លោកន័យសាស្ត្រ

ប្រមូល និង រៀបរៀង

មាស-ព្រេង

ភ្នាក់ងារក្រុមព្រះនគរបរេ

ចម្លងដោយ

លេខ២៣៦អឺ០ វិថីខេមរភូមិន្ទ រាជធានីភ្នំពេញ

ព.ស ២៥៤៣ គ.ស ១៩៩៩

ទទួលបានយកពីលោក ឡៅ ឃុន សំរ៉ឹង ដល់ករុណា
ខ្មែរសម្រាប់ដាក់ទុក ក្នុង eLibrary of Cambodia

លោកន័យសាស្ត្រ

——×•×——

ប្រមូលនិងរៀបរៀង

មាស-ហ្វេង

ភ្នាក់ងារក្រុមព្រះធរាបាល

ការផ្សាយរបស់

លេខ ៤៤ វិថីកេះដោះវិន ភ្នំពេញ

រក្សាសិទ្ធិ

ព. ស. ២៤៩៩
គ. ស. ១៩៥៧

អារម្ភកថា

ខ្ញុំជាអ្នកមានសមត្ថភាពដ៏ស្តួចស្តើង, កាលខ្ញុំបានអាន លោកនីតិបករណ៍ និងគតិលោក របស់ទេពកញ្ញាសុគន្ធប្រជាជន ឃើញមានសុភាសិត និងពាក្យឃ្លាជាពាក្យប្រដៅខ្លួនពីរោះក្បោះក្បាយ នាំឲ្យខ្ញុំមើលមិនមានធុញទ្រាន់ ។

ជាតិសំណាន់ខ្ញុំខ្ពង់ខ្ពស់ ទៅទៀតបានប្រទានច្បាប់ស្រី ហិតោបទេសដែលជាច្បាប់វិសេសដែលពួកលោកនិយមប្រើ របស់ព្រះមហាវិរិយបណ្ឌិត ប៉ាង-ខាត់ ទៀតនាំឲ្យខ្ញុំព្យាយាមមើលមិនដាក់ចុះពីដៃ ស្មើក្តួចបាយក្តួចទឹកកើតបីតិបានយ៉ាងជ្រះ ត្រេកចិត្តត្រេកកាយចំពោះអត្ថន័យសុភាសិតពីរនោះ ។ ការពីរោះ, ការជាប់ចិត្ត, និងការស្ងប់នេះ នាំឲ្យខ្ញុំដកស្រង់ភាសិតពាក្យនោះដាក់តាមពួកតាមក្រុម ក្រៀងឲ្យងាយយល់ចូលចិត្ត

បានដើម្បីប្រដៅខ្លួនខ្ញុំ, មិនតែប៉ុណ្ណោះ ខ្ញុំបានស្វែងរកច្បាប់
ផ្សេង ៗ ដទៃទៀតដែលជាស្នាដៃអ្នកប្រាជ្ញខ្មែរបុរាណ ។
នៅខែមេសាឆ្នាំ១៩៥៥នេះ ជាឆ្នាំត្រូវខ្ញុំរៀបចំខ្លួនលាឈប់ពី
ដំណែងរាជការ ដើម្បីនឹងចេញសាងព្រះផ្នួសក្នុងនិព្វាន ធ្វើ
ឲ្យខ្ញុំស្តាយដល់ច្បាប់នេះពន់ពេកដោយច្បាប់នេះវិសេសលើស
ទីងលោកនីតិបុរាណៗទៅទៀត ហើយរបៀបចងក្រងរបស់ខ្ញុំក៏
ដូចជាច្បាប់លោកនីតិនោះដែរ ខ្ញុំក៏បានដាក់ឈ្មោះឲ្យច្បាប់
នោះថា «លោកន័យសាស្ត្រ» គឺច្បាប់ជាទីបង្ហាញន័យ
ពន្យល់ប្រយោជន៍ដល់មនុស្សលោក ហើយបានយកទៅប្រ-
គេនលោកមហាវិមលធម្ម ពិនិត្យកែនិងសុំអនុញ្ញាត ពីលោក
ដើម្បីបោះពុម្ព ទុកឲ្យជនជាន់ក្រោយក្រោយយកសេចក្តីច្បាប់
នេះពិចារណាតទៅទៀត ទីងទុកជាអវសានកិច្ចនៃជីវិតខ្ញុំក្នុងការ
ធ្វើដំណើរទៅកាន់ភេទឧត្តមគឺភេទព្រះសង្ឃ ។
ទីបំផុតនេះខ្ញុំសង្ឃឹមថា ជនជាតិខ្មែរទូទៅមុខជាពេញចិត្ត

នឹងការអាន-ការគិតគូរច្បាប់ប្រដៅប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ដែល
ជាច្បាប់បរទេសក្ដី ច្បាប់របស់ខ្មែរក្ដី ដូចជាខ្ញុំមិនទាន់ ។

ភ្នំពេញថ្ងៃទី ១ ខែមេសាឆ្នាំ១៩៥៥

ភ្នាក់ងារតម្រួតនគរបាល

មាស-ព្រេន-

វិជ្ជាវគ្គ

១– ជះមា ពុទ្ធាយ សិទ្ធំ សូមឲ្យសេចក្ដីប្រាថ្នា របស់សាធុជនទាំងឡាយ បានសម្រេចផល ដោយកិរិយានមស្ការចំពោះព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ – ជាអគ្គបុគ្គលខ្ពស់ផុតក្នុងលោក ដូចជាៈលខាៈនៃពពុះទឹកក្នុងទន្លេគង្គា ។

២– ពេះកម្មយ សាស្ត្រនេះ នរជនបានក្រងក្រាប ស្ដាប់ហើយនឹងប្រគល់ឲ្យនូវសេចក្ដីជំនាញក្នុងភាសាខ្មែរ នូវសេចក្ដីទៀតផង បក្នុងសំដីថ្មាក់ នឹងក្នុងទីតាំងផ្កា តាំងទូរយ ដំរិចត្រផ្សេង ៗ ក្នុងទីតាំងពួង ។

៣– អ្នកប្រាជ្ញ កាលះបើស្វែងរកវិជ្ជានឹងប្រញាប់ ខប្បី គិតថាដូចជាខ្លួនមិនចាស់មិនស្លាប់, កាលបើស្វែងរកធម៌ គប្បីគិតថាខ្លួនត្រូវមច្ចុរាជចាប់ក្រញួចសក់ពោកសម្លាប់ផ្សង្វាវៈនេះ

ហើយ ។

៤-បណ្ដាទ្រព្យទាំងពួង, វិជ្ជា លោកពោលថាជាទ្រព្យដ៏ឧត្ដម ព្រោះវិជ្ជាចោរលួចយកមិនបានផង កាត់ថ្លៃមិនបានផង មិនចេះរេចរិលអស់ទៅឯង សព្វៗកាល ។

៥-វិជ្ជា យ៉ាងយានជំនិះដែលនាំជាកភាព ឲ្យបានចូលទៅជិតព្រះនរបតី ដែលគេបានទៅជិតបានដោយក្រ ឬអ្នកមានបុណ្យដ៏ក្រៃលែងជាងព្រះនរបតីទៅទៀត ដូចស្ទឹងដែលហូរទៅកន្លែងទាប តែងប្រមូលយកទឹកហូរទៅកាន់សមុទ្រ ។

៦-វិជ្ជា នាំឲ្យមានវិន័យ, វិន័យនាំឲ្យបានសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ, សេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ នាំឲ្យបានទ្រព្យសម្បត្តិ ទ្រព្យសម្បត្តិនាំឲ្យបានធម៌, ធម៌ដឹកនាំឲ្យបានសេចក្ដីសុខ ។

៧- សាស្ត្រវិជ្ជានិងសាស្ត្រវិទ្យា ពាក្យពីរនេះ គួរប្រតិបត្តិសិក្សារៀនឲ្យចេះជំនាញទាំងអស់ វិជ្ជាទី ១ ខាងដើម (សាស្ត្រវិជ្ជា) គេគប្បីរៀនឡើងដើម្បីស៊ីបលេងជាថ្នាក់ផ្ទះ;

វិជ្ជាទី ខាងមុខ (សាស្ត្រវិជ្ជា) បុគ្គលនោះគេគោរពគ្រប់កាល ទាំងពួង ។

៨– សាស្ត្រវិជ្ជា គឺកសាងអាវុធ ប្រើអាវុធ គ្រឿងចក្រ យានអាវុធទំនប់ប្រដាប់គុនជាដើម សម្រាប់ប្រហារគ្នា ទៅវិញទៅមក ។

៩– សាស្ត្រវិជ្ជា គឺវិជ្ជាការចេះដឹងរៀនធម៌គម្ពីរដីកា ច្បាប់សម្រាប់ប្រតិបត្តិឲ្យកើតសេចក្តីសុខក្សេមក្សាន្ត ឬសេចក្តីចម្រើនលោក ។

១០– សាស្ត្រវិជ្ជា ជាគ្រឿងកាត់បង់នូវសេចក្តីសង្ស័យជាអនេក ជាគ្រឿងបើកបង្ហាញនូវភពចក្ខុថ្មី ទំងជាភ្នែកសម្រាប់សម្លឹងមើលសព្វសារពើការណ៍ទាំងឡាយ, អ្នកណាមិនមានសាស្ត្រវិជ្ជា អ្នកនោះទុកដូចជាមនុស្សខ្វាក់ ។

១១– ភាពជាយុវជន ១ ភាពជាអ្នកមានទ្រព្យច្រើន ១ ភាពជាអ្នកមានអំណាចយស ១ ទំងភាពជាអ្នក

មិនបែកបាក់គ្នា ១ បើមានតែមួយ ៗ ក៏នាំឲ្យខូចប្រយោជន៍ ធ្វើដូចម្ដេចហ្ន៎ ឲ្យបានគ្រប់ទាំង ៤ ប្រការក្នុងខ្លួនមនុស្ស ?

១៦– អ្នកណាមិនដំកល់ក្នុងការឲ្យទាន, ក្នុងតបៈធម៌គឺសុចរិត, ក្នុងសេចក្ដីអង់អាចក្លាហាន, ក្នុងវិទ្យាសាស្ត្រនិងក្នុងការស្វែងរកទ្រព្យ អ្នកនោះលោកទុកថា ដូចជាខ្ញារៈនៃមាតា ។

១៧– កិរិយាបានទ្រព្យ១ ភាពជាបុគ្គលមិនមានរោគជានិច្ច១ កិរិយាជាទីស្រឡាញ់១ កិរិយាពោលពាក្យពិរោះ១ កូនប្រដៅងាយ១ និងមានវិជ្ជាធ្វើប្រយោជន៍ដល់សាធារណជន១ ធម៌ទាំង ៦ ប្រការនេះជាបរមសុខក្នុងជីវលោកនេះ ។

១៨– មានទ្រព្យមិនស្មើមានវិជ្ជា មានរោគាមិនស្មើពាលនង្គាន ស្រឡាញ់អ្វីមិនស្មើស្រឡាញ់ប្រាណ កំឡាំងអ្វីមិនស្មើនឹងកំឡាំងកម្ម ។

១៥– ចំណេះវិជ្ជា ជាលំអរបស់បុរស សំឡេងពិ
រោះជាលំអរសត្វតាវ៉ៅ ចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះស្វាមីជាលំអរនៃ
ស្ត្រី ខន្តីជាលំអរបស់តាបសបួសមណៈ ។

១៦– សេចក្តីពិត, វិធីនៃការបះដឹង មិនអាចញ៉ាំង
បុគ្គលខ្លាចនឿយហត់ (ខ្លាចសេចក្តីព្យាយាមអត់ធ្មត់) សូម្បី
តែបន្តិចបន្តួច ឲ្យបានជាបុគ្គលមានគុណតម្លៃប្រសើរទេ,
ក្នុងលោកនេះបុគ្គលខ្ជាក់ក្ដក សូម្បីកាន់ប្រទីបនៅដៃ នឹងថា
មើលឃើញទ្រព្យសម្បត្តិដែលនៅជុំវិញខ្លួនឬអ្វី?

១៧– បុរសសូម្បីបានសិក្សារៀនសូត្រ សាស្ត្រវិជ្ជា
ទាំងឡាយហើយ គឺនៅតែល្ងង់ លុះត្រាតែបុរសណាហាត់
ធ្វើផង បុរសនោះទើបឈ្មោះថាជាអ្នកប្រាជ្ញមែន, ដូចគ្រូ
ពេទ្យភ្ជាប់ត្រិះរិះផ្សំថ្នាំបានល្អ ថែមើលមនុស្សឈឺឲ្យជាពេល
មិនមែនគ្រាន់តែប្រាប់ឈ្មោះថ្នាំ ហើយជាពេកនោះទេ ។

១៨– ការបះដឹងជាគ្រូទី១ មេចុងជោយការចិញ

ដូវ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតដោយសារបុគ្គលដទៃ១ ទាំង៣ប្រការៈនេះ ជាគ្រឿងរំខាន នាំឲ្យអាម៉ាស់មុខនៃបុរសទាំងឡាយ ។

១៩– បុគ្គលមានការចេះដឹងតិច — កាលៈបើហិនហោចរលំលាយទ្រព្យអស់ហើយ, កិច្ចការទាំងពួងឯទៀត ក៏ឈ្មោះថា អន្តរធានទៅដែរ, ដូចជាស្ទឹងមានទឹកតិច ដល់និទាឃរដូវក៏រីងស្ងួតហួតហែងអស់រលីង ។

២០– ទីឋានណា មិនមានអ្នកប្រាជ្ញជាបណ្ឌិត ទីឋាននោះសូម្បីមានតែអ្នកចេះដឹងបន្តិចបន្តួច ក៏គួរលើកដំកើងសរសើរ ដូចជាប្រទេសណាមួយ ដែលឥតមានព្រឹក្សជាតិបើមានតែដើមល្ហុង ក៏លោកសន្មតថា ជាដើមឈើបានដែរ

២១– អ្នកនេះជាពួកយើង អ្នកនោះជាពួកគេ នេះជាសំដីអ្នកមានចិត្តគំនិតស្រាលះ (ឬអ្នកល្ងង់) ឯអ្នកមានការសិក្សាច្រើន មានចិត្តគំនិតល្អៃតដ៏យាយថា អ្នកនៅលើផែនដីប៉ុណ្ណា សុទ្ធតែជាផៅពង្សនឹងគ្នាទាំងអស់ ។

៦២– លោកអ្នកសប្បុរសទាំងឡាយ តែងសំដែងមេត្តាករុណាចំពោះសត្វទាំងឡាយមិនរើសមុខ សូម្បីបុគ្គលថោកទាបក៏ដោយ, ដូចព្រះចន្ទ្រទីងជាកំណាញ់ពន្លឺមិនឲ្យដល់ទីលំនៅជនចណ្ឌាលក៏ឥតអង្គីមានឡើយ ។

៦៣– អ្នកប្រាជ្ញ តែងប្រើកាលវេលាឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយការកំសាន្តពាក្យសាស្ត្រ ឬនីតិសាស្ត្រ, មនុស្សល្ងង់ប្រើកាលវេលា ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយការប្រព្រឹត្តសេចក្តីវិនាសដោយការដេកនឹងដោយការឈ្លោះទាស់ទែងគ្នា ។

៦៤– អ្នកប្រាជ្ញមានចិត្តល្អ សូម្បីខ្សត់ទ្រព្យ ហើយឥតកម្លាំងក៏អាចជួយកែខៃឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ដោយរួសរាន់បាន ។

៦៥– កិច្ចការណាមួយ ដែលប្រកបដោយគំនិតឥតប្រយោជន៍ករមែងមិនបានផលសមតាមប្រាថ្នាទេ ដូចជាប្រើវេលាព្យាយាមបង្រៀនសត្វកុកឲ្យចេះនិយាយ ដូចសត្វសេក

សុខស្រីក្រៃនាយដង និងបានផលកំភ្លុកផ្គឹមានទៀយ ៗ

២៦- របស់ទ្រព្យដែលនៅលើកំពូលភ្នំខាងទេវយាចិត្យ តែងបានទទួលពន្លឺស្វាងរុងរឿង ព្រោះនៅជិតព្រះអាទិត្យយ៉ាងណា ជនទាបជាតិ វណ្ណៈថោក តែងបានទទួលការចេះដឹងជាពន្លឺព្រោះនៅជិតលោកអ្នកសប្បុរសយ៉ាងនោះដែរ ៗ

២៧- ដង្កូវ ដែលឡើងទៅទំលើក្បាលសាធុជនបាន ព្រោះការនៅលាយឡំជាមួយកម្រងផ្កា, ដុំថ្មដែលអ្នកធំលើកដំកើងហើយ ក៏ក្លាយទៅជាកាតាទេវតាតូកស័ក្តិសិទ្ធិបាន ៗ

២៨- វិជ្ជា បើមិនយកទៅប្រើប្រាស ជាពិសពុល, ភោជន៍ដែលបរិភោគទៅហើយមិនរលួយ ជាពិសពុល, សភា (ទីប្រជុំ) ជាពិសពុល សម្រាប់មនុស្សក្រីក្រនិងមនុស្សល្ងង់, ស្ត្រីក្រមុំ, ជាពិសពុល សម្រាប់មនុស្សចាស់ជរា ៗ

២៩- បរិភោគអាហារ១ ការដេក១ ភ័យ១ និងសេពមេថុន១ ធម៌ទាំង៤ប្រការនេះ មនុស្សនិងសត្វមានស្មើគ្នា

មានតែព្រះធម៌ (ទឹនវិជ្ជា) ប៉ុណ្ណោះទេ ទើបអាចធ្វើមនុស្ស និងសត្វឲ្យវិសេសប្លែកពីគ្នា នរណាព្រោះចាកធម៌ (ទឹនវិជ្ជា) អ្នកនោះទុកស្មើសត្វ ។

៣០ មែនពិត, ភាពជាបណ្ឌិតគឺការដឹងកំណត់ប្រមាណខ្លួន កាលណាមានវិបត្តិកើតឡើង នរជនដែលមិនដឹងការកំណត់ប៉ុន្មានខ្លួន តែងតែប្រសព្វវិបត្តិអន្តរាយគ្រប់ជំហានដើរ ។

✳ ៣១ – គប្បីលះបង់បុគ្គលម្នាក់ ដើម្បីស្រង់ត្រកូល, គប្បីលះបង់ត្រកូល, ដើម្បីរក្សាភូមិ, គប្បីលះបង់ភូមិ ដើម្បីរក្សាប្រទេស, គប្បីលះបង់ប្រទេស ដើម្បីស្រោចស្រង់ខ្លួន ។

៣២ – វិជ្ជាមាន១៨ប្រការទៀត ដែលបុគ្គលគប្បីដឹងគឺ៖

១ – សេចក្តីដឹងច្បាស់នូវសំឡេងសត្វថាសំឡេងនេះល្អនឹងមិនល្អ, ២ – ដឹងច្បាស់នូវកំណើតភ្នំ នឹងដើមឈើ, ៣ – ចេះដឹងនូវគណិតសាស្ត្រ, ៤ – ដឹងកិច្ចការរបស់ជាងដែល

ជាធនូប្រគប, ៥-ដឹងសិល្បសាស្ត្ររបស់ស្តេច, ៦- ដឹងច្បាប់ គម្ពីរ ទឹងការចិញ្ចឹមរក្សាប្រជាជនឲ្យមានសេរីសួស្តី ៧- ដឹងកប់ ឧក្កតុក្ស ទីជម្រាក្ខៈយ, ៨-ដឹងក្បួនពេទ្យ, ៩ - ដឹងសិល្ប ទឹងរៀផ្លាបាញ់, ១០ - ដឹងថាស៊ីបរទេសនោះជាមង្គល, ១១- ដឹងខ្សែគម្ពីរពាក្យការណ៍រាស្ត្រ ១២ - ដឹងថាវត្ថុនេះជាកែវមណី- ជាមាសទឹងជាពេជ្រ, ១៣ - ដឹងហេតុដែលបណ្ដាលកើត ទឹងផល ដែលចំរើនឡើងពីហេតុនោះ, ១៤ - ដឹងវិចិត្តពីមគោក្របី ទឹង ជាំពូជពុះកន្សែរស្រូវបានផល, ១៥ - ចេះខ្សែក្បួនជ័យសង្គ្រាម, ១៦ ដឹងខ្សែគម្ពីរលោកវោហារ, ១៧ - ដឹងខ្សែគម្ពីរចំនួនវេយ្យមាត កាទឹងកាព្យឃ្លោងផ្សេងៗ, ១៨- ដឹងថាស្រុកនេះជាដំបន់ចាស់ ទឹងស្រុកចាស់ ៗ

៣៣— បុគ្គលក្នុងលោកសព្វថ្ងៃនេះ គប្បីរៀនយក ច្បាប់៣ប្រការៈទៀត គឺជាច្បាប់សម្រាប់វត្តមានវត្តធម្មញ្ញ

ក្រមព្រហ្មទ័ណ្ឌ ច្បាប់ប្រដៅខ្លួន នឹងច្បាប់ធម៌ សម្រាប់ប្រតិ-បត្តិ ដើម្បីសេចក្ដីសុខក្សេមក្សាន្ត ។

៣៤– រូបគំនូរ ដែលគេគូរទុកឲ្យដឹកនាំជនថ្មី មិនឃ្លាតក្លាយទៅជាបការៈដ៏វែងយ៉ាងណា ទតវិជ្ជាដែលគេបង្ហិកបង្ហាត់ដល់កូនក្មេងទាំងឡាយ ដោយកថាជាគ្រឿងប្រៀបធៀប ក៏ជាប់នៅយ៉ាងនោះដែរ ។

៣៥– មានប្រយោជន៍អ្វី ចំពោះកូនដែលកើតហើយល្ងង់ផង មិនប្រកបដោយធម៌ផង? ដូចផ្លែឈើមានប្រយោជន៍អ្វី? បានត្រឹមតែឈើ ចាក់ដោតនាំឲ្យរខានប៉ុណ្ណោះ ។

៣៦– បណ្ដាកូន៣ពួក គឺកូនមិនទាន់កើត១ពួក កូនកើតហើយស្លាប់ទៅវិញ១ពួក នឹងកូនល្ងង់១ពួក, កូនពីរពួកខាងដើម ជាកូនគាប់ប្រសើរ, ពួកកូនទី៣មិនប្រសើរឡើយ-ព្រោះថាកូនពីរពួកខាងដើម ធ្វើទុក្ខព្រួយតែម្ដងសប់ទៅហើយ ឯពួកក្រោយទៀត ធ្វើទុក្ខម្ដាតបិតាឲ្យលំបាកគ្រប់ជំហាន

ដើង ។

៣៧- ក្នុងពេលប្រាព្ធទឹងរៃសេក ឈ្មោះ នៃពួកអ្នក មានគុណបុះក្នុងបញ្ជីឬផែនថ (ឬដាក់ទាមវិថី-ទីងសាលា រៀនផ្សេង ៗ ជារបស់សាធារណៈផង) ឈ្មោះអ្នកណាឥតមាន គុណ មិនញុំាងចិត្តគេឲ្យរំភើបព្រឺព្រួចទេ គេមិនចារិកឈ្មោះ អ្នកនោះឡើយ បើដូច្នោះ តើគួរទឹងហៅម្ដាយដែលបង្កើត កូននោះ ជាស្ត្រីកា ឬស្ត្រីអ៊ីហ៊ឺ ? ។

៣៨- កូនមានគុណគាប់តែម្នាក់ ជាកូនប្រសើរ កូនល្ងង់កប់រយមិនប្រសើរទេ ដូចព្រះចន្ទ្រតែមួយដួង អាចកំ-ចាត់ងងឹតអន្ធការបាន ។

៣៩- តបៈគឺការបំពេញកុសល ដែលបុគ្គលណាមួយធ្វើក្នុងទីស័ក្ដិសិទ្ធ ពុំនោះបំពេញទុក្ករកម្មដ៏ក្រៃលែងឯណានិមួយ ព្រោះប្រាថ្នាកូន កូននៃអ្នកនោះនឹងជាកូនប្រពៃឆាយ សមបុគ្គិសម្រេចប្រយោជន៍ ប្រកបដោយធម៌ ទីងមាន

ប្រាជ្ញាបរិបូណ៌ ។

៤០- អ្នកណាកើតហើយដឹកនាំត្រកូលឲ្យចំរើនខ្ពង់ខ្ពស់ឡើង អ្នកនោះទើបឈ្មោះថា "កើត" មែនទែន ឬពេញជាកើតត្រឹមត្រូវ ព្រោះសំសារវដ្តដែលប្រព្រឹត្តទៅនេះ អ្នកណាមួយដែលស្លាប់ទៅហើយមិនត្រឡប់កើតទៀត ។

៤១- គួរនឹងពន់អ្នកមានកូនច្រើន ថាគាត់ប្រសើរឬទេ? បើកូនទាំងនោះ ទុកដូចជានាឲ្យទទេក្នុងជ្រូក កូនតែម្នាក់ជាវីរជនដែលគាំទ្រកំរើកត្រកូលល្អជាជាង កេរ្តិ៍ឈ្មោះបិតាក៏ល្បីល្បាញខ្ទរខ្ទាយទៅកាន់ទិសានុទិស ។

៤២- មាតាធ្វើបំណុលទុកឲ្យកូនជាសត្រូវ, មាតាប្រព្រឹត្តចរិតខុសគន្លងប្រវេណីជាសត្រូវ, ភរិយាមានរូបល្អជាសត្រូវ ឯកូនល្ងង់ក៏ជាសត្រូវ ។

៤៣- នរជនសូម្បីកើតចេញពីត្រកូលណាក៏ដោយ តែមានគុណគាប់ប្រសើរហើយ លោកក៏គួរគោរពបូជា, ឬ

សម្បីរបស់បុទ្ធះដាយដៃរៀ តែមិនបានប្រសិទ្ធិ មិនឡើងកើត ?

៤៤ - ឱ កូនតូចកំសត់អើយ ! អ្នកមិនទាន់បានរៀនសូត្រ នោះ ពត្រីភិនវ្យាយៈចះតែប្រព្រឹត្តកន្ទុងទៅ ។ បើដូច្នោះ ខ្លួនអ្នកនឹងកប់បាត់នៅកណ្តាលហ្វូងអ្នកប្រាជ្ញពាំងវ្យាយ ដូច ជាៈគាលធំទ្រនេស ជាប់ក្នុងកណ្តាលបឹងភក់ ។

៤៥– ការធម៌ នៃបុគ្គលមានការធម៌ តែងកើតមាន ផលការនៃបុគ្គលជាទីពេញចិត្ត, ការៈអាក្រក់តែងមានផល ព្រះភ័ស្ទូរ គិឃារដកៈលើតសំដី តែងមានផលព្រះហារ ។

+ ៤៦ – កូនក្មេង ដែលមាតាបិតាណា មិនបានឲ្យរៀន សូត្រ មាតានោះត្រូវជាសត្រូវ បិតាត្រូវជាបុគ្គលមាន ពៀរ ព្រោះកូនមិនបានរៀនក្នុងទីប្រជុំជន ដូចកុកនៅ កណ្តាលហ្វូងហង្ស ។

+ ៤៧– កូនក្មេង ដែលមាតាបិតាបានហ្វឹកហ្វឺនហើយទៅ ជាកូនមានគុណតាប់ប្រសើរបាន មិនដែលមានកូនក្មេងណា

ទៅជាបណ្ឌិត ដោយគ្រាន់តែច្បិតចេញពីគភ៌មាតាទេ ។

៤៨– មនុស្សល្ងង់ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអម្ពរ តែង មានកសិរុងរឿង បើមនុស្សល្ងង់នោះ មិនទាន់ហាមាត់ចេញ និយាយដកបណា គឺនៅតែមានកសិរុងរឿងដរាបនោះ ។

៤៩– កញ្ចក់ដែលនៅរួមជាមួយនឹងមាស រាប់ពេល ស្រស់ម៉ោះក្លាយជាកែវមរកតយ៉ាងណា មនុស្សល្ងង់នៅរួមជាមួយនឹងលោកសប្បុរស ក៏អាចត្រឡប់ក្លាយទៅជាបុរសឆ្លៀវឆ្លាតបានយ៉ាងនោះដែរ ។

៥០– កូនគេ មិនតែជាកពាល ព្រោះសមាគមមួយអន្ទើដោយបុគ្គលជាកពាល, សមាគមមួយអន្ទើបុគ្គលស្មើគ្នា មិនតែ តែមិនតែស្មើគ្នា សមាគមមួយអន្ទើដោយបុគ្គលប្រសើរមិនតែ រើសតែប្រសើរទេ ។

៥១– អ្នកមានគុណគាប់ តែងដឹងល្អនឹងអាក្រក់, អ្នកមានគុណគាប់នោះ បើទៅសេពគប់មនុស្សអាក្រក់ ក៏ត្រឡប់

ទៅជាកក្រក់ ដូចស្ទឹងមានទឹកដ៏ហើយដោយរសជាតិល្អ លុះហូរចូលដល់សមុទ្រហើយ ក៏ក្លាយទៅជាមានរសជាតិប្រៃផឹកមិនបាន ។

៤២– មនុស្សល្ងង់ តែងដូចប្រទះប៉ះទង្គិច ហេតុដែលនាំឲ្យកើតសេចក្ដីសោកមួយពាន់ដងក្នុងមួយថ្ងៃៗ តែអ្នកប្រាជ្ញ ដូចប្រទះទង្គិចហេតុដូចនេះឥតអត្ថិមានឡើយ ។

៤៣– កាលក្រោកឡើងពីព្រលឹម នរជនគប្បីដាស់សតិរឭករាល់ៗថ្ងៃថា «មហាភ័យទាំងឡាយជិតមកដល់ហើយ បណ្ដាមហាភ័យទាំងឡាយនោះ ការឈឺចាប់សេចក្ដីស្លាប់និងសេចក្ដីទុក្ខសោក កើតភ័យឬអន្តរាយអ្វីមួយមុខជានឹងធ្លាក់ដល់អាត្មាអញក្នុងថ្ងៃនេះ» ។

៤៤– សិល្បសាស្ត្រវិជ្ជា តែងមិនមានដល់បុគ្គលអ្នកគ្មានសេចក្ដីព្យាយាម, សម្បត្តិទ្រព្យតែងមិនកើតចំរើនដល់បុគ្គលឥតសិល្បវិជ្ជា, មិត្រតែងមិនមានដល់បុគ្គលខ្សត់ទ្រព្យ

សេចក្ដីសុខនៃធម៌មិនមានដល់បុគ្គលអ្នកឥតមិត្រ, អំណាចនៃបុណ្យនៃធម៌មិនកើតមានដល់បុគ្គលឥតសុខ, ព្រះនិព្វាននៃធម៌មិនមានដល់បុគ្គលអ្នកមិនកសាងសន្សំបុណ្យ ។

៤៥– សិល្បសាស្ត្រវិជ្ជា ប្រសើរជាងបុគ្គលមានទ្រព្យ ព្រោះចោរមិនអាចលួចប្លន់បានផង តែងសម្បូណ៌ដោយមិត្រភក្តិផង បានសេចក្ដីសុខក្នុងលោកនេះ នឹងលោកខាងមុខផង ។

៤៦– បុគ្គលមិនគប្បីគិតថា ខ្លួនមានបញ្ញាតិច ហើយលះបង់ការរៀនសូត្រចោល ដោយខ្លាចភ្លេចមិនបានចំណេះទៅទៀត, ការខំស្ដាប់នឹងការខំរៀនបើបុគ្គលបំពេញយូរ ៗ ទៅ អាចពេញក្នុងខាងច័យបាន, ដូចក្អមទឹកទទេ បើបុគ្គលយកទៅដាក់កណ្ដាលទីវាល នឹងមិនពេញដោយដំណក់ទឹកដែលធ្លាក់ចុះរាល់ ១ ថ្ងៃ ៗ ។

៤៧ - ការរៀនសិល្បវិជ្ជា១ ការស្វែងរកទ្រព្យសម្បត្តិ១

ការរៀនទៅកាន់កំពូលភ្នំ១ ការសេពគាម១ បុគ្គលមិនគប្បីខំឲ្យហួសមាត្រាទេ គប្បីព្យាយាមតាមកម្លាំងនិងបញ្ញារបស់ខ្លួន ព្រោះថា ការខំប្រឹងឲ្យហួសមាត្រាជាឧបសគ្គខាងដើមមួយយ៉ាងធំ គប្បីធ្វើតាមដម្រាថា «សន្សំកុំបំពាល» ។

៥៨– សិល្បសាស្ត្រវិជ្ជា បើបុគ្គលរៀនហើយមិនចាំឬប្រាកដក្នុងហឫទ័យ ដោយប្រើការខំហួសមាត្រាពេក ក៏មិនអាចញ៉ាំងផលឲ្យកើតដល់បុគ្គលនោះបានដែរ, ដូចមានទ្រព្យសម្បត្តិហើយនៅក្នុងដៃជនដទៃទុកដាក់ដូច្នោះ ។

៥៩– បុគ្គលអាចកំណត់ដឹងនូវជម្រៅទឹក ដោយការប្រើវត្ថុវាស់វែង ការកំណត់ដឹងប្រមាណនូវបុគ្គលមានត្រកូលដោយការប្រព្រឹត្តតាមវិន័យ, ប្រមាណជនជាបណ្ឌិតដោយការប្រព្រឹត្តយោរយៅ, ប្រមាណបុគ្គលមានប្រាជ្ញាវាងវៃដោយការពោលពាក្យសត្យ, ប្រមាណដឹងនូវព្រះធរណីល្អឬមិនល្អ ដោយស្មៅដែលដុះក្នុងទីនោះ ។

៦០ - បុគ្គលល្ងង់អប្បឥតបញ្ញា តែងរៀនអំនួតអ្នកប្រាជ្ញខ្លួនដែលចេះតិចតួច មានមានះយ៉ាងធំដោយស្មានថា គេចេះមិនដល់ខ្លួន, ដូចជាកង្កែបដែលនៅក្នុងអណ្ដូងតែងសំគាល់ខ្លួនថាធំក្រៃលែង ។

៦១ - ភាពបន្លាដែលស្រួច ១ ភាពក្អែកខ្មៅរបស់សត្វម្រឹគ ១ ភាពខ្យល់មានក្លិនក្រអូប ១ ភាពកុសលបុត្រដែលប្រកបដោយរូបល្អ ១ វត្ថុទាំង៤ប្រការនេះតែងកើតមកតាមសភាពខ្លួនតាំងពីពន្លកចេញមកម្ល៉េះ គ្មាននរណាអាចតែងដាក់បានឡើយ ។

៦២ - កូន បុគ្គលមិនគប្បីថ្នាក់ថ្នមឡើយ [illegible] ព្រោះតែងប្រកបទោសច្រើនប្រការ គប្បីតែវាយរំលងឲ្យរាល់ពេល ទើបអាចក្លាយទៅជាកូនមានគុណគាប់បាន, ហេតុនេះបុគ្គលមិនគប្បីថ្នមកូននិងសិស្សពេកទេ ។

៦៣ - កូន បុគ្គលគប្បីថ្នាក់ថ្នម តែស្រីមានយុ[illegible]

ប៉ុណ្ណោះ តែដល់ឆ្នាំជាគំរប់១០ហើយ គប្បីឲ្យស្ដីតាមច្បាប់ផ្សេង ៗ កូនដែលបុគ្គលធ្វើបែបនេះហើយអ្នកប្រាជ្ញលោកហៅថា «កូនជាមិត្រ» ។

៦៤– ត្រកូលណា ប្រកបដោយកូនមានវិជ្ជានឹងគុណសម្បត្តិ ត្រកូលនោះតែងទទួលនូវលាភសេរីទាំងឡាយសព្វកាល, ដូចឈើដែលមានផ្កាក្រអូប សូម្បីតែមួយដើមក៏អាចធ្វើឲ្យក្លិនទៅសព្វព្រៃបាន ។

៦៥– ត្រកូលណា ប្រកបដោយកូនសុទ្ធតែល្ងង់ មិនមានវិជ្ជានឹងគុណសម្បត្តិ ត្រកូលនោះតែងទទួលនូវសេចក្ដីអន្តរាយនឹងការអាប់យសខ្មាសមុខ ដែលជាទោសកើតពីកូននោះសព្វកាល ដូចព្រៃឈើជាប់ភ្លើង កាលបើឆាបឆេះហើយ រមែងចំផ្លាញព្រៃទាំងអស់បានដែរ ។

៦៦– វិជ្ជាប្រសើរ ព្រោះធ្លាក់ទៅក្នុងដៃជនដោយពិបាក មិនមានទ្រព្យ នឹងបុណ្យស័ក្តិសម្បត្តិតូចតាច ក៏គួរគប្បីទៅសុំ

យកគ្រាន់តែបានដែរ ដូចជុំមាសៈតាះបុក្កាក់ទៅកប់វ៉ៃ ឈ្មោកក្រោក ក៏ត្រូវយើងគាស់ក៏កាយយកដែរ ។

៦៧- ភ្នែក ដែលធម្មជាតិបង្កើតមក សម្រាប់មើលសព្វសារពើការទាំងឡាយ បុគ្គលមិនអប្បន្តូចទេ បើភ្នែកដែលធម្មជាតិបង្កើតមកហើយនោះ មិនចាំរៀនសូត្រអក្សរ ទីនវិជ្ជាផ្សេងៗទេ ភ្នែកនៃបុគ្គលនោះអ្នកប្រាជ្ញលោកពោលជាថា "ភ្នែកខ្វាក់" ។

៦៨- ជាតិអ្នកប្រាជ្ញ តែងស្គាល់បញ្ញប់ទីងគម្ពីរជាទីពឹង ពាហនៈយានមានសម្រាប់ជាទីពឹង, ពាណិជ្ជករស្វែងទ្រព្យតែងមានយានជាទីពឹង, ជនពាលមានការប្រណាំងជាទីពឹង, កូនក្មេងតែងមានការយំទីទស្រែកជាទីពឹង ជនទាំងនេះពួក នេះបើរៀនរក្សជាទីពឹងហើយ ក៏មិនគាបពារ៉ាំងលន្ធៀបប្រយោជន៍បានដែរ ។

៦៩- ជនពាលពាល តែងពោលអួតទ្រព្យសម្បត្តិ, ជន

កាលស្ងាត់តែអ្នកគាំរៀផ្កាដែលមានបច្ចិបច្ចុក្នុងខ្លួន, សូម្បី
មិនមានគេសាកសួរ, ឯងនឹងអ្នកប្រាជ្ញវិញ មិនដែល
ពោលអួតអាងសោះ តែពេលណាមានអ្នកសួរក្នុងការណ៍ធ្ងន់
ទើបគាត់និយាយក្នុងពេលនោះ, ដូចជាស្គរធំបើមានគេវាយ
ទើបឮបន្លឺសំឡេង ។

៧០ - បុគ្គល គប្បីថែរក្សាកេរ្តិ៍ឈ្មោះវង្សត្រកូលខ្លួនឲ្យ
ល្អ, គប្បីថែរក្សាកេរ្តិ៍មត៌ករបស់លោកដែលចែកឲ្យ. គប្បី
ស្ដាប់ពាក្យទូន្មានជាផ្លូវច្បាប់របស់លោក, នឹងគប្បីទទួលយក
កិរិយាដែលលោកបានរៀបចំឲ្យ ។

៧១ - ពាក្យទូន្មានរបស់សមណៈ១ របស់ព្រះរាជា១
របស់មាតាបិតា១ នឹងច្បាប់របស់រដ្ឋ១ បុគ្គលគប្បីប្រុងប្រយ័ត្ន
រក្សាទុកឲ្យបានគង់វង់ ។

៧២ - កិរិយាហាមកូនមិនឲ្យធ្វើអំពើបាប១ ការដំកល់
កូនឲ្យនៅក្នុងកុសលធម៌១ ការបង្ខំឲ្យកូនរៀនសូត្រតាមកាល

សម័យ១ ការរៀបចំគូទឲ្យមានភរិយាសមតាមឋានៈ១ និង ប្រគល់កេរ្តិ៍មត៌កឲ្យតាមសម័យគួរ១ តាំង ៥ នេះហៅថា សង្គហធម៌របស់មាតាបិតា ។

៣៣– ការចិញ្ចឹមមាតាបិតា១ ការជួយធ្វើកិច្ចការរបស់មាតាបិតា១ ប្រព្រឹត្តល្អតាមវង្សត្រកូល ១ ចូលទៅជិតបំរើដោយចិត្តស្ម័គ្រ១ និងធ្វើបុណ្យជូនទៅលោកដែលស្លាប់បាត់បង់ទៅហើយ១ តាំង៥នេះហៅថា សង្គហធម៌របស់កូន ។

៣៤– បុគ្គលគប្បីធ្វើពលិកម្ម៥យ៉ាងទៀតគឺៈ ជួយទំនុកបំរុងញាតិ១ ធ្វើកុសលបានជូនទៅញាតិដែលស្លាប់ទៅ១, ជួយព្រះរាជាដោយការបង់ពន្ធដារ១ បូជាដល់ទេវតាដែលថែរក្សាយើង១ ។

៣៥– បុគ្គលគប្បីធ្វើបដិសណ្ឋារៈទទួលភ្ញៀវ ដែលមកដល់ផ្ទះហើយ ទោះបីភ្ញៀវដែលជាសត្រូវក៏ដោយ, ដូចព្រឹក្សជាតិតែងឲ្យម្លប់ជាទីសំចតមិនរើសមុខ សូម្បីអ្នកកាប់

ផើ ។

៧៦– បើទុកជាខ្សត់ខ្សោយទ្រព្យណាស់ មិនមានការទទួលភ្ញៀវដែលមកដល់ ដោយយោបល់ ក៏គួរពេញ អាទរកក់ក្ដៅចំពោះភ្ញៀវ ដោយសំដីពីរោះជាទីត្រេកអរ ។

៧៧– ស្លោ (ឬចំពើន-ទន្ទះស៊ប្រាប់អុបបំភ្លឺ)១, ភូមិទីលំនៅ១, ទឹកទិនសំដីពីរោះផ្អែមល្ហែម១ ជាម៉ង់ប្រការនេះ ក្នុងកាលណាក៏ដោយ មិនដែលខ្វះខាតលើបរលាប ក្នុងផ្ទះលោកអ្នកសប្បុរសទាំងឡាយទេ ។

៧៨– លោកអ្នកសប្បុរសទាំងឡាយ តែងបំផែន មេត្តាករុណាចំពោះសព្វសត្វទាំងឡាយមិនរើសមុខ, សូម្បីបុគ្គលចោរកបាបក៏ដោយ ដូចជាព្រះចន្ទ្រ ទិនថាកំណាញ់ពន្លឺ មិនឲ្យដល់ទីលំនៅនៃចណ្ឌាលក៏ឥតអន្លំមានឡើយ ។

៧៩– ពោះក្មេងតូច ឬកំលោះក្រមុំ ក៏ពុំនោះជាសព្វព្រឹទ្ធាចារ្យក៏ដោយ ដែលជាភ្ញៀវមកដល់ផ្ទះហើយ បុគ្គលសប្បុ

រៀបចំគ្រឿងសក្ការៈបូជាកប់ភានដល់ជនតាំងនោះ ព្រោះអ្នកតាំងនោះដែលមកដល់ផ្ទះហើយ លោកទុកជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ជាងគេផង ជាគ្រូផង ។

៨០– សូមសាធុជនទាំងឡាយ បានប្រកបដោយនីតិវិជ្ជា នឹងសុជីវធម៌ផ្សេង ៗ គ្នា, សូមទៅតាមទម្លាប់ទាំងឡាយ បីបាច់តែគេក្នុងប្រជាជន, សូមព្រះករុណាបម្រុងប្រុះនៅក្នុងឲ្យបានភាពកាលទីនេះដៅ. សូមប្រជាជនទាំងឡាយកុំជក-យាតនឹងគ្នា, សូមសុខចិត្តនៅតែមានដល់សាធុសប្បុរសទាំងឡាយគ្រប់ ៗ គ្នាសព្វកាលជានិច្ច ។

ឥត្ថីវគ្គ

១– ពន្លឺត្រជាក់នៃព្រះចន្ទ មិនជាទីពេញចិត្តនៃមនុស្សរងា, ពន្លឺក្តៅនៃព្រះអាទិត្យ មិនជាទីពេញចិត្តដល់មនុស្សក្តៅក្រហាយ, ប្តីចាស់ជរាគ្រាំគ្រាគគ្រេកគគ្រក មិនជាទីពេញចិត្តនៃភរិយាក្មេង ៗ

២– បើប្តីចាស់មើលទៅឃើញសក់ស្កូវស្រពោនហើយ ឲ្យភរិយាក្មេងប្រាថ្នាកាមភាគដូចម្តេចកើត? ភរិយាណាមានចិត្តប្រគល់ឲ្យទៅប្រុសដទៃទៀតហើយ ភរិយានោះ ទុកប្តីដូចជាថ្នាំកែរោគ ៗ

៣– សេចក្តីប្រាថ្នាចង់បានទ្រព្យសម្បត្តិ, សេចក្តី

ប្រាថ្នាចង់ឲ្យមានអាយុយឺនយូរ ជាធម៌តែងមានទូទៅក្នុងចិត្តនៃ សព្វសត្វទាំងឡាយ, ឯកិរិយាក្នុងរូបកាយរបស់ឥតពោះ គ្រប់ណា ជាធម៌ធ្ងន់គណ្ដកជាប់ចិត្តដ៏ក្រៃលែង នៃបុគ្គលចាស់ជរា ជាងជីវិតទៅទៀត ។

៦– មនុស្សចាស់ជរាលះក្នុងវិស័យនៃកាម ទឹង បរិភោគកាមក៏មិនកើត ឬ ទឹងលះបង់ពេលកាមក៏មិនកើត ទៀត ដូចសត្វសុនខដែលបាក់ចង្កូមហើយ គ្រាន់តែបាន អង្គៀមយកអណ្ដាតលិទ្ធឆ្អឹងតែប៉ុណ្ណោះ ។

៧– កិរិយាប្រព្រឹត្តតាមចំនេញចិត្ត; កិរិយានៅក្នុងផ្ទះ នៃបិតា កិរិយាចូលចិត្តមើលមហោស្រព កិរិយាចូលចិត្ត សេពគប់និយាយច្រើនទឹងញាតិ កិរិយាចូលចិត្តអង្គុយជិត បុរស កិរិយានៅបរទេស សមាគមញយទៈជាដស្រ្តីធាមាស វិនាសទ្រព្យសម្បត្តិព្រោះតាយកាយឥតសណ្ដាប់ធ្នាប់ ស្វាមី ចាស់ជរាប្រច័ណ្ឌឬស្ងប់ ទឹងស្វាមីធ្វើដំណើរទៅប្រទេសក្រៅ

ទាំងអស់នេះ ជាហេតុនាំឲ្យភរិយាក្បត់ចិត្ត ។

៦- កិរិយាផឹកទឹកស្រវឹង១ កិរិយាទៅច្រឡំបល់ដោយមនុស្សអាក្រក់១ កិរិយានៅស្ងាត់ពីស្វាមី១ កិរិយាដើរលេង១ កិរិយាដេកនៅក្នុងផ្ទះអ្នកដទៃ១ កិរិយានៅឆ្ងាយពីស្វាមី១ ទោស៦ប្រការនេះជាគ្រឿងប្រទូស្តនៃស្ត្រីទាំងឡាយ ។

៧- បុរសមិនគួរអង្គុយក្នុងទីស្ងាត់ជាមួយមាតា, បងស្រី ឬកូនក្រមុំខ្លួន, តាមនេះបើនៅរួមគ្នាក្នុងទីស្ងាត់ មានកម្លាំងគ្រឿងក្លាណាស់ សូម្បីអ្នកប្រាជ្ញក៏ធក់ឈ្លប់ងងឹតមុខទប់មិនបាន

៨. ទឹងជាបុរសណា ស្ត្រីមិនស្រឡាញ់ក៏មិនមែន ទឹងជាបុរសណាស្ត្រីស្រឡាញ់ក៏មិនមែនទៀត, ដោយពិត, ស្ត្រីកាលដូចៈគោដើរស្វែងរកស្មៅជាអាហារក្នុងព្រៃ តែងប្រាថ្នានូវស្មៅថ្មី ៗ ជានិច្ចរហូតតទៅ ។

៩- ធម្មជាតិជាស្ត្រី ទឹងជាអៀនខ្មាស់ក៏មិនមែន ទឹងជាមានខ្លួនខ្មាន:ហើយក៏មិនមែន ទឹងជាមានចិត្តស្មោះត្រង់បំ

ពោះប្តីក៏មិនមែន ពុំនោះជាមានសេចក្តីភ័យខ្លាចក៏មិនមែនដែរ, សេចក្តីពិត, គឺមិនមានបុរសចង់ នេះជាហេតុនៃសេចក្តីស្មោះត្រង់ (បរិសុទ្ធ) នៃស្ត្រីទាំងឡាយ ។

១០- នារីបីដូចជាឆ្នាំងខ្លាញ់ បុរសបីដូចជាភ្លើង, ហេតុនោះបានជាអ្នកប្រាជ្ញ លោកមិនដំកល់ទុកឆ្នាំងខ្លាញ់ នឹងភ្លើងក្នុងទីជិតគ្នាទេ ។

១១- តាបសទុសនា (តាបសជាគ្រូពួកអសុរ) នឹងព្រះព្រហស្បតិលោកៈចេះដឹងនូវកលមាយាសាស្ត្រឯណា កលមាយាសាស្ត្រនោះប្រតិស្ឋានស្រេចហើយ ក្នុងប្រាជ្ញានៃស្ត្រីភាព តាមសភាពតាំងតែពីកំណើតមកស្រាប់ ។

១២- ភ្លើងតែងមិនឆ្អែតដោយ អង្កត់ឧសទាំងឡាយ, មហាសមុទ្រ តែងមិនឆ្អែតដោយទឹកស្ទឹងនឹងទន្លេទាំងឡាយ ម្រិត្យុតែងមិនឆ្អែតដោយសព្វសត្វទាំងឡាយ ឯស្ត្រីមានរូបល្អ តែងមិនឆ្អែតដោយប្រុសទាំងឡាយ ។

១៣- ស្ត្រីដែលៈឈ្មោះថាមានចិត្តបរិសុទ្ធនោះ ដោយសារតែមិនមានកន្លែងស្ងាត់ មិនមានឱកាស១ស្របកន់និងមិនមានបុរសមកចង់ប្រាថ្នាខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ។

១៤- ដោយការ(ស្លូត)ឲ្យស្រៀមក៏មិនបាន ដោយការយកចិត្តក៏មិនបាន ដោយការប្រើកំហែងក៏មិនបានឬដោយការប្រើប្រាជ្ញាបរិយាយផ្ចាប់ក៏មិនបានទៀត ដោយពិត, ស្ត្រីភាពគឺគេខ្ទប់មិនងាយបានដោយប្រការទាំងពួង ។

១៥- ស្ត្រីភាពចិត្តដាច់ណាស់ អាចលះបង់ប្តីដែលមានគុណដ៏ប្រសើរ មានកិត្តិយស មានរូបល្អជាទីពេញចិត្ត ធ្លាក់ក្នុងកាមវិធី មានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន ឬនៅក្មេងស្រស់ស្រឡាង ពេលក្រមុំមមៈបរពេច ហើយរត់ទៅរើសយកប្រុសគំរក់គាមថុល់ដែលឥតគុណទីងចរិយា ។

១៦- ពិតប្រាកដណាស់ ។ នារីសូម្បីជេរលើខែនសម្ដីនារីបងដែល រិះគន់ប្រណិតគួរជាទីមនោរម្យ ក៏

មិនគាប់ចិត្តស្និតស្នើដោយត្រើតត្រើនរមួររមើយដោយប្រសព្វគេ ជាគូស្នេហាថ្មីថ្មីបុកម្ដងយកដែនដីជាគ្រែ ក្រាលដោយស្មៅក្រៀមក្រស់ជាកន្ទេល ។

១៧- បុគ្គលគប្បីជ្រាបថា ស្ត្រីបរិភោគអាហារទ្វេគុណ, មានប្រាជ្ញាចតុគុណ, មានកលមាយាឆគុណ និងបរិភោគកាមអដ្ឋគុណ ។

១៨- ក្នុងលោកនេះ ដោយច្រើន, នរណាមួយដែលមិនក្រឡេកមើលដោយសាទរចំពោះប្រពន្ធគេ ដែលមានរូបល្អគួរជាទីពេញចិត្តនៃជនដទៃដកប តែលួចពិនិត្យមើលចរិយាសាស្ត្រ, ដូចជាបុរសណាដែលមិនចង់បានទ្រព្យ បុរសនោះមិនមានទៅក្នុងលោកនេះទេ សូម្បីទ្រព្យនោះប្រកបដោយទោសក៏ដោយ ។

១៩- តាមធម្មតា ស្ត្រីភាព ព្រះរាជាឬលតាជាតិ តែងពាក់ព័ន្ធចំពោះតែអ្នកណាឬដើមឈើណាដែលនៅ

ជិត ៗ ទោះជាមនុស្សប្រាកដពាលក្ដី មនុស្សល្ងង់ខ្លៅក្ដី ឬក៏ មិនបានទន្ទានខ្វិនដោយល្អក្ដី ។

២០- ស្ត្រីភាពពិតណាស់ ក្នុងពេលដែលបានក្បត់ ចិត្តប្ដីហើយ ក្នុងសំដីសុទ្ធតែទឹកឃ្មុំ តែក្នុងចិត្តសុទ្ធតែពិស ពុល បើតាំមោតទទឹកដោយពិសពុលហើយ ចិត្តគុះពោរ ដោយសេចក្ដីទុក្ខក្ដៅក្រហាយ ។

២១- ការទុកចិត្តក្នុងស្ត្រីទាំងឡាយ ១ ការប្រ- ណាំងប្រជែងតស៊ូអ្នកមានកម្លាំងជាងខ្លួន ១ ការតាំងខ្លួន វៀនគំនិតខឹងបងប្អូនឯង ១ ការប្រាថ្នាធ្វើការងារដែលមិនគួរធ្វើ ១ ទាំង ៤ ប្រការនេះឈ្មោះថាបើកទ្វារឲ្យផលច្រើនក្ស ទាំងអស់ ។

២១- ដោយច្រើន នារីទាំងឡាយ តែងចូលចិត្តសេពគប់ខ្ជិល, ព្រោះពាក្យតែងគាប់ព្រះទ័យ ទីងអាមាត្យគ្មានគុណសម្បត្តិ, ទ្រព្យសម្បត្តិតែងហូរទៅរកតែជនកំណាញ់ ឯក្មេង

តែងហូរចុះតែលើក្ខុំទឹកធំមហាសមុទ្រ ។

៦២– ភរិយាចិត្តអាក្រក់សាមាន្យ, មិត្រជាសត្រូវ, អ្នកបំរើព្រហើនពោលពាក្យតប ទីធំមិនធ្វើតាមអណ្យានៃព្រះនរេន្ទ្រ ទាំងអស់នេះលោកពោលទុកថា សុទ្ធតែនាំមកនូវប្រមិត្យផត សន្ស្រយទៀយ ។

៦៣– មិនមានសច្ចៈ ចិត្តពោស, មាយា, ឥច្ឆា, លោភ ក្រោធ, មិនមានគុណសម្បត្តិ ទីណាមកទាំងអស់នេះជាទោសនៃស្ត្រីកើតភាសភាពឯង ។

៦៤– ស្ត្រីចូលចិត្តការអន្ទិល ប្រហែលជ្រកស្រកមកដល់ ក្របីចូលចិត្តផុតមន្ទិល ស្ត្រីខូចចិលនឹងកាមា ។

(ចាកកាសិកប្លកៈណ)

៦៥– ការយកស្ត្រីផ្កាមាសជាភរិយាប្រសើរ, ការយកស្ត្រីមានត្រកូល ដែលប្រព្រឹត្តកន្ទបវេណីមិនប្រាសើរទៀយ; ការនៅក្នុងខ្មួតបរសាសៈសួនប្រើបារ, ការៈនៅក្នុងផ្ទះភស្សរៈ

ជនកាចកម្រោលមិនប្រសើរឡើយ, ការនៅក្នុងព្រៃប្រសើរ, ការនៅក្នុងបុរី ដែលមានមន្ត្រីនិងស្តេចអយុត្តិធម៌មិនប្រសើរឡើយ, ការបរិច្ចាគជីវិតប្រសើរការសេពគប់ទុជ្ជនមិនប្រសើរឡើយ, ។

៤៦– ស្ត្រីភាពដែលអត់ឃ្លានហើយ សូម្បីកូនខ្លួនឯងក៏អាចលះបង់ចោលដែរ, ពស់ដែលអត់ឃ្លានហើយ សូម្បីពងឯងក៏ស៊ី, នរណាហ្ន៎ ដែលជួបប្រទះនឹងសេចក្តីអត់ឃ្លានហើយមិនធ្វើបាប ? ។

៤៧– កិរិយាមិនពត់កាយ១ កិរិយាបន្ទន់បន្ទាបកាយ១ កែក្រោយ១ ការសន្ទីងឬសំដីលកាយ១ ផ្ចាក់ក្របកនឹងក្របក១ ទាំង៩ប្រការនេះជាកលមាយាសាស្ត្រនៃស្ត្រីទាំងឡាយ ក្នុងកាលឃើញប្រុសប្ហុកមុរជាទីពេញចិត្តដែលកើតពីសភាពឯង

៤៨– ជាន់ជើងដោយខ្លួនឯង១ គូសវាសដីដោយកំ-ណាត់ឈើ១ ការបញ្ចោបនូវទារក១ ប្រឡែងលេងនឹងទារក១

បន្ថាប់ពាក្យឲ្យលេង១ ទាំង៩ យ៉ាងនេះជាកលមាយាសាស្ត្រ នៃស្ត្រីទាំងឡាយ ។

២៩– ធ្វើបទូរពាក្យ១ ញ៉ាំងពាក្យឲ្យជាប់វិញ១ បរិភោគ១ ញ៉ាំងពាក្យឲ្យបរិភោគ១ បរិភោគ:ឧឯងវិញ១ ទាំង៥នេះជាកលមាយាសាស្ត្រនៃស្ត្រីទាំងឡាយ ។

៣០– សូមពីពាក្យមកវិញ១ ការក្ដោបតាម១ និយាយដដែលៗខ្លាំងៗ១ និយាយតិចៗ១ និយាយច្បាស់ៗ១ ទាំង៥នេះជាកលមាយាសាស្ត្រនៃស្ត្រីទាំងឡាយ ។

៣១– និយាយខ្សឹបៗ១ កាច់ច្រៀនជើងៗ ទីងស្អិតស្អាងកាយ១ ញាក់បង្កេះ១ អង្រួនសំពត់គ្រងគុយក្នា១ លាក់ក្ដៅ១ ទាំង៥នេះជាកលមាយាសាស្ត្រនៃស្ត្រីទាំងឡាយ ។

៣២– បង់ក្ដៅវិញ១ បញ្ចេញដោះ១ បង្ហាញក្លៀក១ បញ្ចេញផ្ចិត១ បប្រិចភ្នែក១ ញាក់ចិញ្ចើម១ ទាំង៦ប្រការ

នេះជាកលមាយាសាស្ត្រ ។

៣៣– បុញ្ញបបូរមាត់១ លៀនអណ្ដាត១ ក្រាយសំពត់១ សៀកសំពត់១ រសាបសក់១ ទាំង៥នេះជាកលនៃមាយាសាស្ត្រ ។

៣៤– បង់សក់១ ផែនផន១ ការធ្វើដំណើរល្វាសល្វន់ខ្ទះខ្ទៀន១ ទាំង៤នេះជាកលមាយានៃស្ត្រីទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅតាំងតែពីដើមក្ដីមក ។

៣៥– នារីដែលមានប្ដីពីរបីដង១ កិត្តិសព្ទនៅតែច្រើន១ បក្សីត្រាប់ជាប់ជន់ញយ១ ជនទាំង៣ពួកនេះប្រកបដោយមាយាច្រើន ។

៣៦– ស្ត្រីណាធ្មៀរទាសប្រុសព្រៀនវៃ កូនការផ្ទះ ស្ត្រីនោះជាភរិយាមែនទែន, ស្ត្រីណាសាយកូន ស្ត្រីនោះជាភរិយាមែនទែន ស្ត្រីណាប្រគល់ចិត្តខ្លួនឲ្យស្វាមី ស្ត្រីនោះជាភរិយាមែនទែន ស្ត្រីណាស្មោះត្រង់ចំពោះស្វាមី ស្ត្រីនោះជាភរិ

យាមែនទែន ។

៣៧– នារីណា មិនធ្វើឲ្យភស្តាខ្លួនកើតការសប្បាយ នារីនោះបុគ្គលមិនគប្បីហៅថាភរិយាទេ, បើភស្តាពេញចិត្តនឹងនារីណាជាភរិយាហើយ សូម្បីពពួកទេវតាក៏ជួយរក្សាដែរ ។

៣៨– នារីណា ប្តីជេរប្រទេចក្តី ឬ សំឡុតសំឡឹង ដោយក្តីក្រោធក្តី នៅតែធ្វើទឹកមុខស្រស់ស្រាយញញឹម នារីនោះទើបឈ្មោះថាជាស្ត្រីគ្រប់លក្ខណ៍ ។

៣៩– ស្ត្រីណាស្រឡាញ់ប្តីទោះបីនៅក្នុងក្រុងឬស្រែចំការ ក្តី ទោះជាប្តីមានបុណ្យស័ក្តិ ឬគ្មានបុណ្យស័ក្តិ ស្ត្រីនោះទើបលោកតាំងទុកឲ្យសេចក្តីសុខ ។

៤០ – លោមជាតិដែលឋិតនៅលើរូបនារីមានចំនួន៣៥ កោដិ នារីដែលប្តូរជីវិតស្លាប់នឹងប្តី ហ៊ានទៅកើតក្នុងស្ថានសួគ៌ក៏ មានចំនួនច្រើនដូចលោមជាតិដែរ ។

៤១– កាលម្តាយ ចាប់ពស់ពាញចេញពីរូងបានយ៉ាង

ណា កិរិយាដែលស្លាប់ទៅតាមភស្តាខ្លួន អាចនាំភស្តាខ្លួន (ពីនរក) ទៅកាន់ស្ថានសួគ៌បានក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

៤២– នារីណា ស្រឡាញ់ប្តី កៀកទបប្តីស្លាប់ជាប់ ទីងខ្លួនលះបង់ខ្លួនចូលក្នុងគំនរភ្លើងដើងថ្ករជាមួយប្តី នាងនារីនោះសូម្បីធ្វើបាបកប់ភាំងសែនឆ្នាំ ក៏អាចនាំភស្តាខ្លួនទៅកាន់សុរលោកបាន ។

៤៣– បិតា ឬ បងប្រុស ដែលបានទទួលបង្គាប់ពីបិតា ហើយបានឲ្យនាងនារីទៅជាភរិយានរជនណាហើយ នាងនារីត្រូវស្តាប់បង្គាប់ប្តីនោះមិនត្រូវក្បត់ចិត្ត ទោះនៅទីកបាំងមុខក៏ដោយ ។

៤៤– សេចក្តីពិត, ភស្តាជាគ្រឿងអលង្ការនៃនារីទាំងឡាយ នារីឥតភស្តា បើទុកជាមានរូបល្អ ក៏មិនឈ្មោះថាមានរូបល្អដែរ ។

៤៥ – ស្ត្រីចេះធ្វើត្រូវប្រតិបត្តិប្តីមិនឲ្យអាក់អន់ចិត្ត មិន

ប្រមាថមើលងាយប្តី ដែលខុសស្មើដោយសតិសា ទោះប្តីនោះ មានរូបពិការ ឬ មានវង្សនិងទ្រព្យតិចជាង មានសំដីពីរោះគួរឲ្យញាក់ចូលចិត្ត ស្ត្រីនោះជាភរិយាមែនទែន, ហើយនឹងគេចទៀងទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ឋានយ៉ាងងាយ ។

៤៦- នារីណា ឃើញប្រុសដទៃសើចសំឡក់សំឡៀង សំដែងមាយា និយាយបញ្ចុកបញ្ចៀងដោយពាក្យលែបខាយ ចូលចិត្តអង្គុយលាយឡំនឹងប្រុសដទៃ នឹងវិលប្រសូក្ន កិច្ចការផ្ទះ ស្ត្រីនោះ លោកតាំងមូលមិនហៅថាភរិយាទេ ។

៤៧- នារីណា ដើរត្រសូវដោយសំពត់កប ៗ, ជាន់លើផ្ទះឮខ្ទាំង ៗ , ចេញចូលបន្ទប់ដេកមិនបានបិទឲ្យជិត , និយាយឬសើចក្ទុះពីរប៉ើ, ពេលដេកបែរខ្នងឲ្យប្តី, កាន់ក្បាលប្តីកកៃមិនបានសុំទោសនឹងដើរកន្ទង់ជើងប្តី, នារីនោះប៉ះតាមច្បាប់ស្ត្រីបុរាណលោកថា ជាស្ត្រីចបច្រពចប្រែ បុគ្គលមិនគប្បីទៅបៀតបៀនទេ ។

៤៨– ស្ត្រីណាចូលចិត្តបង្កវិវាទជាទោស, ជាអ្នកប្រកាន់ពូជពង្សជាស្ត្រីមានអំនួត, ជាស្ទុះឆ្វាយ, មិនស្ដាប់បង្គាប់, ជាស្ត្រីសំដែងមាយាកលពេលឃើញប្រុសពេញចិត្ត, បះពោតបាយមុនប្ដី, ចូលចិត្តដើរផ្ទះគេ សូម្បីគេមិនហៅក, ស្ត្រីនោះលោកហៅជាស្ត្រីហីនលក្សណ៍,

៤៩– បុគ្គលគប្បីជ្រាបថា ភរិយាមាន ៧ ពួកៈនៅក្នុងលោកនេះ គឺវធកាភរិយា ១ ចោរីសមាភរិយា ១ អយ្យាស.មាភរិយា ១ មាតាសមាភរិយា ១ ភគិនីសមាភរិយា ១ សហាយាសមាភរិយា ១ ទាសីសមាភរិយា ១ ។

៥០– ភរិយា ៣ ពួកខាងដើមគឺ វធកាភរិយា ១ ចោរីសមាភរិយា ១ អយ្យាសមាភរិយា ១ ទេវតាព្រមទាំងមនុស្សទាំងឡាយតែងនិន្ទានឹងមិនពេញចិត្ត ។ ឯភរិយា ៤ ពួកខាងចុងគឺ មាតាសមាភរិយា ១ ភគិនីសមាភរិយា ១ សហាយាសមាភរិយា ១ ទាសីសមាភរិយា ១ តែងជាទី

ពេញចិត្តលើមនុស្សដទៃទៀតទាំងឡាយ ទើបបានទៅកើត
ក្នុងស្ថានសួគ៌សោយសុខសម្បត្តិយ៉ាងសប្បាយ ។

៥១ – ភរិយាណា ដែលប្រគល់ចិត្តឲ្យទៅប្រុសដទៃ
មិនមែនស្វាមី មិនមានចិត្តសន្តោស តែងធ្វើនូវអំពើឥតប្រ
យោជន៍ដល់ស្វាមី រកឧបាយដើម្បីក្បត់ ទើបធ្វើឃាតដល់ស្វា-
មីភរិយានោះ លោកហៅថា វធកាសមាភរិយា ។

៥២ – ភរិយាណា មានលោភចិត្តប្រព្រឹត្តឥទ្ធាចារៈ
លបលួចទ្រព្យសម្បត្តិ របស់ស្វាមីចាយវាយមិនមានសណ្ដាប់
ធ្នាប់ ប្រព្រឹត្តល្បែងភ្នាល់ ចាយវាយខ្ជះខ្ជាយតាមអំពើចិត្តខ្លួន
ភរិយានោះលោកហៅថា ចោរីសមាភរិយា ។

៥៣ – ភរិយាណា ខ្ជិលច្រអូស មិនប្រកបកិច្ចការក្នុងផ្ទះ
ចិត្តសាហាវឃោរជាតិ ពោលពាក្យអាក្រក់ ជេរស្វាមីខ្លួន មិនរ
វល់ស្ដាប់បង្គាប់ស្វាមី ភរិយានោះហៅថា អយ្យសមាភរិយា

៥៤ – ភរិយាណា មានហិតានុគ្គហៈករុណាសន្តាន មាន-

ការគោរពប្រតិបត្តិកោតក្រែង ចំពោះស្វាមីខ្លួន, ដូចប្អូនស្ត្រី ដែលកោតខ្លាចគោរពបងប្រុស ភរិយានោះ ហៅថាភគនីសមាភរិយា ។

៤៥– ភរិយាណា មានកុសលចិត្ត ប្រកបដោយសីល និងអាចារៈស្លូតត្រង់ មានវត្តប្រតិបត្តិ មានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះស្វាមី ពោលពាក្យពីរោះជាទីគាប់ចិត្ត ភរិយានោះហៅថា សហាយាសមាភរិយា ។

៤៦– ភរិយាណា ទោះបើស្វាមីជេរស្តី ឬគំរាមគំហកវាយ ក៏មិនប្រទុស្តតប មានចិត្តអំណត់ មិនគុំគួន និងទទួលស្តាប់បង្គាប់ស្វាមី ភរិយានោះ លោកឲ្យឈ្មោះថាទាសីសមាភរិយា ព្រោះមានសភាពដូចជាទាសីខ្ញុំម្ចាស់ ។

៤៧– ភរិយាណា មានចិត្តអាណិតករុណា គ្រប់គ្រ ថែរក្សានិងស្វែងរកប្រយោជន៍ឲ្យស្វាមី ជាអ្នកមិនមានពុតត្បុត ដូចជាមាតាថែរក្សាបុត្រ ភរិយានោះលោកហៅថា

មាតាសមាគរិយា ។

៥៨- នារីទាំងឡាយគប្បីកាន់យកខ្សែទុកចំណាំទាំងឡាយ ១០ប្រការតទៅទៀតគឺ ភ្លើងក្នុងមិនត្រូវនាំទៅខាងក្រៅ១ ភ្លើងខាងក្រៅមិនត្រូវនាំចូលមកខាងក្នុង១ គប្បីឲ្យទ្រព្យសម្បត្តិដល់បុគ្គលដែលគួរឲ្យ១ មិនគប្បីឲ្យដល់បុគ្គលដែលមិនគួរឲ្យ១ ព្រោះបើជននោះមានសភាពយ៉ាងណាក៏ដោយ គប្បីតែឲ្យ១ គប្បីអង្គុយជាសុខ១ គប្បីបរិភោគជាសុខ១ គប្បីដេកជាសុខ១ គប្បីបង្អាក់ភ្លើងទុក១ ទេវតាខាងក្នុងគប្បីនមស្ការ១ ។

៥៩- ពាក្យណា ដែលកើតចេញពីសង្គមយើង ហើយនាំយកទៅប្រាប់ជនក្រៅសង្គមដែលមិនមែនជាញាតិ ជាពាក្យប្រកបដោយទោស ពាក្យនោះហៅថា ភ្លើងក្នុង ។

៦០- ពាក្យណាមួយ កើតចេញនៅក្រៅសង្គមបិតាមាតា ដែលជាពាក្យ: ប្រកបដោយទោស ជាហេតុនាំឲ្យបង្ករពាក្យ ក៏

មិនគប្បីនាំចូលមកប្រាប់ដល់សង្គមរបស់យើង ពំខនោះ ហៅថា ភ្លើងក្រៅ ។

៦១ – ជនណា ដែលតាំងគេហដ្ឋាននៅជិតផ្ទះ ដែលគួររាប់ជាញាតិដែរ បានចូលមកខ្ចីវត្ថុណាមួយពីសង្គមយើង មិនបានយកមកប្រគល់សងវិញ ជននោះជាបុគ្គលមិនគួរឲ្យគត់ទៅទៀយ ។

៦២ – តែបើជនដទៃណាមួយ, ប្រកបដោយចិត្តល្អ បានខ្ចីយកវត្ថុណាមួយ តែនោះបានយកមកប្រគល់ឲ្យវិញ, ជនដទៃនោះគប្បីឲ្យខ្ចីក្នុងថ្ងៃខាងក្រោយ ។

៦៣ – ញាតិខ្សត់ទ្រព្យ ដែលប្រកបដោយចិត្តល្អ ប្រកបដោយគុណធម៌ផ្សេងៗ វត្ថុណាដែលយើងបានឲ្យខ្ចីហើយទោះបីជាសងក៏មិនសងវិញក្តី តែនោះគប្បីត្រូវតែឲ្យទៀត ។

៦៤ – ទីសេនាសនខ្ពស់ ប្រសើរជាងម្តាយឪពុកក្មេក និងស្វាមី នាងមិនគប្បីអង្គុយនៅ, គប្បីក្រោកទទួលដោះជើ

ជាទៅវិសេទាសនៈខ្ពង់ខ្ពស់ក្តី មិនប្រសើរក្តី ដែលជនមានគុណសម្បត្តិគឺមាតាបិតាទីងស្វាមី មកដល់ ទាំងនេះហៅជា អង្គុយជាសុខ ។

៦៥ – គ្រឿងបរិភោគ ដែលបានចាត់ចែងរួចហើយប្រណីតនឹងមិនប្រណីត ទោះបីនាងឃ្លានយ៉ាងណាក៏ដោយក៏មិនគប្បីបរិភោគមុន ដរាបណា មាតាបិតាក្មេកនឹងស្វាមីនាងបានរៀបទទួលគាត់ស្រេចហើយ ដរាបនោះទើបនាងគប្បីបានបរិភោគជាខាងក្រោយ ទាំងនេះហៅថា បរិភោគជាសុខ ។

៦៦ – នាងគប្បីដេកជាសុខ, ក្នុងពេលដែលត្រូវដេកប្តីមុនពេលរៀបដេក នាងគប្បីបោសសំអាតទីសេនាសនៈ គប្បីរៀបចំទុកដាក់វត្ថុដែលគួរទុកដាក់ គប្បីធ្វើកិច្ចវត្តមានការគក់ប្រយ័ត្នក្នុងពេលជនទាំងនោះមានអាពាធបៀតបៀន ។

៦៧ – ភ្ញៀវដែលនេះសន្ទោសនៅ១ ស្តេចពស់មានពិសកំណាច១ ជនទាំងពួងមានសេចក្តីតក់ស្លុតខ្លាចយ៉ាងណា

នាងក៏មានការគោរពប្រតិបត្តិ មាតា-បិតាក្មេកទាំងស្វាមីជានិច្ច ប្រៀបប្រៀបយ៉ាងនោះដែរ, គំនិតមារយាទថោកទាបមានការប្រកាន់ក្ដដក្ដី ទាំងទ្រព្យសម្បត្តិ គប្បីលះបង់ចេញនេះលោកដោយក្ដី នាងគប្បីបង្អាក់ទុក ។

៦៨– មាតាបិតាក្មេកនិងស្វាមី តែងប្រកបដោយគុណមានចិត្តល្អ ចិត្តបន្ទោស មានមេត្តា ឧបេក្ខា ករុណាទាំងបរិតាជានិច្ច ដែលត្រូវផ្ដល់ឲ្យដល់នាង នាងគប្បីចូលទៅបំរើអ្នកទាំងនោះ ដូចជាអ្នកចូលទៅបំរើព្រះឥន្ទ ទាំងនេះទៅថាទេវតាក្នុងផ្ទះ គឺមាតាបិតាក្មេកនិងស្វាមី ។

៦៩– នារី, នរជន, សស្ត្រាវុធ, ពិណ, សាស្ត្រាង្គ, សុន្ទរកថា, វិសេសឬមិនវិសេស ប្រើបានល្អ ឬមិនបានល្អស្រេចហើយតែវិធីនៃម្ចាស់អ្នកប្រើអ្នកបង្គាប់បញ្ជាទេ ។

៧០– កិរិយាដែលគេស្ដីតិះកិរិយា កិរិយាមិនអើពើបំ-រើព្រាហ្មណ៍ និងសមណៈទាំងកិរិយាមិនធ្វើតាមពាក្យព្រះ

នរេន្ទ្រ ទាំងអស់នេះឈ្មោះថាស្លាប់មិនបាច់ប្រហារដោយសាស្ត្រាវុធឡើយ ។

៧១– នៅលើផែនដីនេះ នរណាមានចិត្តនឹងមិនព្រួយខ្លួនដួលព្រោះស្ត្រី? នរណាបានទ្រព្យសម្បត្តិហើយមិនឡើងតាំង? នរណាលុះក្នុងអំណាចវិស័យខ្លួន ហើយរលត់ក្តីទុក្ខអន្តរាយបាន? មួយទៀត, នរណាជាទីស្រឡាញ់នៃព្រះរាជា? ក្នុងលោកនេះនរណាមានអំណាចខ្លាំង មិនចូលទៅក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃព្រះកាល? នរណាជាអ្នកសូមទាន ហើយបានដល់សេចក្តីគោរពយ៉ាងខ្ពង់ខ្ពស់? មួយវិញទៀត, នរណាដែលធ្លាក់ខ្លួនទៅក្នុងអន្ទាក់នៃទុរជន ហើយបានត្រឡប់ជាបុរសបរិបូណ៌ដោយក្តីក្សេមក្សាន្ត? ។

៧២– គេអាចដឹងចិត្តភរិយាគ្រប់ក្នុងកាលវិបត្តទ្រព្យ, ដឹងចិត្តមិត្តក្នុងគ្រាក្រ, ដឹងចិត្តទាហានក្លៀវក្លាក្នុងសង្គ្រាម, ដឹងចិត្តស្មោះត្រង់ក្នុងការសងបំណុលគេ, និងដឹងចិត្តដៅ

ពង្សត្រកូលគ្រោះទោសអន្តរាយ ។

៧៣– បុគ្គលគប្បីរក្សាកិរិយាដោយទ្រព្យ, គប្បីថែរក្សាទ្រព្យទុកក្នុងគ្រាក្រ តែគប្បីរក្សាខ្លួនរឿយ ៗ ដោយទ្រព្យផង ដោយកិរិយាផង ។

៧៤– បុគ្គលមិនគប្បីធ្វើសេចក្ដីស្និទ្ធស្នាលទុកចិត្តស្ត្រីក្នុងកដត្រកូល, បុគ្គលមានសស្ត្រាវុធក្នុងដៃ, សត្វមានក្រចកមុត, សត្វមានស្នែងនឹងពឹកខ្លួនទាំងឡាយ ។

៧៥– នរជនណា ឃើញកិរិយាអ្នកដទៃ ទុកស្មើដោយមាតារបស់ខ្លួន ឃើញទ្រព្យអ្នកដទៃទុកស្មើដោយដុំថ្ម ឃើញសព្វសត្វទាំងឡាយ ទុកស្មើដោយរូបខ្លួន នរជននោះលោកហៅថា «បណ្ឌិត» ។

៧៦– ភរិយាខ្លួនជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តយ៉ាងណា ភរិយាជនដទៃក៏យ៉ាងនោះដែរ, លោកអ្នកសប្បុរសទាំងឡាយ តែងធ្វើសេចក្ដីមេត្តាករុណា ព្រោះលោកយកខ្លួន

របស់លោកជាគ្រឿងឧបមា ។

៧៧– បុគ្គល គួរលះបង់កាមឲ្យស្រឡះទៅ ចាំបើអត់ទ្រាំទប់ទល់ កាមមិនបានទេ គួរសេពគប់ចំពោះតែភរិយាខ្លួនប៉ុណ្ណោះហើយ ព្រោះថាភរិយាជាគេសដ្ឋៈតែពេកគឺកាមកត បាន ។

៧៨– កាម១ ក្រោធ១ លោភៈ១ មោហៈ១ ឫស្សា១ មានៈ១ ស្រវឹង១ ធម៌ទាំង៦ប្រការនេះ បើលះបង់បាន ទើបបានសេចក្តីសុខ ។

៧៩– ករិយាពោលពាក្យ បយ៉ាថា ទៅកាន់ភរិយា១ មិនជឿរឿយករិយាដូចជាទាសី១ ប្រគល់នូវតែទាំងពួងមាន កិច្ចថែរក្សាផ្ទះនិងចំអិនអាហារជាដើម១ ផ្គត់ផ្គង់គ្រឿងអលង្ការឲ្យភរិយាតាមបវេណី១ ទាំង៥ប្រការនេះជាសង្គហស្វាមី ដែលគប្បីធ្វើដល់ករិយា ។

៨០– ករិយាចាត់ចែងការងារទាំងភាគតែងម្ហូបអាហារ

បំរុងស្ត្រីមិនឲ្យហួសពេលវេលា១ សង្គ្រោះដល់កូនផងនឹងញាតិរបស់ប្ដីឲ្យដូចជាញាតិខ្លួន១ ប្រគល់ចិត្តឲ្យស្វាមីមិនមានប្រុសដទៃជាសាហាយស្មន់១ រក្សាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ប្ដីដែលរកបានមករក្សាទុកឲ្យគង់១ នឹងឈ្លាសស្ទាត់ក្នុងកិច្ចការផ្ទះមិនខ្ជិលច្រអូស១ ទាំង៥នេះជាសង្គហរបស់ភរិយា ដែលត្រូវធ្វើដល់ស្វាមី ។

៨១– បុគ្គលគប្បីជ្រាបថា ព្រះពជាម្ចាស់ផែនដី១ អ្នកបួស១ យាតីស្ត្រីភាព១ ដំរីមង្គល១ ទាំង៤នេះ គប្បីមានវិន័យនឹងកិរិយាប្រព្រឹត្តដូច ៗ គ្នា ។

៨២– ម្ចាស់ផែនដីដែលបានពជាភិសេកហើយ ដែលប្រដាប់ដោយគ្រឿងឥស្សរិយយស គប្បីយានតាមសភាពជាប្រក្រតី បើស្ទុះឬរត់ដូចជាមន្ត្រីតូចតាចតែងបានគេហានិន្ទាពីជនដទៃដោយពិត, ឯស្ត្រីភាព ជាអ្នកមានវង្សត្រកូលបើស្ទុះឬរត់ក៏បានគេហានិន្ទាយ៉ាងនោះដែរ ។

៨៣ - ដំរីជាព្រះទីនាំង ដែលគេសន្មត់ថាជាដំរីប្រសើរ មានដំណើរយោងយោះសណ្ដងណ្ដាយទៅតាមភាពខ្លួន ទើបសមសក្ដិជាព្រះកដទីនាំង ជាដំរីមង្គលពិតគួរគេលើកដំកើង ៗ

៨៤- អ្នកបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ត្រូវនិមន្តតាមផ្លូវជាលំដាប់តាមពាស្ស ក្នុងវស្សា ហើយមិនគប្បីដាក់ចុះទៀងសុះស៊ុតដូចជាគ្រហស្ថ ព្រោះជាហេតុទាស់ខុសផលវិន័យ សិក្ខានៃភិក្ខុបញ្ញត្តិ ៗ

៨៥- ស្ត្រីភាព ប្រកបដោយទោសច្រើន ប្រកបដោយជាតិជាអ្នកអៀនខ្មាសច្រើន ក៏ត្រូវការវិន័យ និងច្បាប់ដូចជាអ្នកបួស; ស្ត្រីណាជាអ្នកមិនមានវិន័យនិងច្បាប់ប្រព្រឹត្តខុសគន្លងប្រវេណី ស្ត្រីនោះលោកហៅថា «ស្ត្រីវេស្យា» ៗ

៨៦- សមាគមមួយអន្ទើរដោយស្ត្រីជាមាស ចូលចិត្តនៅលាយនឹងបុរស កិរិយាធៀស្ដាប់សំដីមេអណ្ដើក កិរិយាដើកទូវើកប្រឹង និងជឿពាក្យលួងលោមនៃបុរស តាំងពីនេះ

ជាហេតុប្រទុស្តនៃនារីក្រមុំទាំងឡាយ ។

៨៧– ស្តេច ស្រីក្រមុំមានត្រកូល, សមណព្រាហ្មណ៍ បព្វជិត, ចោរ, ធ្មេញ, សក់, ក្រចកទឹងនៃផែន ទាំងអស់នេះ ដែលគេដកចេញពីដំណែងហើយ (ឬកន្លែង) មិនល្អទេ ។

៨៨ – នារីក្រមុំឯណា ប្រកបដោយរូបល្អសម្បុរលឿង រឺដូចជាសុវណ្ណ មាននេត្រខ្មៅដូចជាម្រឹគ, ចង្កេះរៅសមគាងស្មា, ដំណើរប្រៀបព្រាយដូចគជហង្ស, ចុកទំនួលសម មានកេសាខ្មៅរលើបចុងឡើង, ធ្មេញស្រឹមល្អ, នាភីខ្វង់ ទឹងកបោះដោយទ័យគល់មារយាទ នារីដែលមានលក្ខណៈបែបនេះ នារីនោះ សូម្បីកើតក្នុងត្រកូលហីនជាតិបុគ្គល គប្បីសង្គ្រោះយកជាភរិយាត្រាតែបាន ។

៨៩– បុគ្គលគប្បីជ្រាបថា ៖ ម្លប់ពពក, មេត្រីដោយមនុស្សសាហាវ, សំពត់ថ្មី, ស្រីក្រមុំ និងទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់នេះ ធ្វើឲ្យមានសេចក្តីកក់យតែមួយខណៈទេ ។

៩០ – សូមឲ្យបុរសចាស់ៗ ទាំងឡាយកុំពេញចិត្តនឹងនារីក្មេងសាវ៉ាឡើយ, សូមឲ្យភរិយា នឹងនារីទាំងឡាយប្រតិបត្តិតាមច្បាប់របស់ខ្លួន ត្រូវបំពេញករណីយរបស់ខ្លួនឲ្យម៉ឺនមាំ, សូមឲ្យស្ត្រីភាពទាំងឡាយប្រកបដោយសេរីសួស្តីជ័យមង្គល ឲ្យប្រកបដោយសុខសន្តិភាពគ្រប់កាលទាំងពួង ។

ចប់

ការស្វែងទ្រព្យ

១– ការ្យទាំងឡាយ តែងសម្រេចដោយការប្រឹងប្រែង ដោយពិត មិនមែនដោយមនោរថទេ, ដូចម្រឹគទាំងឡាយ មិនពោលចូលមាត់សីហៈដែលដេកលក់ឡើយ ។

២– បុគ្គល សូម្បីកាលឃើញកំណប់ទ្រព្យក្នុងទីចំពោះមុខដូចរៀនក្អែកដែលមិនទឹកនាថា មិនកើតមានបាន ហើយ ចាំព្រេងវាសនាគាស់កកាយមកឲ្យឯង ៗ មិនរវល់ធ្វើសេចក្ដីព្យាយាមពេញជាកូនប្រុស មិនបានកំណប់នោះទេ ។

៣ - បុគ្គល សូម្បីគិតឃើញព្រេងវាសនា ក៏មិនគួរលះបង់សេចក្ដីព្យាយាមចោលឡើយ បើបុគ្គលមិនព្យាយាមចម្រាញ់

ល្ង មិនបានប្រេងល្ងទេ ។

៤– ដោតលោក តែងតែហៅតែបុរសសីហៈ ដែលជាអ្នកមានសេចក្តីព្យាយាមក្លៀវក្លា, មានតែបុរសតែគេទេ ដែលពោលថា «ស្រេចតែព្រេងវាសនា» បុគ្គលចូរផ្ចាញ់នូវវាសនា ហើយធ្វើនូវសេចក្តីព្យាយាមឲ្យពេញជាកូនប្រុស តាមកម្លាំងខ្លួនដែលអាចធ្វើបាន, ជាបើតាំងសេចក្តីព្យាយាមប្រឹងប្រែងហើយ នៅតែមិនសម្រេចទៀត តើវាទៅជាកើតទោសអ្វី ?។

៥– រថ តែងមិនគប្បីទៅបានដោយកង់តែម្ខាង យ៉ាងណា ? ព្រេងវាសនា បើប្រាសចាកសេចក្តីព្យាយាមនៃបុរសហើយ ក៏មិនសម្រេចយ៉ាងនោះដែរ ។

៦– កម្មដែលបុគ្គលធ្វើពីបុព្វជាតិហៅថា «ព្រេងវាសនា» ហេតុនោះ បុគ្គលដែលមិនត្រូវខ្ជិលច្រអូស គប្បីធ្វើសេចក្តីប្រឹងប្រែងដោយសេចក្តីព្យាយាមពេញជាបុរស ។

៧– កំជិលជាមេបាបធម៌ទាំងឡាយគ្រប់យ៉ាង, ការ

វិនាសលោក, ការអប្បប្រាជ្ញា, ការបានសេចក្តីទុក្ខសោក ការធ្លាក់នរក, ការមិនមានវិជ្ជាទ្រព្យ, ការអន្តរធានសាសនា, និងការលិចលង់ជាតិ ក៏មកពីមេកំជិលជាដើមអាទិ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលចូលផ្ចាញ់សេចក្តីខ្ជិលនេះចេញពីខ្លួនឲ្យស្រឡះ ។

៨– ជនដែលធ្លាក់ខ្លួនទៅជាមនុស្សក្រីក្រ លោកទម្លាក់ខ្លួនក្នុងគំនរភ្លើង ឲ្យស្លាប់បាត់បង់ជីវិតទៅប្រសើរជាងការដើរអើតដើតសូមទានគេ ; ដែលឥតគួរសមកំណាញ់មិនចង់ឲ្យទានមិនប្រសើរឡើយ ។

៩– សេចក្តីក្រីក្រនាំឲ្យកើតសេចក្តីអៀនខ្មាស, ក្តីអៀនខ្មាសនាំឲ្យបាត់ក្លាហាន, ការបាត់ក្លាហាននាំឲ្យគេមើលងាយ, ការមើលងាយនាំឲ្យកើតការស្អប់ខ្ពើម, ការស្អប់ខ្ពើមនាំឲ្យបានសេចក្តីទុក្ខសោក, សេចក្តីទុក្ខសោកនាំឲ្យអប្បប្រាជ្ញា ការអប្បប្រាជ្ញា នាំឲ្យក្ស័យអន្តរធានជាងអ្វីទាំង

អស់, ទ ॥ សេចក្ដីក្រីក្រអើយ អ្នកជាប្រធាននៃសេចក្ដីវិនាស គ្រប់ប្រការទាំងអស់ ។

១០– បុគ្គលមិនប្រឹងប្រែងរកទ្រព្យសម្បត្តិ ឈ្មោះជាប្រគល់ការសម្បូណ៌ទ្រព្យសម្បត្តិ ទៅលើដៃជនដែលមានសេចក្ដីព្យាយាម, ដូចសត្វកង្កែបកែងលោតចូលទៅក្នុងអណ្ដូង ឬ ដូចជាត្រីកែងចូលទៅនៅក្នុងស្រះ ដែលពេញប្រៀបដោយទឹកយ៉ាងនោះ ។

១១ – ជោគក៏សនា តែងតែទៅរក តែនជនដែលសម្បូណ៌ទៅដោយសេចក្ដីព្យាយាមប្រឹងប្រែង មិនដេកទ្រមក់ហួសកាលវេលា, ស្គាល់វិធីដំណើរការណ៍, មិនជាប់ជំពាក់ចិត្តក្នុងរឿង គឺអន្ទពយ, ក្រៀវក្លាហាន, ដឹងឧបការៈគុណគេ នឹងមានចិត្តល្អអាំមួនក្នុងសន្ដានដោយចំរើនខ្លួនឯង, មិនមែនមកពីទីលំនៅជាហេតុទេ ។

១២ – បុរសខ្សត់ បើទុកជាប្រព្រឹត្តតាមគន្លងធម៌នៃព្រ

កូល ក៏មិនជាទីសេពគប់ផងដែរទេ សូម្បីតែប្រពន្ធខ្លួនក៏លះបង់ចោលដែរ ចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ផងដៃ ។

១៣ – នរជនដែលក្រីក្រសម្បត្តិ ដោយហោចទៅសូម្បីប្រដាប់ខ្សែកជាវិការនៃអាសសុទ្ធ ក៏លោកប្រាប់ថាពោលថាខ្សែកស្ពាន់ដែរ, ឯនរជនមានទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលប្រដាប់ដោយខ្សែកជាវិការសំណលោបក្រឡែមាស នរណាហ៊ានហ៊ានពោលថាខ្សែកក្រឡែបាន ? ។

១៤ – ទ្រព្យសម្បត្តិ មិនតែងទៅរកជនណាដែលគ្មានសេចក្ដីប្រឹងប្រែងខ្វល់ច្រអូស វាធ្វើនឹងបន្ទោសព្រេងវាសនានឹងមិនមានពូកយាមទេ, ដូចប្រពន្ធគេនឹងមិនអើពើនឹងប្ដីចាស់ជរាដូច្នោះ ។

១៥ – ទឹកស្រះមួយដំណក់ៗអាចពេញក្អមបានយ៉ាងណា, ការសន្សំទ្រព្យ. រៀនសូត្រវិជ្ជានឹងការប្រតិបត្តិធម៌ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

១៦ – បុគ្គល គប្បីស្វែងរកទ្រព្យសម្បត្តិដែលមិនទាន់បាន គប្បីរក្សាទ្រព្យដែលរកបានហើយ កុំឲ្យខាតទាំងអស់ទៅវិញ, គប្បីកពូនទ្រព្យសម្បត្តិនោះឲ្យចំរើនឡើងដោយប្រពៃ ហើយគប្បីគប់ទ្រព្យសម្បត្តិនោះក្នុងបុញ្ញក្ខេត្ត ។

១៧– បុគ្គលកាលប្រាថ្នា, ហើយប្រាថ្នារកសម្បត្តិទ្រព្យដែលមិនទាន់បាន តែងបានសម្បត្តិទ្រព្យនោះមក, ឯទ្រព្យដែលគេរកបានហើយ បើមិនរក្សាទុកដាក់ឲ្យបានមាំមត់ទេ សូម្បីនឹងព្យាយាមដ៏ធំយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏នឹងវិនាសទៅឯង ។, ដូចជាគេដងទឹកដាក់ជាលក្អមប្រហូលហូចយ៉ាងនោះ ។

១៨– ទ្រព្យសម្បត្តិ បើបុគ្គលមិនធ្វើឲ្យចំរើនឡើងទេ ក៏តែងតែអស់ទៅបន្តិចម្តង ៗ គ្រប់កាល ដូចជាថ្នាំបន្តក់ភ្នែក ។ ទ្រព្យសម្បត្តិនេះឯង បើបុគ្គលមិនចែកចាយជាសាធារណៈ គានឲ្យជាសុខដល់ជនដទៃទេ ក៏ជាការសាបស

សោះសូន្យទេ ។

១៩– បុគ្គល គប្បីរក្សាទ្រព្យទុកដើម្បីគ្រាក្រ គប្បីរក្សាកិរិយាដោយទ្រព្យ តែគប្បីរក្សាខ្លួនរឿយ ៗ ដោយកិរិយាផង ដោយទ្រព្យផង ។

២០– បុគ្គល គប្បីស្វែងរកស្ត្រីដែលមានវង្សត្រកូលជំពាក់បរិសុទ្ធ មានពូជជាអ្នកចេះកតួនទ្រព្យ ទឹងមាន៖ស្រាប់កៀវក្លាក្នុងការស្វែងទ្រព្យធ្វើជាកិរិយា ព្រោះស្ត្រីភាពគេទុកដូចជាភាជន៍សំរាប់ទ្រទ្រង់នៅទ្រព្យដែលស្វាមីខំរកបានមក បើភាជន៍មានបាតធ្លាយហើយ ការខំកតួនសន្សំទុកក៏ជាការឥតផលដែរ ។

២១– ទ្រព្យសម្បត្តិ តែងរត់ទៅរកស្ត្រីណាដែលចេះសំចៃទុកដាក់ដោយប្រពៃ មិនមែនរត់ទៅជ្រកនឹងអ្នកដែលចាយវាយខ្ជះខ្ជាយគ្មានសណ្ដាប់ធ្នាប់ឡើយ, ដូចធម៌សតែងរក្សាជនដែលមានធម៌ស ដែលបានប្រតិបត្តិជាប់ក្នុងសន្តាន

ដូច្នោះ ។

៦២– សព្វកិច្ចការគ្រប់ពីហ៊ុន គ្រប់ការលើលោកនិងលោកនេះ, បុគ្គលមានទ្រព្យឈ្មោះថាមានកម្លាំង, សេចក្ដីពិតព្រះពុជាមានភាពជាមហាអំណាច ព្រោះមានទ្រព្យជាមូលហេតុ ។

៦៣– ក្នុងលោកនេះ បុគ្គលមានទ្រព្យឈ្មោះថាមានកម្លាំងផង ឈ្មោះថាជាបណ្ឌិតទៀតផង ។

៦៤– បណ្ដាសេចក្ដីក្រីក្រនិងសេចក្ដីស្លាប់ទាំងពីរប្រការនេះ គេចូលចិត្តសេចក្ដីក្រជាងសេចក្ដីស្លាប់, តែដោយពិតវិញ សេចក្ដីស្លាប់នាំឲ្យកើតទុក្ខស្រាលៈ១ គឺមួយពេលមួយកាលគឺអស់ទៅហើយ, ឯសេចក្ដីក្រីក្រវិញ ធ្វើឲ្យកើតសេចក្ដីទុក្ខព្រួយយ៉ាងខ្លាំង ស្ទើរតែរាល់គ្រាពុំបានគ្រប់កាលទាំងក្នុង ។

៦៥– បើឥន្ទ្រិយ៍ទាំងឡាយកែលហើយ ក៏

ឈ្មោះក៏នៅដដែល បើប្រាជ្ញាវិបត្តិហើយ ក៏វាគិតនឹងទៅ មិនរំពឹក. បើបុរសប្រាសចាកកម្លាំងទ្រព្យរបស់ផងហើយ អ្វីដទៃទៀត ដែលមិនឈ្មោះជារលំរលាយទៅក្នុងមួយខណៈនោះដែរ ? ។ ធម្មជាតិអស់នេះ គួរឲ្យស្ញើចអស្ចារ្យណាស់ហ្ន៎ !

២៦– អ្នកមានប្រាជ្ញាមិនគប្បីប្រកាស ការវិនាសទ្រព្យសម្បត្តិ, ការក្តៅក្រហាយចិត្ត, ការទុច្ចរិតក្នុងផ្ទះ, ការត្រូវគេប្រវ័ញ្ច និងការគេមើលងាយឲ្យគេដឹងឮឡើយ ។

២៧– អាយុជីវិត, ទ្រព្យសម្បត្តិ, ទោសជាប់ចនោះក្នុងផ្ទះ, មន្ត (ការសម្ងាត់) មេថុន, ឱសថៈ (ថ្នាំរោគ) តបជមិ, ការឲ្យទាន និងការត្រូវគេមើលងាយ គប្បីលាក់ទុកកុំឲ្យគេដឹងឮឡើយ ។

២៨– ជីវិតអ្នកទ័លក្រ ដែលហិនហោចចាកទ្រព្យសម្បត្តិ

អាស្រ័យនៅក្នុងព្រៃតែម្នាក់ស្ងាត់ ប្រកបដោយប្រឹតពាក្យ សាហាវយង់ឃ្នងមានតែខ្លានឹងដំរី, យកឈើព្រៃជាទីលំនៅ យកផ្លែឈើមើមស៊ីជាចំណីអាហារ យកស្លឹកឈើក្រាលដេក ទីដែលយកសំបកឈើជាគ្រឿងស្លៀកពាក់ ប្រសើរជាងការរស់នៅក្នុងកណ្ដាលពួកញាតិដែលក្រ ។

២៩– បុគ្គល គប្បីរក្សាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ការបជាទិច្ច ដូចជាការរក្សានៃសត្វកណ្ដៀរនិងសត្វឃ្មុំ, តែកុំលោភលន់ហួសប្រមាណពេក រហូតដល់លបលាក់ប្រវញ្ចន៍ទ្រព្យជនដទៃ គប្បីតែមានការព្យាយាមជាមូលពល ។

៣០– នរជនមានទ្រព្យច្រើន នរជននោះសូម្បីប្រព្រឹត្តអនាចារមិនគប្បី ក៏នៅតែមានគេកោតខ្លាច គោរពរាប់អានដែរ, ឯនរជនដែលក្រីក្រវិញ បើទុកណាជាមានវង្សជាប់នឹងព្រះចន្ទ ឬព្រះអាទិត្យ ក៏នៅតែគេមើលងាយដែរ ។

៣១– ភាវនៃបុគ្គលខ្ជិល១ ការសេពគប់ស្ត្រីខ្ញាមាស១

ភាវៈនៃបុគ្គលមានកេតច្រើន១ ចិត្តជាប់នឹងស្រុកកំណើត១ ចិត្តសន្តោស១ ភាវៈជាបុគ្គលខ្លាចច្រើន១ ទោសទាំង៦ប្រការ នេះជាគ្រឿងទម្លាយបង់នូវភាវៈនៃខ្លួនជាធំ ។

៣២– អ្នកណា មានទ្រព្យសម្បត្តិតិចតួច ហើយមិនខំប្រឹងប្រែងរកទៀត ព្រោះវាសនាដែលកប់ទុកពីបុព្វជាតិ ជាអ្នកធ្វើនូវទ្រព្យសម្បត្តិ មិនព្រមចំរើននូវលាភទ្រព្យឲ្យដល់ជននោះទៀតទេ ។

៣៣ - បុគ្គលប្រព្រឹត្តដេកសំយ៉ាបផ្ទះអ្នកដទៃ, បុគ្គលមានគេបៀតបៀន, បុគ្គលព្រាត់ប្រាសអស់កាលយូរ និង បុគ្គលអាស្រ័យបាយទឹកគេចិញ្ចឹម ជីវិតនៃបុគ្គលនោះ ឈ្មោះថាជាជីវិតស្លាប់សូន្យឈឹង, សេចក្ដីស្លាប់នៃបុគ្គលនោះ ។ ឈ្មោះថាជាទីសម្រាកដ៏ស្ងប់ស្ងៀម ។

៣៤ – ភាពជាអ្នកមានទ្រព្យច្រើន១ ភាពជាយុវជន១ ភាពជាអ្នកមានអធិបតេយ្យ១ ភាពជាអ្នកមិនបែកបាក់គ្នា១

ធ្វើដូចម្ដេចឲ្យបានគ្រប់ទាំង៤ប្រការនេះ នៅក្នុងខ្លួនមនុស្ស ។

៣៥– ការចិញ្ចឹមជីវិតដោយសារជនដទៃ១ មេថុនដោយការទិញដូរ១ និងការលេងល្បែងភ្នាល់១ ទាំង៣ប្រការនេះជាគ្រឿងនាំឲ្យអាម៉ាស់មុខនៃបុរសទាំងឡាយ ។

៣៦– មនុស្ស មិនមែនជាទាសនៃមនុស្សទេ មនុស្សជាទាសនៃទ្រព្យសម្បត្តិ, ការបានជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ ឬការធ្លាក់ទៅជាបុគ្គលថោកទាប ស្រេចហើយតែមានទ្រព្យ និងក្រីក្រទ្រព្យតែប៉ុណ្ណោះ ។

៣៧– សត្វសីហៈ សប្បុរសនឹងដំរី តែងលះបង់ទីឋានមិនល្អ ទៅរកទីឋានល្អវិញ, តែសត្វក្អែកបុរសកំរក និងម្រឹគតែងស្លាប់នៅក្នុងទីកន្លែងខ្លួន ។

៣៨– វីរៈបុរស ជាអ្នកមានប្រាជ្ញា មិនរវល់យកចិត្តទុកដាក់ថា „ដូចម្ដេចដែលហៅថាប្រទេសខ្លួន„ ឬ „ដូចម្ដេចដែលហៅថាបរទេសឡើយ„ ចូលទៅក្នុងប្រទេសណាក៏ច្រើន

ប្រែងរកទ្រព្យក្នុងប្រទេសនោះ ដោយកំឡាំងនៃខ្លួន, ដូច
សត្វសីហៈរូបតៅនៅក្នុងព្រៃណា មិនមានអ្វីជាកុជមាន
តែចង្កូមនិងក្រញុំ ជាគ្រឿងប្រហារ អាចចាប់សម្លាប់ស្តេចដំរី
សារពើភក្សាហារស៊ីហុតឈាម ដើម្បីបំបាត់សេចក្ដីស្រេក
ឃ្លានទៅក្នុងព្រៃនោះ ។

៣៩ – ចូលមើល / ជាតិចិន តែងរត់ចេញពីប្រទេស
មិនល្អ គឺប្រទេសកំណើតរបស់ខ្លួន មានតែអម្រែកនិងឆ្នាំងជា
មូលធន ចេញស្វែងរកសម្បត្តិទ្រព្យ បានជាអ្នកមានធំគ្រប់ប្រ
ទេសនានា, វិស័យដូចជាសត្វសីហៈ, ប៉ុន្តែក្នុងសម័យនេះ
មានជនជាតិខ្លះ ទៅជាក្រស់ក្រោធក្នុងការខ្លួនដេកច្រមក់មិន
លក់ដើម្បីផ្ចាប់កំដិល ទីងផ្ទះជាតិដែលប្រឹងប្រែងធ្វើការទាំង
យប់ ។

៤០ – អ្នកមានប្រាជ្ញា សាលដែលលើកជើងក្រោយ
ល្បះគ្រាតែជើងមុខជាន់ស៊ប់ហើយ គេចំហាងឯទៀតបានហើយ

ទើបលះបង់ទីឋានចាស់ពោលបាន ។

៤១ ប្រទេសឯណា មិនមានគោចរគេ មិនមានផ្លូវរកស៊ីចិញ្ចឹមជីវិត មិនមានញាតិសន្តានផៅពង្ស ឬក៏មិនមានវិញ្ញូជនចំរើនចំណេះវិជ្ជា បុគ្គលគប្បីលះបង់ប្រទេសនោះចោលចេញ ។

៤២ – លោកយាត្រា (ការរស់គង់) ១ សេចក្តីភ័យ ១ ការខ្មាសមុខ ១ មេត្តាករុណា ១ ការបរិច្ចាគទាន ១ ទីណាមិនមានធម៌៥ប្រការនេះ បុគ្គលមិនគប្បីតាំងទីឋានអាស្រ័យនៅក្នុងទីនោះឡើយ ។

៤៣ – មនុស្សសេដ្ឋីបំណុលគេ ១ គ្រូពេទ្យ ១ សមណៈព្រាហ្មណ៍ ១ ចេះដឹងធម្មសាស្ត្រទាំងវេទ ១ ទន្លេមានទឹកថ្លាបរិសុទ្ធ ១ ទីឋានណាមិនមានវត្ថុទាំង៥ប្រការនេះទេ បុគ្គលមិនគប្បីតាំងលំនៅក្នុងទីឋាននោះឡើយ ។

៤៤ – វិស័យពាណិជជន សម្បូរគ្រប់ទ្រព្យសម្បត្តិ ក៏

អាចចូលទៅកាន់សភាពខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយកិត្តិយសដ៏ក្រៃលែង ឯបុគ្គលកំណាញ់ សូម្បីប្រកបដោយទ្រព្យសម្បត្តិសម្បូណ៌ ប៉ុន្មានក៏ដោយ គង់ធ្លាក់ខ្លួនចុះទៅកាន់សភាពថោកទាបដ៏អាក្រក់ក្រៃលែង ដូចសុនខជាតិដែលគេចងកដោយខ្សែកជាវិការៈនៃមាស មួចឡើយនឹងបានល្អ ដូចសីហៈដ៏រុងរឿង ប្រកបដោយវិស័យលេចល្អឡើងពីកំណើតស្រាប់ ព្រមទាំងគុណលក្ខណៈគ្រប់ប្រការ ។

៤៥– សភាពមនុស្សលោកនេះ, បើមានទ្រព្យច្រើន សប្បាយចិត្ត បើធ្លាក់ខ្លួនជាអ្នកខ្សត់ទ្រព្យសម្បត្តិ សោកសៅក្តៅក្រហាយចិត្ត ធ្វើដូច្នេះឬអ្វី? ដោយពិតការធ្លាក់ទៅតាបទីង ការឡើងទៅខ្ពស់ជារបស់មនុស្សតាំងឡាយ ដូចជាបាល់ដែលគេបោះដោយដៃដូច្នោះទេ ។

៤៦– បុគ្គលកាលបើឃើញ នូវការរស់នៅនៃខ្ចាំ បន្ទក់ភ្ជក់នឹងការភ្ញាន់នៃកណ្តោរហើយ គប្បីប្រឹងប្រែងឲ្យ

កើតជាប្រយោជន៍រាល់ៗថ្ងៃ ដោយការទៀងទាត់ ដោយការសិក្សាក្បួនខ្នាត និងដោយការខំប្រឹងប្រែងធ្វើការងារ ។

៤៧- ការដូចម្ដេច ដែលហៅថាធ្ងន់ណាស់ សម្រាប់អ្នកមានសមត្ថភាព? ទីណាដែលឆ្ងាយណាស់ សម្រាប់អ្នកមានព្យាយាមច្រើន? ប្រទេសណា ដែលហៅថាបរទេស សម្រាប់អ្នកមានចំណេះវិជ្ជា នរជនណាដែលហៅថាអ្នកកន្ទៀតសម្រាប់អ្នកមានប្រិយវាចា? មួយទៀត សេចក្ដីអត់ធន់ណា ដែលធ្វើឲ្យការអត់ធន់ប្រពន្ធប្រើ?

៤៨- ទ្រព្យសម្បត្តិ មាននៅក្នុងសេចក្ដីផ្ទះថាវៃនៃអ្នកណា, ជ័យជំនះមាននៅក្នុងសេចក្ដីប្រឹងប្រែង នៃអ្នកណា, ម្រឹត្យបិតនៅក្នុងសេចក្ដីក្រោធនៃអ្នកណា, សេចក្ដីពិត អ្នកនោះ ៗ ឈ្មោះថាប្រកបហើយដោយតេជានុភាពទាំងពួង ។

៤៩- អ្នកស្វែងរកទ្រព្យសម្បត្តិ គួរគប្បីឲ្យរាតបង់មួយរយ តែមិនគួរឲ្យកើតរាំងមួយទេ នេះជាមតិរបស់អ្នក

ប្រាជ្ញសម្បើមមិនមានទម្ងន់ហេតុអ្វីជាមួយនាំ ហើយបង្កើតឱ្យកាន់វិញមួយដែរនោះ នេះជាលក្ខណៈមនុស្សល្ងង់ទេ ។

៨០ – មនុស្សមានវិបត្តិគ្រោះថ្នាក់ (ឈ្មោះតាសវែងគ្នា) ឲ្យសេចក្តីចំរើនដល់មន្ត្រី, មនុស្សឈឺឲ្យសេចក្តីចំរើនដល់ពេទ្យ, មនុស្សល្ងង់ជាការរស់នៅនៃអ្នកប្រាជ្ញ,. វណ្ណល្អទាំងឡាយ ជាការរស់នៅនៃសប្បុរសទាំងឡាយ ។

៨១ – នរជនណា បណ្តោយឱ្យសេចក្តីក្រោធគ្របសង្កត់ហើយធ្វើឲ្យកើតពិទនជននោះ រមែងដល់នូវសេចក្តីសាបសូន្យបាកទ្រព្យដែលខ្លួនកតូនហើយ ។

៨២ – នរជនអ្នកស្វែងទ្រព្យ, គប្បីថ្នាក់ថ្នមរក្សាចិត្តរបស់ខ្លួនដោយសតិយ៉ាងប្រពៃពុក ដូចជាបុគ្គលថ្នាក់ថ្នមភាជនៈដែលពេញដោយប្រេងដូច្នោះ ។

៨៣ – អ្នកមានប្រាជ្ញា បើទុកជាត្រូវស្លាប់ក៏មិនប្រកែក តែមិនព្រមឲ្យធ្លាក់ខ្លួនទៅជាមនុស្សក្រីក្រទេ, ដូចជាភ្លើងបើ

រលត់ហើយមិនឆាយត្រជាក់ភ្លាមទេ ។

៤៤– អ្នកមានប្រាជ្ញានឹងកូនផ្កាប៉ិកនៅក្នុងគតិពីរយ៉ាង គឺ៖ មួយនៅចំលើក្បាលនៃនរជនទាំងពួង ទីពីរស្ងាប់ស្រពោនក្រៀមស្អិតក្រញាន់នៅក្នុងព្រៃ ។

៤៥– អ្នកមានទ្រព្យឈ្មោះថា មានមិត្រ, អ្នកមានទ្រព្យឈ្មោះថា មានផៅពង្ស, អ្នកមានទ្រព្យឈ្មោះថា ជាបុរស, អ្នកមានទ្រព្យឈ្មោះថា ជាបណ្ឌិត ។

៤៦– បុគ្គលមានការចេះដឹងតិច កាលបើបានហោចទ្រព្យសម្បត្តិអស់ហើយ កិច្ចការឯទៀត ៗ ក៏ឈ្មោះថា វិនាសអន្តរធានទៅដែរ, ដូចស្ទឹងមានទឹកតិច កាលបើដល់គិម្ហរដូវក៏រីងស្ងួតហួតហែងអស់រលីង ។

៤៧– នៅក្នុងលោកនេះ, នរជនណាមួយ មានកាយធំទឹងមានកំពស់ប៉ុនកល្បព្រឹក្ស ៧ ក្តី មានពូជវង្សជាមួយព្រះបរ្ទូននិងព្រះមហាក្សត្រ តែព្រងើយសាសនាមិនជួយ មិនរៀន

ទ្រព្យសម្បត្តិហើយ គឺមិនមានគេគោរពបូជាដែរ, ព្រោះទ្រព្យជាទីពឹងរបស់មនុស្សទាំងពួងជាទីត្រូវទាំងអស់ ។

៥៨– ទោះបើនរជនណាមួយ ទោះបីជាក្រយ៉ាងណាក៏ដោយ តែមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន នរជននោះតែងមានញាតិនៅ ទីងដោយមនុស្សមានជនផងដែរ ។ គេតែកោតខ្លាចកប់ក្រានគ្រប់កាលវេលា ។

៥៩– ជីវិតនៃនរជនណា សូម្បីមានការរស់នៅអស់រយឆ្នាំ ខ្ជិលច្រអូសមិនមានព្យាយាម រៀនសិល្បវិជ្ជា ស្វែងទ្រព្យនឹងធម៌បំរុងប្រាណ ជីវិតនៃជននោះឈ្មោះថា ឥតអំពើ, ដូចស្នប់ដែលគ្រាន់តែមានខ្យល់ចេញចូលតែប៉ុណ្ណោះ ។

៦០– ឯជីវិតនៃជនណា មានសេចក្ដីព្យាយាមដ៏មួនមាំ ចេះចាំវិជ្ជា មានទ្រព្យសម្បត្តិ នឹងមានធម៌ល្អ បានប្រតិបត្តិហើយជីវិតនៃជននេះសូម្បីមានការរស់នៅតែ១ថ្ងៃ ក៏

ឈ្មោះថាប្រសើរក្រៃលែង ។

៦១ – ជីវិតនៃជនណាមួយ មិនអើតអើតស្ងួមតាមភាពផ្ទះនៃជនដទៃ ដែលមិនធ្លាប់គប់ប្រសព្វសេចក្តីព្រាត់ប្រាសទុក្ខព្រួយ និងមិនដែលពោលពាក្យឥតខ្លឹមសារ, ជីវិតនៃជននោះឈ្មោះថាមានបុណ្យធំណាស់ហ្ន៎ ។

៦២ – នរជនដូចម្តេច កាលក្រឡេកមើលទៅខាងក្រោមឃើញជនជាន់ទាបជាងខ្លួន មិនឡើងជោរស្គមថាខ្លួនធំមហិមា តែកាលក្រឡេកមើលទៅលើឃើញជនជាន់ខ្ពស់ជាងខ្លួនទៀតដឹងថាខ្លួនជាអ្នកកំសត់ក្រៃលែង ។

៦៣ – បើបុគ្គលប្រាថ្នារបស់អ្វីក្នុងកាលណា សេចក្តីប្រាថ្នារបស់អ្នកនោះ តែងប្រព្រឹត្តទៅរឿយៗក្នុងកាលណោះ បើសេចក្តីប្រាថ្នាណា ដែលធ្វើឲ្យបុគ្គលស្ងប់ស្ងៀម ទ្រព្យរបស់បុគ្គលដែលគេបានមកនោះឈ្មោះថាជាទ្រព្យពិតប្រាកដ ។

៦៤ – បុរសមានទ្រព្យ, គប្បីលះបង់ប្រយោជន៍បុគ្គល

ម្នាក់ចោល ហើយធ្វើប្រយោជន៍ដល់ត្រកូល, គប្បីលះបង់ប្រយោជន៍ត្រកូលដើម្បីរក្សាភូមិ, គប្បីលះបង់ប្រយោជន៍ភូមិដើម្បីរក្សាប្រទេស, គប្បីលះបង់ប្រយោជន៍ប្រទេស ដើម្បីស្រោចស្រង់ខ្លួនមានការប្រតិបត្តិធម៌ជាដើម ។

៦៥– ទ្រព្យសម្បត្តិ ទុកដូចជាធូលីបាតជើង, យោវ្វនវ័យប្រៀបដូចជាខ្សែទឹកជ្រោះហូរខ្ចាញ់ចុះពីកំពូលភ្នំ ការមានអាយុរស់នៅយឺនយូរ ប្រៀបដូចជាការឃើញឃ្លោងនៃដំណក់ទឹកកម្រើក, ជីវិតសត្វប្រៀបដូចជាក្រពែងទឹក, អ្នកណាមានចិត្តគគាយ មិនប្រព្រឹត្តធម៌ដែលទុកដូចជាកូនសោចាក់បើកទ្វារទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ទេ អ្នកនោះលុះត្រូវជរាបរឹតស៊ីឲ្យទ្រុឌទ្រោមហើយ រមែងឆេះដោយភ្លើងគឺសេចក្តីសោកសង្រេងសង្រែង និងសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ស្តាយក្រោយមិនមានទីបំផុត ។

៦៦– អ្នកមានប្រាជ្ញា តែរក្សាទ្រព្យច្រើនរាសនាមិន

ជួយព្យាយាមបុរសក៏ឥតប្រយោជន៍ តើទីនស្មូនទៅរកសេចក្ដី
សុខឯណា ក្រៅពីការចូលទៅនៅព្រៃបួសយកភេទជា
សមណៈ ? ។

៦៧– បក្សីស្មូនគេរកចោះប៉ះភាគក្នុងអាកាស ត្រី
ស្មូនកេរកពោះលើផែនដី ក្រពើស្មូនគេចំណីក្នុងទឹក យ៉ាង
ណា ជនដែលប្រាថ្នាស្មូនគេព្រាញប៉ះកោតបានគ្រប់ទីកន្លែង
យ៉ាងនោះដែរ ។

៦៨– បុគ្គល មិនគប្បីប្រើងខ្វល់ខ្វាយទៀតហួសប្រមាណ
ពេក ព្រោះថា វាសនា កុសលនិងអកុសលបាននិម្មិតទុក
ហើយ (តែមិនត្រូវលះបង់ព្យាយាមពោល), ដូចជាដោះទាំង
គូនៃមាតា តែងបង្ហូរទឹកគ្បែរ ឲ្យទារកតាំងពីកាលប្រសូត្រ
ចេញពាកគតិម៉េះ? ។

៦៩– លោកណា ដែលសាងហង្សឲ្យមានពណ៌ស,
សាងសេកឲ្យមានពណ៌ខៀវ, សាងក្ងោកឲ្យមានពណ៌វិចិត្រ

ផ្សេង ៗ លោកនោះ ៗ ទើងតាក់តែងគ្រឿងចិញ្ចឹមជីវិតទុក សម្រាប់ជនភរិយាក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

៧០ – ការស្វែងទ្រព្យបានក៏ទុក្ខលំបាកម្តង, កាលវិបត្តិទ្រព្យទៅបានសេចក្តីទុក្ខក្តៅក្រហាយម្តង, កាលបានសម្បូណ៌ទ្រព្យសម្បត្តិកើតមានស្រើនម្តងទៀត ដូច្នេះតើទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយនោះនាំឲ្យយើងបានសេចក្តីសុខដូចម្តេចហ្ន៎ ? ។

៧១ – អ្នកមានទ្រព្យតែងមានភ័យជានិច្ច កើតពីរាជភ័យ ពីចោរភ័យ ពីអគ្គិភ័យ ទឹងពីឧទកភ័យ, ដូចសត្វទាំងឡាយខ្លាចពីមរណៈភ័យដូច្នោះដែរ ។

៧២ – ដោយពិត, ទ្រព្យនេះគេរកបានមកដោយកម្រណាស់ រកបានហើយកម្រទុកដាក់ទៀត រកបានហើយវិនាសទៅវិញទៀត ដូចគេរកព្រម្រិត្យ (សេចក្តីស្លាប់) ព្រោះហេតុនោះបុគ្គលមិនត្រូវគិតពីទ្រព្យនេះពេកទេ គប្បីធ្វើជាទានដល់សមណៈព្រាហ្មណ៍ដែលមានសីលបរិសុទ្ធ ដើម្បីកសាងកសនា

ទៅអនាគតកាល ។

៧៣ – ក្នុងជីវិតដែល បរិបូណ៌ដោយសេចក្ដីលំបាកគ្រប់ប្រការនេះ ទឹងមានអ្វីឲ្យជាទុក្ខដ៏ក្រៃលែងជាងនេះទៅទៀតហ្ន៎ ? ។

៧៤ – ការយកភេទជាសមណៈ សូមតានគេប្រសើរ, សេចក្ដីសុខដែលកើតពីការចិញ្ចឹមជីវិត ដោយសារទ្រព្យជនដទៃមិនប្រសើរឡើយ, ការតាំងខ្លួនជាបុរសខ្ភយអំណាចប្រសើរ, ការលួចគរិយាអ្នកដទៃមិនប្រសើរឡើយ, ការនៅស្ងៀមប្រសើរ, ការពោលពាក្យកុហកមិនប្រសើរឡើយ, ការលះបង់ជីវិតប្រសើរ, ការពេញចិត្តស្ដាប់ពាក្យញុះញង់មិនប្រសើរឡើយ, ។

៧៥ – បុគ្គលមានចិត្តជាប់ដោយទ្រព្យ មិនមានចិត្តកើតពយ មានចិត្តមិនលះក្នុងអំណាចខ្លួន ទឹងមានខ្លួនមិនបានទុកនាន, សេចក្ដីអន្តរាយតាំងអស់តែងគ្រប់សង្កត់ចិត្ត នៃជនណាមួយ

ដែលមិនសន្តោស ។

៧៦– នរជនណាមួយមានចិត្តសន្តោសរីករាយ (បានលះបង់ទ្រព្យធ្វើជាទាន) នរជននោះឈ្មោះថាជាម្ចាស់នៃសម្បត្តិទាំងអស់, ដូចបុគ្គលពាក់ទ្រនាប់ជើងស្បែកដើរលើផែនដី ក៏ហាក់ដូចជាដីទាំងផែនដីមូលក្រាលពាសពេញដោយស្បែក មិនមែនដូច្នោះឬ ? ។

៧៧– សម្រាប់ជនខាងក្រោមនេះ អ្វីហ្ន៎ជាស្នេហា ? ភាពនៃបុគ្គលមានចិត្តសប្បុរស (ក្នុងការឲ្យទាន), អ្វីហ្ន៎ជាធម៌ ? សេចក្តីករុណាតែស្លូតសត្វលោក, អ្វីហ្ន៎ជាសុខ ? កិរិយាប្រាសចាកកេតកាព, អ្វីហ្ន៎ជាភាពនៃបណ្ឌិត ? ការដឹងកំណត់ប្រមាណខ្លួន ។

៧៨– ការបរិច្ចាគទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលបុគ្គលសន្សំគតួននេះឯងឲ្យទៅជាទានឈ្មោះថា «កេរ្តិ៍ទ្រព្យសម្បត្តិ» ដូចជាទឹកជំនន់បរិច្ចាគទឹកដែលនៅក្នុងត្រពាំង ហើយពេញ

ដដែល វិញដូច្នោះ ។

៧៩– ទ្រព្យសម្បត្តិ, មប់ពពក, មេត្រីដោយមនុស្សសាហាវ, សំនួនជុំនឹងស្ត្រីក្រមុំ ...... ទាំងអស់នេះធ្វើឲ្យកើតសេចក្តីភ័យតែមួយខណៈ ។ ល ។

៨០– ក្នុងលោកនេះ, បើបុគ្គលរស់បង្គណាពេញបាន អ្នកណាធ្វើជាអ្នកក្រីក្រ ? បានអ្នកណាធ្វើជាអ្នកធំមានទ្រព្យ? តែបើបុគ្គលធ្វើខ្លួនឲ្យទៅជាខ្ញុំគេណាវិញ នោះឈ្មោះជាបណ្តោយឲ្យតាសភាពមកទុំលើតម្លៃរបស់ក្បាលប្រាកដតែម្តង ។

៨១ – ទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យទាន ឬមិនហ៊ានបរិភោគខ្លួនឯង បានប្រយោជន៍អ្វី? ពេលវេលាដែលគេមិនបានយកទៅចម្រើនកុសល ស៊ូទឹងសត្រូវ បានប្រយោជន៍អ្វី? ការរៀនទឹងគម្ពីរធម៌អាថិទឹងក្បួនច្បាប់ បើគេមិនប្រព្រឹត្តតាមតើមានប្រយោជន៍អ្វី? ខ្លួនយើង បើមិនបានទំនាន់ឥន្ទ្រិយឲ្យមានបែបបទសណ្តាប់ធ្នាប់តើមានប្រយោជន៍អ្វី? ។

៨២ – ជីវិតនៃជនណា ដែលបណ្ដោយឲ្យថ្ងៃនិងយប់ ប្រព្រឹត្តកន្លងទៅទទេៗ មិនបានបរិច្ចាគទ្រព្យខ្លួនទៅជាទាន មិនរំសិកក្សនាគត ហើយប្រព្រឹត្តតាម និងមិនបរិភោគបំពេញផ្ទៃខ្លួនឯងទេ ជីវិតនៃជននោះ ដូចជាស្នប់នៃជាងដែក ស្ទូបស្រូសអាចដកដង្ហើមចេញចូលបាន ក៏ឈ្មោះថាស្លាប់ដែរ ។

៨៣ – មនុស្សកំណាញ់ តែងជីកកប់ទ្រព្យសម្បត្តិក្នុងខាងក្រោមដី ដោយហេតុឯណា, ដោយហេតុនោះមនុស្សកំណាញ់នោះឈ្មោះថាកសាងផ្លូវទៅខាងក្រោមគឺនរកទុកមុនៗ

៨៤ – នរជនណា កាលគិតតែពីបានទ្រព្យសម្បត្តិ តែងបិទផ្លូវសេចក្ដីសុខខ្លួនឯង, នរជននោះទុកដូចជាកែភារៈដ៏ធ្ងន់ឲ្យជនដទៃ យកខ្លួនជាភាជនៈ ទទួលតែទុក្ខលំបាកជំនួសគេទទេៗ (ព្រោះថាបើព្រះកាលមកនាំយកទៅហើយ លោកមិនឲ្យយកទៅតាមជាមួយផង) ។

៨៥ – ថាបើធ្វើជាសេដ្ឋី មានទ្រព្យច្រើន កំណាញ់

ស៊ុតហ្វាញមិនឲ្យមាន- ទំងមិនបរិភោគប្រើប្រាស់ខ្លួនឯង ឲ្យល្មមដល់ទ្រព្យ, នោះយើងទាំងអស់គ្នា គំះឈ្មោះថាមានទ្រព្យដូចជាសេដ្ឋីនោះដែរ មិនមែនដូច្នេះឬអី? ។

៨៦– ទ្រព្យសម្បត្តិនៃមនុស្សកំណាញ់ ទុកដូចទ្រព្យសម្បត្តិនៃជនដទៃស្រេចទៅហើយ ព្រោះមិនបានរើកយបរិភោគប្រើប្រាស់ដោយខ្លួនឯង ទំងមិនឲ្យជាទាន, បានតែពាក្យគេសរសើរថា "នេះជាទ្រព្យនៃអ្នកនោះ" ប៉ុណ្ណោះ លុះទ្រព្យនោះដល់នូវសេចក្តីសាបសូន្យទៅហើយ ឬក៏ខ្លួនត្រូវមរណៈនាំយកទៅបានតែសេចក្តីទុក្ខថែមទៀត ។

៨៧– ទ្រព្យនៃបុគ្គលកំណាញ់ មិនបានឲ្យទានដល់សមណៈព្រាហ្មណ៍ជាដល់ទេវតា ដល់ញាតិសន្តានទំងបរិភោគដោយខ្លួនឯងតែងវិនាសទៅដោយអគ្គិភ័យ ចោរភ័យ មរណៈភ័យ ។

៨៨– ទ្រព្យសម្បត្តិត្រូវមានគតិ ៣ យ៉ាងគឺ ចែកទៅ

ជាទានដល់ជនដទៃ ។ បរិភោគៈប្រើប្រាស់ដោយខ្លួនឯង ។ ទីង

វិនាសដោយហេតុផ្សេង ។ ទៅវិញ ។ អ្នកណាមិនបានឲ្យ

ជាទាន មិនបានបរិភោគខ្លួនឯង ទ្រព្យសម្បត្តិនោះធ្លាក់ទៅ

ក្នុងភក់ចេញ ៕

៨៩– ការឲ្យទានព្រមទាំងមានវាចាពីរោះ ។ ការចេះ

ដឹងព្រមទាំងការធ្លូនធ្លរ ។ សេចក្ដីក្លៀវក្លាព្រមទាំងការអត់ធន់ ។

ទីងទ្រព្យសម្បត្តិដែលប្រកបដោយការបរិច្ចាគទាន ។ មង្គល

ទាំង៤ប្រការនេះ កម្រកេបានណាស់ ក្នុងលោកនេះ ៕

៩០– ទ្រព្យណា ដែលគេឲ្យទាន ទ្រព្យណាដែល

ខ្លួនឯងបរិភោគទ្រព្យនោះ ។ ឈ្មោះថាជាទ្រព្យ នៃជនមាន

ទ្រព្យពិតប្រាកដមែន, ព្រោះថា បើខ្លួនមានទ្រព្យនោះស្លាប់

បាត់បង់ទៅ សម្បត្តិព្រមទាំងករិយា នឹងធ្លាក់ទៅជាគ្រឿង

វៀនដៃនៃជនដទៃពិត ។ ៕

៩១ – នរជនជាបណ្ឌិតមានប្រាជ្ញាល្អ តែងមិនរវល់

ចង់បានទ្រព្យសម្បត្តិ ដែលមិនត្រូវបាន (គង់សម្បត្តិប្រកបដោយទោស), មិនកើតទុក្ខសោកសៅក្តៅក្រហាយស្តាយទ្រព្យដែលវិនាសបាត់ទៅហើយ ... នឹងមិនរន្ធត់ជ្រប់ដល់ទៅបាត់ស្មារតីគង់ពេលដែលសេចក្តីក្រក្រមកដល់ប៉ុន្មាន ។

៩២– ទីឆ្ងាយដែលមានចម្ងាយ ១០០យោជន៍ មិនមែនជាឆ្ងាយណាស់ណាទេ សម្រាប់បុគ្គលជាប់តណ្ហា, ឯបុគ្គលមានស្រាស្នាសសម្បូរទ្រព្យមកដល់ដៃហើយ ក៏មិនរវល់អើពើប៉ុន្មាន ។

៩៣– បុគ្គលដែលផឹកអម្រឹតពោលគឺសន្តោស មានចិត្តក្សេមក្សាន្ត តែងបានទូវសេចក្តីសុខត្រជាក់ត្រជុំ, ឯបុគ្គលលោភដើររកទ្រព្យទៅខាងនេះ ទៅខាងនោះ ខ្វល់ចល់ញាក់ទ្រើក, តើបាននូវសេចក្តីសុខពីណា ? បុគ្គលគួរលះបង់ទ្រព្យដែលមានជាខាងរហើយកាន់យកភេទជាសមណៈ ស្វែងរកធម៌បុរាណទើបបានរកសេចក្តីសុខឃើញ ។

៩៤ – សូមឲ្យប្រជាជនទាំងឡាយសម្បូណ៌ដោយសេរីសម្បត្តិគ្រប់យ៉ាង, សូមឲ្យបានជាអ្នកព្យាយាមដ៏ខ្ជាប់ខ្ជួន, មានកិរិយាទាំងឡាយ សូមស្ថិតនៅលើជនអ្នកមានទ្រព្យ, សូម ..... ជនទាំងឡាយបរិបូណ៌ដោយទ្រព្យផង ដោយការឲ្យទានផង និងចាំអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ដើម្បីទៅកាន់បរលោកផង ។

ចប់

ទាសវគ្គ

១– បុគ្គលក្នុងលោកនេះ, ទោះប្រុស ស្រីក្តីចាស់ក្មេងក្តី ដែលបានកើតមកហើយ គួរកុំបណ្តោយខ្លួនឲ្យទៅជាខ្ញុំគេឡើយ ព្រោះថា អ្នកដែលទៅជាខ្ញុំគេតែងទទួលការៈដ៏លំបាក ត្រាតែអស់១ជីវិត សូម្បីតែអាហារត្រូវបរិភោគក៏មិនបានឆ្អែតប៉ុន្មាន ។

២– ចូរមើល ! គួរអាណិតអ្នកបំរើ ចូលចិត្តធ្វើខ្ញុំបំរើគេ ព្រោះតែចង់បានទ្រព្យ មនុស្សល្ងង់ចូលចិត្តទៅបំរើគេដរាប ដល់វិនាសឥស្សរភាពខ្លួនក៏មិនថា ។

៣– អ្នកធ្វើខ្ញុំបំរើគេ តែងអត់ទ្រាំលំបាកដោយត្រជាក់ ដោយខ្យល់ទឹកក្តៅថ្ងៃ ឥតបានប្រយោជន៍អ្វីសោះ, ឯអ្នកប្រាជ្ញខ្ញុំ ពេញកម្មៈ បើទុកជាលំបាកក៏បានសេចក្តីសុខជា

ផល ។

៤- ជនអប្បឥតប្រាជ្ញា សម្រាំងខ្លួនហើយសម្រាំងទៀតខ្លួនគ្រាន់តែបំរើជនដទៃជាទាស ព្រោះប្រាថ្នាទ្រព្យ, ដូចស្រ្តីជាមាសគូបតែខ្លួនឲ្យល្អទុកសម្រាប់តែបុរស ។

៥- ការតាំងខ្លួនមិនឲ្យជាប់ទ្រគេ តែងបានផលល្អសុខដល់ជីវិត, ថាបើជនណាមួយព្រមទៅក្នុងអំណាចគេ ហើយជននោះឈ្មោះថាមានជីវិត តើជនបែបណាវិញហ្នឹងដែលឈ្មោះថាស្លាប់ ? ។

៦- នាយទៅហ្វាយតែងត្រឡេកសំឡឹងមើលការខុសឆ្គងមិនបរិសុទ្ធជាប្រក្រតី នៃខ្ញុំបំរើដោយតែគណា អ្នកបំរើតែងតែរំពៃមើលតែកនោះ នៃម្ចាស់ដោយច្រើន ។

៧- នែអានេះ ! មកណេះ ! ទៅ ! ក្រោកឡើង ! និយាយទៅ ! នៅឲ្យស្ងៀម ! នេះជាសំដីពួកជនជាម្ចាស់ឬអ្នកធំមានសម្បត្តិច្រើន និយាយលេងផ្តេសផ្តាសចំពោះជនអ្នក

ក្រីក្រជាខ្ញុំបំរើដែលសេចក្ដីប្រាថ្នាទ្រព្យតាប់ត្រប្រាក់បានហើយ

៨– បើនៅក្រមដ៏មិនទំនាយយ៉ះច្រើនគេថាល្ងង់, បើនិយាយគេថា និយាយៈច្រើនពេកឬថាឆ្កួត; បើបេះអត់ធ្មត់គេថាខ្លាច, បើដើរមិនឈឺគេថា នាក់ជាតិ (ត្រកូលថោកទាប) បើនៅជិត គេថាហ៊ានពេក, បើនៅឆ្ងាយ ដោយមានទំនៃយគេថាញញើតញញើមពេក សូម្បីព្រះយោគី ក៏ផ្ចាប់ចិត្តម្ចាស់ឲ្យពេញបរិបូណ៌មិនបានដែរ, ដូច្នេះ! នាទីជាខ្ញុំបំរើគេនេះមានអាថ៌កំបាំងជ្រាលៈជ្រៅគួរតែស្ងួតណាស់តើ! ៗ

៩– អ្នកបំរើក្រោកឈរឬលើកដៃសំពះ ព្រោះតែម្ចាស់ក្រោក លះបង់ប្រាណ ព្រោះតែការពារជីវិតម្ចាស់ ទទួលសេចក្ដីទុក្ខទងឯង ព្រោះតែរកសេចក្ដីសុខម្ចាស់, ដូច្នេះខ្ញុំបំរើគេ! មានអ្វីល្ងង់ខ្លៅជាគតាបជាងនេះទៅទៀតហ្ន៎!

១០– នរជនណាព្រួយផ្ទួសគេ ទៅដែនយកការងារនៃជនដទៃមកធ្វើដំនួស ព្រោះតែប្រាថ្នាប្រយោជន៍ឲ្យនាយ

ទៅហើយ នរជននោះ ត្រូវគេសម្លាប់ចោលបង់ ហើយផែនដីកើត ផលប្រយោជន៍គ្មាន ។

១១– ធម្មតាមនុស្សជាតិដូចគ្នា ភាពជាខ្ញុំគេអ្នកប្រាជ្ញ តែងតិះដៀលដ៏ក្រៃលែង បណ្ដាខ្ញុំគេ អ្នកណាមិនបានធ្វើជាខ្ញុំគេទេ គួរកប់អ្នកនោះថាមានជីវិតរស់នៅនឹងគេដែរឬទេ ? ។

១២– រ៉ែធាតុដី ដ៏រ លោហធាតុ, រ៉ែឈើ ថ្ម សំពត់, រ៉ែនារី បុរស ទឹក ទាំងអស់នេះឃាតផ្សេងគ្នាជំណាស់ ។

១៣ – នរជនឥតប្រាជ្ញា ពិចារណាប្រយោជន៍ទទឹង មិនមែនប្រយោជន៍ ប្រព្រឹត្តកន្លងច្បាប់ច្រើនប្រការ មានប្រាជ្ញាគ្រាន់តែបំពេញផ្ទៃខ្លួនប៉ុណ្ណោះ នរជននោះហៅថាមនុស្សតិរច្ឆាន, ឯមនុស្សតិរច្ឆាននឹងបសុសត្វមានសេចក្ដីប្លែកគ្នាដូចម្ដេចខ្លះ ? ។

១៤– មនុស្សខ្លះចូលចិត្តនៅជាខ្ញុំបំរើគេ ត្រឹមតែ ៤ ប៉ុណ្ណោះ (៤/១០០) មនុស្សខ្លះទៀត សុខចិត្តនៅជាខ្ញុំបំរើគេលុះ

គ្រាតែ១០០.០០០បុកណៈ រីមនុស្សមួយពួកទៀតចិត្តប្រសើរ មិនសុខចិត្តនៅជាខ្ញុំបំរើគេ សូមឲ្យបានច្រើនជាង១០០.០០០ បុកណៈ ។

១៥– ជនណា ម្ចាស់មិនហៅ ដើរត្រគចូលទៅរក ម្ចាស់មិនសួរនិយាយថៃប៉ៃប្រច្រើន ដោយសំគាល់ខ្លួនថាជាទីគាប់ចិត្តនឹងជាទីស្រឡាញ់នៃម្ចាស់ជននោះឈ្មោះថា «ជនអប្បឥតប្រាជ្ញា» ។

១៦– ទោសត្រឡប់ទៅជាគុណ, គុណត្រឡប់ទៅជាទោសវិញ, ទីនះទោសនៅជាទោស គុណនៅជាគុណការ មិនមានលក្ខណៈជាម្ចាស់មាន៣ប្រការដូច្នេះ ។

១៧– ធម្មជាតិឆ្កែ បានឆ្អឹងសូម្បីអស់សាច់រលីងហើយ នៅសល់តែសរសៃ ខ្លាញ់ វាវ បន្តិចបន្តួច ក៏ត្រេកអររវើបរវុបដែរ, រីមនពិតឆ្អឹងនោះ មិនអាចឲ្យឆ្កែបង់សេចក្តីឃ្លានបានឡើយ ។

១៨– សេក្ខសីហៈ សូម្បីបានចចកមួយ មកនៅក្នុងក្រញាំខ្លួនហើយ ក៏នៅតែបោះបង់ចោល ហើយស្ទុះទៅចាប់សម្លាប់ដំរីសារមួយទៀត, ជនទាំងឡាយគោកយកលំបាកក្ដីណា តែងតែប្រាថ្នាចង់បាន ជាផលដ៏វៅតាមចំណង់ភាពខ្លួនជាសត្វលោក ។

១៩ – ឆ្កែលុតក្រោមជិតបាតជើងម្ចាស់ ហារមាត់បង្ហាញចង្កូម បក់កន្ទុយរវិច ៗ នៅទីដី ចាំទទួលសំណល់អាហារម្ចាស់បោះទៅឲ្យ, រីឯដំរីជាសត្វប្រសើរបៀនមើលម្ចាស់ដោយឫកមាំ លុះត្រាតែលួងលោមច្រើនយ៉ាងទើបបានបរិភោគ ។

២០– ជីវិតនៃមនុស្សណា សូម្បីតាំងនៅតែមួយខណៈ មិនបណ្ដោយខ្លួនឲ្យទៅជាខ្ញុំគេ មិនប្រាសចាកការបេះដូងសេចក្ដីព្យាយាមអង់អាចនិងកេរ្តិ៍ឈ្មោះយសស័ក្តិ អ្នកប្រាជ្ញពោលថា ជីវិតមនុស្សនោះពេញជាជីវិតដ៏ប្រសើរទៅនាលោក

នេះ ។ ព្រោះថាក្អែករស់នៅព្រោះតែការស៊ីវត្ថុសំណល់ តែគ្រឿងពលី ។

៤១– នរជនណាល្ងង់ សំគាល់ខ្លួនយ៉ាងនេះថា «អាត្មាអញគឺម្ចាស់ឬអ្នកធំ ប្រាជ្ញាសព្រាហ្មណ៍ហើយ» ដូច្នេះ នរជននោះគឺបុគ្គលគប្បីដឹងថា ទុកដូចជាគោបរោះដែលឥតស្នែង ។

៤២– សូមប្រជាជនទាំងឡាយរួចចាកក៏ខ្ញុំគេ សូមកុំពេញចិត្តនឹងការបំរើដទៃឡើយ, សូមឲ្យម្ចាស់ទាំងឡាយ ពោះបីអ្នកធំក្តី អ្នកមានទ្រព្យក្តី ស្គាល់នៅសេចក្តីនឿយព្រួយនៃជនអ្នកបំរើ ស្គាល់ដំរៀទឹកចិត្តអ្នកបំរើនឹងកុំគប្បីប្រើអំណាចរំលោភលើសិទ្ធិនៃជនទាំងឡាយនោះឡើយ, សូមឲ្យម្ចាស់ទាំងឡាយផង អ្នកបំរើទាំងឡាយផង ដល់នូវសេចក្តីសុខក្សេមក្សាន្តចាកទុក្ខ-ភ័យទាំងពួងសព្វកាលជានិរន្តរ ។

មិត្តវគ្គ

១– បុគ្គលគប្បីស្វែងរកសេពគប់មិត្រឲ្យបានច្រើនចំនួនរាប់រយ ព្រោះថា ការអាស្រ័យមានអ្នកប្រាជ្ញមានចិត្តល្អ ជាមិត្រសម្ព័ន្ធត្រត់ព្រៀង ក៏អាចជួយកែខ្លួនឲ្យរួចគ្រោះថ្នាក់ឧបសគ្គៈបាន ។

២– ការចងបាច់វេញ្ញីតែមួយតូចៗ ឲ្យរួមគ្នាបាន ក៏អាចញុំាងការងារឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍បាន ដូចជាប្រមូលវេញស្មៅជាទន្ទ្រាញអាចយកទៅចងដំរីចុះប្រេង ឲ្យជាប់ ទោលទៅណាមិនរួចបាន ។

៣– ការចងបាច់វង្សត្រកូលរបស់ខ្លួន សូម្បីតែបីនាក់ ក៏ជាការគាប់ប្រសើរណាស់ ដូចគ្រាប់ស្រូវដែលគេបកសំបកចេញហើយមិនអាចយកទៅសាបចណ្ដុះព្រោះពូជ ស្លូត

ណាស់ទៅបានទេ ។

៤– អ្នកមានចិត្តករុណាតែងពោលពាក្យទន់ផ្អែមជាទីគាប់ចិត្ត, អ្នកក្លៀវក្លាតែងមិនពោលអួតខ្លួន, អ្នកឲ្យទាន គឺឲ្យទានមិនរើសមុខ, អ្នកមានប្រាជ្ញាបណ្ឌិតភាពតែងមិនកោងកាច ។

៥– រីឯមេត្រីចិត្តនៃលោកសប្បុរសទាំងឡាយ សូម្បីមានទុក្ខសព្វមកដាច់ក្តីស្នេហាភ័ត្តា គុណប្រសើរមិនអាចផ្លាស់ប្តូរប្រែទេ ដូចដើមឈូក សូម្បីបាក់ពាក់កណ្តាលដើមក៏នៅតែមានជាប់សរសៃអន្ទាយ ។

៦– សន្តានចិត្តនៃលោកសប្បុរសទាំងឡាយ សូម្បីមានសេចក្តីក្រេវក្រោធកើតឡើង ក៏មិនអាចប្រែប្រួលអកប្បកិរិយា, ដូចជាគេមិនអាចយកគុបស្មៅ១គុបទៅដុតកំដៅទឹកសមុទ្រសាគរឲ្យក្តៅពុះទៅបានឡើយ ។

៧– ភាពជាបុគ្គលមានចិត្តបរិសុទ្ធ, ភាពជាបុគ្គលមាន

ចិត្តឲ្យទាន, ភាពជាបុគ្គលមានចិត្តមេត្តាករុណា, ភាពជាបុគ្គលមានចិត្តកប់អាន, ភាពជាបុគ្គលមានចិត្តទៀងត្រង់ ទាំងអស់នេះជាគុណសម្បត្តិនៃមិត្រ ។

៨– លោកអ្នកសប្បុរសទាំងឡាយ អាចជួយស្រោចស្រង់មិត្រចិត្តសប្បុរស ឲ្យរួចពីក្តីភ័យ ទុក្ខភ័យអស់កាលជានិច្ចបាន, ដូចដៃជួយប្រយុងដោះឲ្យផុតពីលង់ផុងជាប់ភក់បាន ។

៩– មិនពិត, សាធុជនមានចិត្តល្អ គេមើលទៅឃើញអាការៈដូចជាផ្លែដូង, ឯអ្នកដទៃទៀតមើលឃើញដូចផ្លែព្រា មានសំបកក្រៅរលោងស្រិលគួរជាទីពេញចិត្ត ។

១០– ជាតិលោហធាតុ ទាំងអស់អាចរលាយចូលគ្នាបាន ។ ព្រោះតែមានការរលាយជាលក្ខណៈ, ក្រុមបក្សីទាំងឡាយ រួបរួមចូលគ្នាជាហ្វូងបាន ព្រោះមានកងសាមគ្គីជាលក្ខណៈ, មនុស្សល្ងង់ដែលរួបរួមចូលគ្នាបាន ព្រោះមានភ័យធំលោភជាលក្ខណៈ, ឯសាធុជនមានមហាគុណ (ចិត្តល្អ)-

ប្រមូលគ្នាបានដោយទស្សនញ្ញាណ គឺស្គាល់ហេតុស្គាល់ផល ។

១១– ដរាបណា លោកប្រាសចាកពីសប្បុរសរឿយៗ ដរាបនោះ លោកនឹងធ្លាក់ទៅនៅក្នុងសង្គមអសប្បុរសរឿយៗ ដែរ ។

១២– នរជនមិនមានមិត្តចិត្តល្អ ឈ្មោះថាជាបុគ្គលសាបសូន្យ, ផ្ទះមិនមានកូនជាផ្ទះសូន្យស្ងាត់, ទិសមនុស្សល្ងង់ខ្លៅជាទិសសោះសូន្យ, សភាពអ្នកក្រីក្រជាសភាពសោះសូន្យជានិច្ចទាំងអស់ ។

១៣– ការចងស្ពានមេត្រីពិតអាចគ្នាជាប់រហូតដល់ថ្ងៃស្លាប់ជាទីបំផុត, សេចក្តីក្រេវក្រោធបាត់បង់ ខណៈនឹងការបរិច្ចាគទានឥតមានការលោះការល័យ នេះជាធម៌មាននៅក្នុងសន្តានចិត្តនៃបុគ្គលមានមហាគុណ ។

១៤– អ្នកដែលភ្ជាប់ចងស្ពានមេត្រីនឹងគ្នា ក្នុងដែល

កើតចេញពីទ្រូង១ អ្នកដែលជាប់ជាខ្សែស្រឡាយត្រូវជាវង្សត្រកូល១ អ្នកដែលការពារឲ្យផុតពីសេចក្ដីអន្តរាយ១ ទាំង៤ប្រការនេះបុគ្គលគប្បីដឹងថាជាវិធីត្រូវចងជាមិត្រ ។

១៥– វិស្សាសភាព នៃនរជនក្នុងមាតា, ក្នុងភរិយា, ក្នុងបងប្អូន, និងក្នុងបុត្រធីតា មិនស្មើដោយវិស្សាសៈភាពនៃមិត្រដែលកើតឡើងដោយសភាពប្រក្រតីមិត្រឡើយ ។

១៦– មិត្រភាពណា មានសភាពជាប្រក្រតីនិងមិត្រដែលកើតដោយបុណ្យប្រាថ្នា មិត្រភាពប្រកបដោយសភាពជាប្រក្រតីនោះ មិនលះបង់ចោលគ្នាក្នុងគ្រាវិបត្តិអន្តរាយឡើយ ។

១៧ - គេដឹងចិត្តមិត្រក្នុងគ្រាក្រ, ដឹងពាហនក្លៀវក្លាក្នុងសង្គ្រាម, ដឹងចិត្តស្មោះត្រង់ក្នុងកាលសងបំណុលគេ, ដឹងចិត្តភរិយាក្នុងពេលខ្សត់ទ្រព្យ និងដឹងចិត្តផៅពង្សក្នុងគ្រាវិនាសអន្តរាយ ។

១៨- អ្នកណា មិនលះបង់មិត្តក្នុងគ្រាទុក្ខ, គ្រាអន្តរាយ, ក្នុងគ្រាទុរ្ភិក្ស, ក្នុងគ្រាចលាចល, ក្នុងទ្វារព្រះរាជា, ទីងព្រៃស្មសានអ្នកនោះគេហៅថាជាមិត្តពិតវិញ ។

១៩- នរជនដទៃដែលធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យយើងទុកជាមិត្តពិត, តែជាអ្នកមិនធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យយើងក៏ទុកជាអ្នកដទៃ, រោគកើតក្នុងកាយយើងពិតៗ រកប្រយោជន៍គ្មាន ថ្នាំកើតក្នុងព្រៃធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យយើង ។

២០- មិត្តណា ជាទីកើតសេនៃបីតិ ជាទីគាប់ភ្នែក ជាទីពេញចិត្ត ជាភាជន៍សម្រាប់ទទួលនូវសេចក្តីសុខ-ទុក្ខជាមួយគ្នា មិត្តនោះក្រកបានណាស់, មានមិត្តដទៃទៀតក្នុងសម័យមានទ្រព្យច្រើន, មិត្តណាមកពាំអានព្រោះតែចង់បាននូវគឺទ្រព្យមិត្តនោះឃើញមិនដេរជាសត្រូវចំពោះ, គ្រោះវិបត្តិទុកជាថ្មសម្រាប់ល្បងមើលមាសសុទ្ធ គឺមិត្តពិតទាំងឡាយនោះៗ ។

៦១– សភាព (លក្ខណៈ) នៃបុគ្គលទាំងអស់ក្នុងលោក នេះគេមើលឃើញច្បាស់ប្រាកដ, តែគុណធម៌ទាំងឡាយនៃបុគ្គលគេមើលមិនឃើញដោយងាយទេ, សភាពនៃបុគ្គលនិមួយៗ ក៏បាត់បង់នូវគុណធម៌ទាំងពួង ហើយចូលទៅស្ថិតនៅលើក្បាលបាន ។

៦២– ក្នុងលោកនេះ, មិនមានបុណ្យរាសនាជាងអ្នកជួបប្រទះសន្ទនាកកាយជាមួយនឹងមិត្រ, អ្នកដែលស្និតនៅរួមមួយអាទ្រីដោយមិត្រនឹងអ្នកដែលប្រាស្រ័យ ប្រាប់សុខទុក្ខទៅវិញទៅមកមួយអាទ្រីដោយមិត្រដូច្នេះទេ ។

៦៣– ទោះបីសត្វតិរច្ឆាន ដែលប្រព្រឹត្តល្អតែម្យ៉ាង; វិសេសៈស្និទ្ធស្នាល អាចឲ្យគេឃើញស្និទ្ធស្នាលបាន, ដូចជាសភាពនៃលោកសប្បុរសទាំងឡាយ នឹងជាប្រព្រឹត្តទៅផ្សេងក៏ឥតអ្វីមានឡើយ ព្រោះលោកមានសភាពសប្បុរសជាប្រក្រតី

៦៤– នរជនណា មិនជឿស្តាប់ភាសិតមិត្រសំឡាញ់

ដែលប្រាជ្ញាធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យ, ក្ដីគយន្តកយស្ថិតនៅជិតអ្នក
នោះ, នរជននោះឈ្មោះថាធ្វើសេចក្ដីគ្រោះអវឲ្យសត្វ ។

២៥– កិរិយាមុជទឹកជ្រៅត្រជាក់ត្រជុំក្ដី, កិរិយាប្រដាប់
ដោយគ្រឿងដ៏ហើយដោយកែវមុត្តាក្ដី, កិរិយាប្រសព្រំតន្ត
ដោយគ្រឿងក្រអូបមានខ្លឹមច័ន្ទន៍ក្ដី និងជាធ្វើឲ្យបុគ្គលដែលក្ដៅ
អ្នកដោយកំដៅឲ្យត្រជាក់ស្រួល ក៏មិនមែន, តែមិនប្រសើរជាង
កាសិតនៃលោកសប្បុរសទាំងឡាយ ដែលចូលទៅប៉ះពាល់
ដោយក្ដីត្រជាក់មុតដោយបិតស្រះទ្រូងដ៏ក្រៃលែង ព្រោះលោក
ទុកកាសិតជាត្រម្ទុះ ដូចជាមន្តសម្រាប់ស្រូបយកចិត្តលោក
សប្បុរសទាំងឡាយ ។

២៦– ការសេពគប់នូវជនជាបណ្ឌិតទាំងឡាយ ១, ការ
បូជាដល់បុគ្គលដែលគួរបូជា ១ ការជាអ្នកមានបុណ្យបានធ្វើ
ទុកក្នុងកាលមុន ១ ការទូន្មានឥន្ទ្រិយ៍ឲ្យដល់នូវធម៌ស ១ ទាំង
៤នេះជាមង្គលដ៏ប្រសើរ ។

២៧- ការជាបុគ្គល បានរៀនសូត្រនឹងស្ដាប់ច្រើន១ ជាអ្នកស្ទាត់ជំនាញក្នុងទីសិល្បសាស្ត្រ ១ មានសេចក្ដីឈ្លៀវឆ្លាស ក្នុងការហាត់កម្មនឹងពាណិជ្ជកម្ម ១—ការពេះពោលពាក្យពីរោះ ផ្អែមល្ហែមទៅតាមកាល១ ទាំង៤នេះក៏ជាមង្គលដ៏ប្រសើរ, ។

២៨- កិរិយាផ្គត់ផ្គង់បំរើមាតា១ បំរើបិតា១ សង្គ្រោះដល់បុត្រនឹងភរិយា១ មានការងាររមិនច្របូកច្របល់គ្នា១ នឹងការងាររមិនមានទោស១ ទាំង៥ប្រការនេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

២៩-ការលះទ្រព្យជាទាន១ កិរិយាមិនសេពគប់ទុជ្ជន១ សេចក្ដីសង្គ្រោះដល់ញាតិនឹងមិត្រ១ ការមិនផឹកទឹកស្រវឹង១ នឹងគោរពដល់បុគ្គលគួរគោរព១ ទាំង៥នេះជាមង្គលដ៏ឧត្តម ។

៣០- ជាតិវិមច័ន្ទ សូម្បីមានដើមឆាប់ស្វិតក្រៀមក្រញាំ ក៏មិនអាចលះបង់ខ្លួនក្រអូប, ដំរីដ៏ប្រសើរដែលចូលទៅកាន់ទីសមរភូមិក៏មិនអាចលះបង់ដំណើរល្គនល្គាយ ជាតិអំពៅ

បើរុកជាគេយកទៅដាក់ក្នុងគាបហើយគាប កំមិនលះបង់សភាពផ្អែម, យ៉ាងណា, ឯជាតិបណ្ឌិតតែងមិនលះបង់មិត្រចិត្តមួយទឹងធម៌ល្អ សូម្បីមានសេចក្តីអន្តរាយមកដល់ខ្លួនយ៉ាងនោះ ៗ

៣១ – សម្រាប់ជនក្នុងលោកនេះ, អ្វីហ្ន៎ជាភាពនៃបណ្ឌិត? ការដឹងកំណត់ប្រមាណខ្លួន, អ្វីហ្ន៎ជាសេចក្តីស្នេហា? ភាពនៃបុគ្គលជាសប្បុរស, អ្វីហ្ន៎ជាសុខ? ការប្រាសចាករោគាពាធ, អ្វីហ្ន៎ជាធម៌? គឺការអាណិតអាសូរដល់សត្វលោក ៗ

៣២– មែនពិត, ភាពនៃបណ្ឌិតគឺការដឹងនូវកំណត់ប្រមាណខ្លួនកាលមានហេតុវិបត្តិកើតឡើង នរជនដែលមិនដឹងការកំណត់ប្រមាណខ្លួន តែងគប់ប្រសប់ក្តីវិបត្តិអន្តរាយគ្រប់ដំហានដើរ ៗ

៣៣– ព្រឹក្សាជាតិ មានពិសពុលគឺសំសាក់ផ្លែះ មាន

ផលទុកដូចជាមានរសផ្អែមតែពីរប្រការ គឺចំអ៊ាញ នៃរសទឹកអម្រឹតពោលគឺពាក្យកាព្យឃ្លោង និងសុភាសិត១, សមាគមមួយអន្លើដោយសប្បុរសទាំងឡាយ១ ៗ

៣៤– ចិត្តមិនមាំក្នុងគ្រាទុក្ខព្រួយ, ចិត្តអត់ធន់ក្នុងគ្រាសុខចំរើន សេចក្ដីអង់អាចក្នុងទីប្រជុំដោយសំដីថ្វីមាត់, ចិត្តក្លៀវក្លាក្នុងរណរង្គ, ចិត្តត្រេកអរក្នុងយស, និងចិត្តស្រវ់ស្រទេញក្នុងការប្រឹក្សា ទាំងអស់នេះជាលក្ខណៈមានជាប្រក្រតីចំពោះតែបុគ្គលមានមហាគុណ(១) ៗ

៣៥– អ្នកណាមិនះកពយ ហួសហេតុក្នុងគ្រាបានសុខចំរើន មិនរួចកំឡាំងចិត្តក្នុងគ្រាទុក្ខព្រួយ, មានសេចក្ដីក្លាហានក្នុងរណរង្គ មាតាដែលបង្កើតកូនមានលក្ខណៈបែបនេះ ក្នុងលោកនេះកម្រមានណាស់ ៗ

៣៦– នរជនណា លះបង់របស់ទៀងទាត់ទៅស្រវ់

(១)អ្នកមានចិត្តប្រសើរ

យករបស់មិនទៀងទាត់វិញ របស់ទៀងទាត់ក៏វិនាសបាត់សូន្យទៅ របស់ដែលមិនទៀងទាត់ក៏ហិនហោចបាត់ទៅទៀតដែរ ។

៣៧– បុគ្គលមានឥច្ឆាឈ្នានីស, បុគ្គលពោលពាក្យរិះគន់, បុគ្គលមិនសន្តោស, បុគ្គលមានក្រោធច្រើន, បុគ្គលមានតែសេចក្ដីរង្កៀសជានិច្ច និងបុគ្គលពឹងផ្អែកស៊ីតែដោយសារបុគ្គលដទៃ បុគ្គលទាំង ៦ បែបនេះ ត្រូវទទួលចំណែកនៃសេចក្ដីទុក្ខ ។

៣៨– ក្នុងលោកនេះទោស ៦ ប្រការ បុគ្គលដែលប្រាថ្នាសេចក្ដីសុខចំរើនគួរគប្បីលះបង់ចោល គឺដេកច្រមក់១ ខ្ជិលច្រអូស១ ភយ ១ ក្រោធ១ ទន្ធមុខ ១ និងឡេះឡាយយឺតយូរក្រោយគេ១ ។

៣៩– មាតា មិត្រ និង បិតា ត្រៃអង្គនេះ ជាអ្នកធ្វើហិតានុហិតតាមសភាពរបស់ខ្លួន, ឯអ្នកដទៃខ្លះទៀត ក៏ធ្វើហិតានុហិតបែបនេះដែរ ព្រោះគេយកនាទី មាតា មិត្រនិង បិតា

មកទុកជាដើមហេតុ ។

៨០- កិរិយាខ្មាយនូវអាថ៌កំបាំងក្តី លោភសម្ភក្តី ភាពជាបុគ្គលមានចិត្តរឹងរូសក្តី ភាពជាបុគ្គលមានចិត្តរបុលរបូចក្តី ភាពជាបុគ្គលមិនមានពាក្យសច្ចៈក្តី សេចក្តីក្រោធច្រើនក្តី ស្រវឹងល្មុកគន់លេងល្បែងក្តី ទាំងអស់នេះជាគ្រឿងប្រទូស្តនៃមិត្រ ។

៨១- ពាក្យសំដី បុគ្គលគប្បីរក្សាទុកគ្រប់កាលទាំងពួង ព្រោះក្តីវិនាសមកតែពីពាក្យសំដីអាក្រក់ ឬពាក្យសំដីដែលគេហាម, តែបើពាក្យសំដីណាល្អគួរនឹងនិយាយ ដែលគប្បីនឹងបានចំរើន ក៏និយាយទៅតាមកាលសម័យចុះ ។

៨២- នរជនណា មិនត្រេកអរចំពោះពាក្យជាសំតៀននៃមិត្រដែលប្រាថ្នាប្រយោជន៍ឲ្យ នរជននោះត្រូវវិនាសដូចជាអណ្តើកល្ងង់មិនជឿពាក្យហង្ស ជាសម្លាញ់ទាំងពីរដែលពាំនាំយកទៅ ដកបតែភ្លាត់ធ្លាក់ស្លាប់នោះហោង ។

៤៣– វាចាត្រជាក់មិត្រតែងចំរើន វាចាក្ដៅអាក្រក់តែងវិនាសមិត្រ, ដូចជាព្រះចន្ទ្រតែងជាទីគាប់ចិត្តជនគ្រប់ប្រភេទ, ឯព្រះអាទិត្យ តែងមិនពេញចិត្តដល់ជនអ្នកក្ដៅផ្លោះដែរ ៗ

៤៤– ដោយច្រើន មនុស្សនៅនាផ្ទៃក្រោមនេះ តែងមើលឃើញតែទោសរបស់គេ សូម្បីប៉ុនគ្រាប់ល្ង, ឯទោសរបស់ខ្លួន សូម្បីធំប៉ុនដូងទាំងសំបកក៏មើលមិនឃើញដែរ ៗ

៤៥– ផ្គាប់អ្នកមានចិត្តលោភ ដោយគ្រឿងរបស់ ផ្គាប់អ្នកធំមានបុណ្យស័ក្ដិដោយលំអុតលំឱនប្រណាម្យ, ផ្គាប់អ្នកប្រកបដោយមោហៈដោយពាក្យតាមបណ្ដោយ និងបញ្ជោរ ឯផ្គាប់បណ្ឌិតវិញ គប្បីពោលតែពាក្យសត្យ ៗ

៤៦– បុគ្គល គប្បីវៀរមិត្រ ដែលបង់បង្ខាញការងារ ក្នុងទីកំបាំងមុខ ហើយនិយាយពាក្យផ្អែមល្ហែមក្នុងទីចំពោះមុខ មិត្របែបនេះ ប្រៀបដូចជាឆ្នាំងដែលពេញដោយថ្នាំពិសពុល មានប្រឡាក់ដោយទឹកដោះផ្អែម ៕

៤៧– មនុស្សចិត្តអាក្រក់១ ពស់១ ក្របី១ ចៀម១ ទាំង ក្អែក១ មនុស្សមានសភាពទាំង៤នេះ បានសេចក្តីចំរើនព្រោះ តែអាងកាយសៀតវែបធ្វើវិស្សាសៈស្និតស្នាល, ព្រោះហេតុ នោះ បុគ្គលមិនគប្បីប្រគល់ឲ្យនូវវិស្សាសៈស្និទ្ធស្នាលចំពោះ បុគ្គលមានសភាព៤ពួកនេះឡើយ ។

៤៨– ជនណា ទៅចងមិត្រស្និទ្ធស្នាលនឹងសត្រូវ ឬភ-រិយាដែលមិនមានចិត្តប្រតិព័ទ្ធចំពោះខ្លួន ដោយអាងថាមាន ទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន ជីវិតនៃជននោះឈ្មោះថាចូលទៅដល់ទីបំ ផុតនៃត្រត្រឹមនោះហើយ ។

៤៩– បុគ្គលមិនគប្បីស្និទ្ធស្នាលទុកចិត្ត មនុស្សទុជ៌ន, ទឹកទន្លេ, បុគ្គលមានសស្ត្រាវុធក្នុងដៃ, ជនបរទេស, សត្វមាន ក្រចកមុត, សត្វមានស្នែង, សត្វមានចង្កូមអសេរពិស ទាំង ស្រីក្នុងរាជត្រកូលទាំងឡាយ ។

៥០– បុគ្គលមានចក្ខុសាមាន្យ ទាំងសំគាល់បានដោយ

អាងហេតុថា «បេះពោលធម្មសាស្ត្រក៏មិនមែន» ឬថា "បេះស្វាធ្យាយធម្មសាស្ត្រក៏មិនមែនដែរ», មធុរសនៃទឹកដោះគោរមែងផ្អែមល្ហែមទៅតាមប្រក្រតីរបស់ទឹកដោះ យ៉ាងណា, សភាពនៃសត្វលោកក្នុងសំសារវដ្តនេះ លោកពោលថាដូចគ្នានោះឯង ។

៩១– បុគ្គលមិនគប្បីចងស្ពានមេត្រីឬធ្វើសន្តិភាពមួយអន្លើដោយមនុស្សទុជ៌នឲ្យសោះ, ព្រោះដូចធ្យូងបើកាលនៅក្តៅរមែងរលាកដៃ បើត្រជាក់រលត់ហើយរមែងប្រឡាក់ដៃទៀត ។

៩២– រីមនុស្សទុជ៌ន សូម្បីប្រដាប់ដោយគ្រឿងអម្ពរណ៍គឺចំណេះវិជ្ជា ក៏បុគ្គលគប្បីចៀសវាងឲ្យផុត ដូចសត្វអសេរពិស សូម្បីប្រដាប់ដោយកែវមណី រមែងមិនគួរយើងឲ្យភ័យឬអ្វី ? ។

៩៣– មែនពិត, មេត្រីនៃបុគ្គលមានចិត្តបរិសុទ្ធមានសភាពយ៉ាង, ឯសភាពនៃបុគ្គលចិត្តអាក្រក់មានសភាពយ៉ាង

ទៀត ។

៩៤- មនុស្សចិត្តអាក្រក់ ចិត្តគិតវៀច, សំដីនិយាយវៀច, កិរិយាប្រព្រឹត្តក៏វៀចទៀត, ឯបុគ្គលមានចិត្តមហាត្ម័ខ ចិត្តគិតសំដីនិយាយ នឹងកិរិយាធ្វើប្រព្រឹត្ត ធ្វើតែមួយ ។

៩៥- នរជនណា ចង់ចងសម្ពន្ធមិត្រ មេត្រីភាពម្តងទៀតចំពោះមិត្រដែលបានប្រទុស្តិ៍ម្តងរួចហើយ នរជននោះឯង៖ ឈ្មោះថា ទៅកាន់យកម្រិត្យតែម្តង ដូចមេសេះពផ្ទៃសេះអស្សតរដូច្នោះឯង ។

៩៦- ពាក្យដែលទុជ៌នពោល សូម្បីនិយាយញញឹមស្រស់ពីរោះផ្អែមដូចផ្ការីកពុំជួនកាល ក៏ញ៉ាំងភ័យឲ្យកើតឡើងបាន ។

៩៧- សេចក្តីពិត, សភាពនៃជនណាដូចម្តេច ជននោះមិនអាចកន្លងសភាពខ្លួនបានឡើយ បើលើកសុនខជាតិឲ្យធ្វើជាស្តេច នឹងមិនអង្គាមព្រួនាប់ស្បែកជើងឬអី ? ។

៤ ៥៨ របស់ណាអាចរបស់នោះនៅតែអាចពិតប្រាកដ,របស់ណាមិនអាចរបស់នោះ នៅតែមិនអាចពិតប្រាកដ, ដូចរទេះ
៥ បរទៅលើទឹកមិនរួចទេ ឯទូកក៏អុំលើគោកមិនបានដូច្នោះដែរ ។

៥៩– ទីណា មិនមានចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ ទីនោះមិនមែនជាសភាទេ, នរជនណាមិនពោលធម៌ នរជននោះមិនមែនជាចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យទេ, ទីណាមានតែប្រវ៉ាន់ ទីនោះមិនមានពាក្យសត្យទេ ។

៦០– បើអ្នកណានិមួយ និយាយថាខ្ញុំមិនមានចិត្តអាក្រក់ព្យាបាទទេដូច្នោះក៏ដោយ បុគ្គលមិនគួរជឿពាក្យនេះ យកជាហេតុជាមិត្រស្និទ្ធស្នាលឡើយ, សេចក្ដីពិត អ្នកដែលមាន
១ គុណគឺការចេះដឹងច្រើន ក៏តែងមានភ័យកើតមកពីមនុស្ស
៨ ទុច្ចរិតទាំងឡាយដែរ ។

៦១– មិត្រណាជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត បើទុកជាកុហកបោកប្រាសយើងខ្លះ មិត្រនោះនៅតែជាទីពេញចិត្តដដែល,

ដូចកងកាយយើង ទុកណាជាមានគេតាមកបៀតបៀនប្រទុស្ត សព្វទាំងអស់ អ្នកណានឹងលះបង់មិនស្រឡាញ់កងកាយនេះបាន, នេះជាពាក្យៈបាកប្រាសនៃបុគ្គលទុជ៌នដែលប៉ងមកសម្ពន្ធមិត្រទៀត ។

៦២– មិត្រណាជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត សូម្បីធ្វើឲ្យយើងមិនពេញចិត្ត ច្រើនយ៉ាង. មិត្រនោះនៅតែជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តដដែល, ដូចភ្លើង សូម្បីឆេះមន្ទីរមហាសាលហើយ អ្នកណាមួយដែលមិនទិយមកបអានភ្លើងទៀត, នេះក៏ជាពាក្យពាយផែបរបស់ទុជ៌នដែរ ។

៦៣– បុគ្គល គប្បីចៀសវាងសត្វមានស្នែង ៥០ហត្ថ សត្វរតលៀនដូចសេះ១០០ហត្ថ សត្វមានភ្លុកដូចដំរី១.០០០ ហត្ថ, ឯចៀសវាងពាលទូជិនដោយផ្លាស់ចាកទីកន្លែងនឹងកុំស្តីតប ។

៦៤– ម្ចាស់ណាជាអ្នកប្រវ័ញ្ចន៍, កំណាញ់, បំបាត់

គុណ, ប្រកបអត្ថ ទើបយកបុណ្យគ្រប់សង្កត់ ម្ចាស់មាន សភាពបែបនេះ បុគ្គលក៏គួរកុំសេពគប់ឡើយ ។

៦៥– បុគ្គលកុំគប្បីមេត្រីស្និទ្ធស្នាល ទើបបុគ្គលកាចកក្រោលឲ្យសោះ ទោះមានបុណ្យធំប៉ុណ្ណាក៏ដោយ, ព្រោះជាហេតុនាំឲ្យកើតកលហ ដូចគួមមានទឹកតិចកន្ទុះ បើបុគ្គលចូលលើក្បាលហើយទើបមិនត្រលែងឬ ? ។

៦៦– ម្ចាស់ភ្នាប១ លោភ១ គិតតែប្រយោជន៍ខ្លួន១ ចិត្តដាស់ប្តូរ១ មិនមានពាក្យសត្យ១ អ្នកបរទេស១ ជាទើប ពាក្យសរសើរ១ ទើបប្រព្រឹត្តខុសកង់កូនប្រពន្ធគេ១ ម្ចាស់ដែលមានលក្ខណៈពាំងនេះ ក៏គប្បីលះបង់ចោលដែរ ។

៦៧– គួរកុំគប្បីបិតនៅ ឬដើរទៅជាមួយមនុស្សអាក្រក់ សម្បី ទុម្ពយពេកឲ្យសោះ, ព្រោះជាការនៅជាមួយមនុស្សអាក្រក់នាំឲ្យកើតអសន្តិសុខ, ការសេពគប់ ឬនៅជាមួយខ្មីនសប្បុរស ឈ្មោះថាបានសន្តិភាព ។

៦៨– ជនពាលតាញ្ញកល់អាចញ៉ាំងជនដែលមានសេរី ឲ្យប្រព្រឹត្តក្រក់តាមបាន ព្រោះមានបំណងចង់បានប្រយោជន៍ខ្លួន, ការសេពគប់ជនពាលប៉ុនកល់នេះ មិនខុសដូចជាការលេងប្រឡែងជាមួយភ្លើង ឬ អ្វី ? ។

៦៩– ក្នុងលោកនេះ បើគេនិយាយឲ្យស្ដាប់ចិត្តដោយប្រើពាក្យឲ្យផ្អែមល្ហែមដូចទឹកឃ្មុំ, បើគេធ្វើឲ្យលុះក្នុងអំណាចនៃខព្ញាយមិច្ចាហើយ, បើគេមកពឹងពាក់ដោយធ្វើឲ្យជឿទុកចិត្តដូច្នេះ តើអ្នកណាឡើយ ដែលគេមិនបោកបញ្ឆោតបាន ? ។

៧០– លក្ខណៈមនុស្សទុជ៌ន, នៅមុខវាលុតក្រាបសំពះជិតបាតជើង នៅក្រោយអ្នកវាបេះឆ្អឹងជំនីស៊ី វានិយាយពាក្យផ្អែមល្ហែមល្អក់ល្អន មានលៃបខាយដល់ចិត្តល្ហិម ។ ជិតត្រចៀកអ្នក បើមានពេលចន្លោះវាលបចូលទៅបេះថ្លើមប្រមាត់ បេះដូងមួយរំពេចឥតកោតញញើតឡើយ ។ សត្វរុយវាបេះធ្វើគ្រាប់លក្ខណៈមនុស្សទុជ៌នទាំងអស់ ។

៧១– មនុស្សទុជ៌ន និយាយពីរោះគួរជាទីពេញចិត្តតែ មិនត្រូវយកជាហេតុមកស្និទ្ធស្នាល ព្រោះដោយសំដីពីរោះនោះទេ, ប្រៀបដូចទឹកឃ្មុំដែលជាប់នៅចុងអណ្ដាត គង់ចិត្តពេញដោយពិសពុលដ៏ក្ដៅក្រហាយពេលកល ។

៧២– បើជាសត្រូវហើយ បុគ្គលគួរកុំជឿទុកចិត្តស្និទ្ធស្នាលចងស្ពានមេត្រីឲ្យសោះ, ដូចជាទឹកដ៏ក្ដៅជាពុះខ្លាំងក្រៃ ។ ក៏អាចរំលត់ភ្លើងបាន ។

៧៣– ទៀនណាស់, មតិនៃសប្បុរសតាំងឡាយក៏អាចទន់ទេរទៅតាមសំដីទុជ៌នតាំងឡាយដែរ ជនដែលជឿទុកចិត្តទុជ៌នតាំងឡាយនេះ ក៏ដល់នូវសេចក្ដីវិនាសពិតប្រាកដ ។

៧៤– បុគ្គលគប្បីដឹងថាសេះលឿនត្រូវមើលសន្ទុះ មើល[illegible]មានកម្លាំងដោយផ្ទុកធ្ងន់ ដឹងទឹកដោះល្អមើលចុងថនា, ឯមេធាវីបណ្ឌិតដឹងពាក្យសត្យ ។

៧៥– ពេលធ្វើការជាការត្រូវដឹងចិត្តខ្ញុំបំរើល្អ និងអា.

ក្រក់ ពោះឋមានទុក្ខជាការត្រូវដីដល់វង្សត្រកូល ពេលគ្រោះ ថ្នាក់អគ្រក់ជាការត្រូវដីឯចិត្តមិត្រ ការវិនាសអស់ទ្រព្យ សម្បត្តិជាការត្រូវដីឯប្រពន្ធល្អ ...ៗ...

៧៦– អ្នកណាហ្ន៎ ចង់ចងពន្ធនឹងមនុស្សទុជ៌ន ? នរណាហ្ន៎នឹងមិនក្ដាញ់ បើមានគេសូមញយៗ ? នរណាហ្ន៎ដែលបានទ្រព្យហើយមិនរីកពយ ? នរណាហ្ន៎បានជាបណ្ឌិតហើយ មិនតាញ់កល់ក្នុងពិធីទុច្ចរិត ?

៧៧– ន ! ព្រះម្ចាស់ផែនពសុធាដ៏មានបុណ្យអើយ! ហេតុអ្វីកលោកព្រមទទួលទ្រមនុស្សទុជ៌នធបោកគេ ដែលគេប្រគល់ជំនឿគឺជឿទុកចិត្តអស់ពីពោះពីពុង នឹងដែលគេមានបរិសុទ្ធ ឲ្យនៅលើផ្ទៃផែនដីនេះដូច្នេះហ្ន៎ ? ៗ

៧៨– សូមសាធុជនទាំងឡាយ សាមគ្គីមូលត្រកូល ចងបាច់គ្នា ជាសាមគ្គីឲ្យមានមិត្រភាព! សូមប្រើជាជនក្នុងជន បទសម្បូណ៌ដោយសេរីសម្បត្តិគ្រប់ប្រការ សូមព្រះភូមិបាល

គេគ្រូប្រដាផងទៅលើផែនពសុធាដោយប្រពៃ , សូមទ្រង់ព្រះករុណាគ្រប់ព្រះអង្គព្រមទាំងមន្ត្រីគ្រប់ដំណែង មានសេចក្តីពេញចិត្តនិយមប្រើនីតិសាស្ត្រ ទុកនីតិសាស្ត្រដូចជាព្រះជាយាថ្មីមួយព្រះអង្គទៀត! សូមព្រះមហាទេពដ៏មានបុណ្យជាំចមអមរនិករដ៏ទ្រទ្រង់នូវចន្ទ្រាចូឌាមណីប្រសិទ្ធិ ពរបវរសួស្តីផលមហាផនឲ្យប្រកបដោយវិបុលសុខសេរីសួស្តីជ័យមង្គលគ្រប់ទិនទិវទៅហោង ។

ចប់

មន្ត្រីវគ្គ

១– ព្រះរាជា ត្រូវតែប្រើស្វែងរកមន្ត្រី ជាអ្នកចេះចាំធម្ម-សាស្ត្រនិងអាថ៌សាស្ត្រ ជាអ្នកមានពូជជាទាមុនធំ មាននាមល្បីល្បាញជាបណ្ឌិត ជាអ្នកបង្កើតទ្រព្យសម្បត្តិ ។

២– នរជនណាកើតក្នុងប្រទេសខ្លួន ប្រព្រឹត្តល្អបរិសុទ្ធតាមវង្សត្រកូល មានចិត្តស្អាត ស្ទាត់ជំនាញក្នុងសាស្ត្រ មានអាថ៌កំបាំង មិនតាំងខ្លួនជាអ្នកលេងល្បែងភ្នាល់ ហើយមិនប្រព្រឹត្តបរទារកម្ម នរជននោះទើបសមបានធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រី។

៣– នរជនណា មានភក្តីមានគុណបរិសុទ្ធល្អ ប្រសព្វ ហើយវៃឆ្លៀវឆ្លាត និងបដិភាណ នរជនបែបនោះសមបានធ្វើជាទូត ។

៤– ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចម្បាំង និងជាពង្សមិនគួរលើក

ឲ្យធ្វើការគន់ឃ្មាំងទេ ព្រោះព្រហ្មណ៍សូម្បីមានសិទ្ធិត្រូវឲ្យ
ក៏មិនព្រមបើកឲ្យបើចុកជាឲ្យគឲ្យដោយលំបាក ។

៥- អ្នកចម្បាំងកាន់ការគន់ឃ្មាំងទ្រព្យទៀងណាស់ តែ
កាន់ក្រប៉ីសំដៃនឹងបុគ្គលិក, បើនៅគង់ប្រាញ គេគិតតែពីការញ់
ទ្រព្យសម្បត្តិទគអស់ ដោយការងារទូទៅគេត្រូវជាញាតិ ។

៦- ការមាត្យការឃ្មាំងព្រោក ព្រោះជាគូរសត្វតសន្ទិន
ឲ្យរៀប ។, សំពត់ផ្ទុតទឹក បើគេពួតអស់ក៏ដេះម្ចង់ទីងសម្រេច
ទឹកអស់ចេញក្លាយមិនមែនឬ ? ។

៧- ការចាយវាយហួសប្រមាណ, ការពិនិត្យគ្រប
គ្រាម៉ិនដិតដល់, ការបានទ្រព្យខុសហេតុគន្ធងឹជម៌ទីងការចាយ
វាយខ្ជះខ្ជាយ ទាំងអស់នេះលោកពោលថា " ការវិនាសនៃ
ឃ្មាំង " ។

៨- គន់ការធ្វើពលិកម្ម ១ គន់ការធ្វើវាហៈ ១ គន់
ការអ្នកពាយ ១ គន់ការកំហាត់បង់ខ្វាសត្រូវ ១ គន់ការដំកើង

យស១ ក្នុងការសង្គ្រោះមិត្រ១ ក្នុងការយោជាទីស្រឡាញ់១ ក្នុងផៅពង្សដែលក្រីក្រ១, វត្ថុទាំង៨ប្រការនេះលោកមិនហៅជាវិនាសទ្រព្យទេ ។ ....

៩- ទូតសូម្បីនៅកណ្តាលសាលាដែលគេលើកប្រួនប្រាន ក៏មិនត្រូវនិយាយអ្វីក្រៅពីការខ្លួន អាស្រ័យដោយខ្លួនជាទូត គេមិនអាចសម្លាប់ ព្រោះហេតុនោះទូតគប្បីចរចាត្រង់ទៅត្រង់មកតាមសេចក្តីពិត ។

១០- ទូតសូម្បីជាអនារ្យជន និយាយពាក្យមិនគប្បីក៏មិនត្រូវសម្លាប់ដែរ ព្រោះគេជាមាត់នៃព្រះរាជា, កណ្តាលសាលាប្រជុំប្រានទូតមិនចរចាអ្វីក្រៅពីពាក្យបង្គាប់ ។

១១- នរណាជាអ្នកប្រាជ្ញ អាចស្គាល់ខ្លួនជាលោកទាបប៉ុំគាល់សត្រូវជាខ្ពង់ខ្ពស់ ព្រោះតែពាក្យទូតនិយាយជាប្រមាណ អាស្រ័យដោយហេតុ ដែលគេមិនត្រូវសម្លាប់ទូតទើបត្រូវតែនិយាយទាំងអស់សព្វការទាំងពួង ។

១២– នរជនណា ធ្លាក់ទៅក្នុងកិច្ចការណា គួរតាំងនរជននោះឲ្យចាត់ចែងទៅការនោះ នរជនដែលមិនប្រសព្វកិច្ចការទេ ស៊ូម្បីចេះដឹងសាស្ត្រវិជ្ជា ក៏រមែងធ្វើការមិនជិតដល់ដែរ (ដូចបុរាណពោលថា អ្នកចេះដប់មិនស្មើនឹងអ្នកប្រសព្វមួយ) ។

១៣– សតិគឺការចាំបាន១ ការប៉ិនត្រិះរិះសមហេតុផលក្នុងប្រយោជន៍ដ៏សំខាន់១ ការដឹងប្រាកដ១ ការម៉ឺងម៉ាត់១ ការចេះរកការប្រឹក្សាសម្ងាត់១ ទាំង៥ប្រការនេះជាគុណសម្បត្តិនៃមន្ត្រី ។

១៤– បពិត្រព្រះរាជា បុរសមាន៣ជាន់ គឺបុរសឧត្តម បុរសថោកទាប និងបុរសមធ្យម, ទ្រង់គប្បីចាត់ចែងឲ្យធ្វើការទៅតាមជាន់ទាំង៣នេះឯង ។

១៥– ព្រះភូមិបាល មិនគួរលើកដំកើងជនបរទេសអគន្តុក ឲ្យជានាម៉ឺនធំដោយការហេតុថា "ខ្ញុំពឹងការចាស់

ប្រព្រឹត្តខុស" ទេ អំពើនេះជាទោសធំណាស់ ព្រោះប្រជាជន
បរទេស យើងនឹងជឿទុកចិត្តបានថាទឹងមិនចំណាយពជ្យ
សម្បត្តិឲ្យវិនាសបង់ឬ ? ។ ....

១៦- មនុស្សទុជ្ជន បើទុកជាលើកដំកើងឲ្យមានយស
សក្តិជាទិច្ចក៏ដោយ ក៏នៅតែមិនមានចិត្តស្មោះត្រង់ មិនលះបង់
សភាពប្រក្រតីដើម, ដូចកន្ទុយឆ្កែ សូម្បីគេយកប្រេងរែតលាប
តាមឲ្យត្រង់ ក៏មិនលះបង់ចុងឯងស្ទុះទៅលើតាមប្រក្រតីវា
ឡើយ ។

១៧- ធម្មតាកន្ទុយឆ្កែ ទុកជាគេយកប្រេងរែតឲ្យត្រង់
យកទៅរុំបង់យកសំពត់រុំរស់ ១២ ឆ្នាំ ក៏ឥតអំពើ, កាលណាគេ
ស្រាយចំណងចេញ ក៏ត្រឡប់កងកន្ទុយក្រង៉ក់ឡើងវិញដូច
ប្រក្រតីដើម ។

១៨- អ្នកនគរ តែងគោរពអស់កាលជាទិច្ច ចំពោះ
ជនណាដែលព្រះនរបតីលើកដំកើង, ជនណាដែលព្រះនរបតី

មើលងាយហើយ ជននោះក៏ត្រូវអ្នកនគរមើលងាយដែរ ។

១៩ - ព្រះរាជាអង្គណា យកអ្នកទោកម្មស្ត្រី ពុំនោះសោតកូនក្មេងធ្វើជាមន្ត្រីប្រឹក្សា ព្រះរាជាអង្គនោះនឹងត្រូវប៉ុនដោយខ្យល់គំនយោបាយមិនល្អ ហើយនឹងលេចលង់ក្នុងសមុទ្រគឺការងារ ។

២០ - ព្រះរាជាអង្គណា មានះពង្ស មានព្រះរាជគ្រូនឹងមន្ត្រីសុទ្ធតែជាអ្នកបញ្ចោរលើកជើង ព្រះរាជាអង្គនោះនឹងសូមព្រះសេរីៈជយគុណធម៌នឹងថវិកាជាតិដោយឆាប់រហ័ស ។

២១ - ព្រះរាជាអង្គណា ប្រគល់ព្រះរាជស្រី (អធិបតេយ្យរបស់ព្រះរាជា) ឲ្យដាច់ខាតដល់មន្ត្រីណាហើយ ក្តី វិនាសអន្តរាយនឹងកើតមានប្រាកដឡើង, គង់វៀរនេះព្រះអង្គនោះនឹងទ្រង់ផ្ទុំកើតទុក្ខសោកសៅក្តៅក្រហាយ, ដូចមនុស្សខ្វាក់ឥតអ្នកដឹកដៃ ។

២២ - គង់កាលណា ព្រះភូមិបាលទ្រង់តែងតាំងមន្ត្រី

ណាមួយជាឯកអគ្គជាប់ការៈក្នុងភព្វ, ក្នុងកាលនោះសេចក្តី ស្រវឹងយសតែងហូរចូលទៅគ្រប់សន្តានចិត្តមន្ត្រីនោះ ដោយអំណាចមោហធម៌ មន្ត្រីនេះឯងតែងចំណាយបន្ទូរការងារឲ្យវិនាសដោយអំណាចស្រវឹងយស និងក្តីលុបប្រមូលមិនខាន, កាលបើការងារវិនាសហើយសេចក្តីលោភអន្ទះអន្ទែង និងបក្ខក្តីចង់បានការអំណាចជាប់ក្នុងខ្លួនឯង ឲ្យកើតឡើងក្នុងចិត្តជាលំដាប់តទៅ, ដោយអំណាចសេចក្តីលោភអន្ទះអន្ទែងចង់បានការអំណាចជាប់ខាតខ្លួនឯងនេះជាមូលហេតុ, មន្ត្រីនោះនឹងទ្រុស្តិ៍ច្រើនតម្ចាស់ឲ្យដល់ក្ខ័យប្រាណមិនខាន ។

៦៣– គ្រប់កាលចំនួន អាមាត្យទាំងអស់ដែលនឹងត្រូវតែងតាំងហើយមិនគួរឲ្យបរិបូណ៌ទ្រព្យទេ, អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយប្រាប់ទុកទេសថា "ឬទ្ធិគិការមានទ្រព្យច្រើនអាចផ្លាស់ប្តូរចិត្តមនុស្សឲ្យទៅឆ្វេង ១ បាន» ។

៦៤– នរណា បានទ្រព្យសម្បត្តិហើយមិនឡើងតាន?

នរណាលុះក្នុងវិស័យអំណាចខ្លួនហើយ អាចរំលេចទុក្ខទោសអន្តរាយបាន ? នៅលើផែនដីនេះ នរណាមានចិត្តនឹងមិនព្រោយខ្លួនដួលព្រោះស្រី ? មួយទៀត នរណាជាទីស្រឡាញ់នៃព្រះរាជា ? ក្នុងលោកនេះនរណាមានអំណាចខ្លាំងមិនចូលទៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃនៃព្រះកាល ? នរណាជា អ្នកសូមទានគេហើយបានដល់សេចក្ដីគោរពខ្ពង់ខ្ពស់ ? មួយវិញទៀត នរណាដែលធ្លាក់ខ្លួនទៅក្នុងអន្ទាក់នៃខ្មាំង ហើយបានត្រឡប់ទៅជាបុរស រុណីដោយក្ដីក្សេមក្សាន្ត ។

២៥— មែនពិត, ព្រះរាជាដូចជាបិតាក្រោកការពារប្រជាករឲ្យផុតពីក្ដីអន្តរាយដែលកើតអំពីចោរ ពីអាមាត្យមុខមន្ត្រី ពីសត្រូវក្រៅប្រទេស, ពីបរិវារជំនិតព្រះអង្គនឹងសេចក្ដីលោភរបស់ព្រះអង្គឯង ។

២៦— ព្រះនរបតីដែលទ្រង់ឈ្លាសយល់ ស្គាល់សេវកាមាត្យថា «អ្នកនេះមានប្រាជ្ញា មានភក្ដី អ្នកនោះមានសេច-

ក្តីក្លៀវក្លាហាន ឬប្រកបព្រមដោយលក្ខណៈ២ប្រការនោះ តែង បរិបូណ៌ដោយសេវកាមាត្យ ទាំងឡាយ ដែលមានគុណសម្បត្តិ ។

២៧– ប្រយោជន៍អ្វីដោយជនភក្តី តែមិនមានសមត្ថភាព? ប្រយោជន៍អ្វីដល់ជនអង់អាចតែមិនធ្វើឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍? ។

២៨– នរជនមានប្រាជ្ញា ទឹងមានសេចក្តីប្រព្រឹត្តម៉ឹងម៉ាត់ សូម្បីជនដទៃមើលងាយថា មិនបានការអ្វីនោះ ក៏មិនគប្បីសន្ទិះសង្ស័យថា «វិនាសសាបសូន្យឡើយ» ភ្លើងសូម្បីបុគ្គលយកទៅដាក់ខាងក្រោម, ក្នុងកាលណាក៏ដោយអណ្តាតភ្លើងមិនដែលឆេះទៅក្រោមឡើយ តែងតែឆេះទៅខាងលើជាដរាប ។

២៩– គ្រាវិបត្តិ នរជនត្រូវស្គាល់ប្រាជ្ញានៃពពួកញាតិសន្តាន ភរិយានិងសេវកាមាត្យ សក្តិនករព្រមទាំងខ្លួនឯងឲ្យ

ដូចជាថ្មសម្រាប់ពិសោធន៍មើលមាសសុទ្ធ ។

៣០— សេវកាមាត្យណា មានសេចក្ដីប្រាជ្ញាគិត មាននិស្ស័យមុឺងម៉ាត់មានប្រាជ្ញ ដើរតាមហែហមព្រះរាជាគ្រប់កាលទាំងពួង ដូចជាស្រមោលអន្ទោលតាមប្រាណ ធ្វើតាមព្រះរាជបញ្ជាមិនហ៊ានរុញ្ញាក សេវកាមាត្យនោះ សមនៅក្នុងព្រះរាជដំណាក់បាន ។

៣១— ចេះពោលពាក្យឲ្យសមតាមកាលៈទេសៈ ធ្វើខ្លួនឲ្យប្រែជាជនស្រឡាញ់ប្រាកដស្មើនឹងសប្បុរស ចេះក្រោធឲ្យសមតាមឋានៈសក្ដិខ្លួន អ្នកណាចេះធ្វើដូច្នេះ អ្នកនោះសមបានធ្វើជាមន្ត្រី ។

៣២— មានការចេះដឹងល្អ១, មានសីលធម៌ក្នុងចិត្ត១, មានសេចក្ដីប្រព្រឹត្តតាមគន្លងធម៌១ ធ្វើខ្លួនឲ្យជាប្រយោជន៍ដល់មនុស្សជាតិដូចគ្នា១ ទាំង៤ប្រការនេះជាលក្ខណៈរបស់មន្ត្រី ។

៣៣— នរជនណា កពូនទ្រព្យសម្បត្តិ សូម្បី១កាក

ណែតសម្រាប់ព្រះពជាដើម្បីថវិកាជាតិ ខេផននោះហើយឈ្មោះ

ជា «ដាំអាមាត្យពិតប្រាកដមែន» ។

៣៤– អាមាត្យគួរមានលក្ខណៈដូចដាំក្អមតាមសម្ដីសឿ

ពេលាចាក់ចេញតិច ពេលាដងបានច្រើន ។

៣៥–ដោយច្រើន អាមាត្យកាន់អំណាចបើគេសង្កត់

សង្កិនតែត្បិតហើយធ្វើឲ្យចំរើនព្រះរាជទ្រព្យម្ចាស់ផែនដី ប្រៀប

ដូចជាបូសគោ បើគេប្របាច់ហើយធ្លាយខ្ទុះចេញ ។

៣៦–ការណាព្រះពជាទ្រង់រាប់អានជនទាំងពួងស្មើភាគគ្នា

មិនឲ្យមានវិសេសផ្ទុកគ្នា, ៖ស្បាហៈនៃជនដែលមានសមត្ថ-

ភាពប្រឹងប្រែងធ្វើការងារទើងសាបរលាបអួនថយចុះទៅ ។

៣៧–ប្រើមធ្យោបាយដកយសសក្តិ ត្រូវគ្រាមើលជា

និច្ច ប្រមាណឲ្យឡើងទាំងទី ផ្ទាស់ចេញពីនាទីនេះជាប្រសាសន៍

វិធីនៃម្ចាស់ផែនដីដែលធ្វើចំពោះអាមាត្យ ។

៣៨–បុគ្គលមិនគប្បីប្រើយកន្ទើយចំពោះកិច្ចការរបស់

សេវកៈ ដែលបានបំពេញមុខការនាំចំបរិបូណ៌ហើយៈនោះទេ គប្បីលើកដំកើងសេវកៈនោះ ដោយរង្វាន់ ដោយទឹកចិត្តជ្រះថ្លា ដោយកាតាពោលសរសើរនិងមើលដោយភ្នែក ។

៣៩– នរជនណា ដឹងថាគួរឬមិនគួរប្រកប ដើម្បីកំចាត់បង់នូវសេចក្តីវិនាស នរជននោះដឹងថា "ទីនេះ មានអន្តរាយ" ដូច្នេះហើយមិនលេចលង់ផុងគំនិតថាឲ្យវិនាសក្នុងគ្រាក្រខ្វល់បានឡើយ ។

៤០– សេវកាមាត្យ បើមិនទាន់ប្រាប់ម្ចាស់ឲ្យដឹងមុន មិនត្រូវធ្វើអ្វីតាមទំនើងចិត្តខ្លួនឡើយ លើកលែងតែកិច្ចការត្រូវការពារម្ចាស់ ។

៤១– បុគ្គល កាលបើនៅក្នុងដំណែង តាំងចិត្តធ្វើការជាឧបការៈមិនសំគាល់ខ្លួនថាធ្វើការខុសទេ តែងយកឧបការៈជាទង់ជ័យបាំង ហើយនឹងធ្វើការបំផ្លាញប្រទេសទាំងមូល ។

៤២– លួចទ្រព្យសម្បត្តិដែលបានមក, ប្រវ៉ាន់បំបាត់

ទ្រព្យ, បណ្ដោយតាមចិត្តម្ចាស់, ព្រោះយកទ្រព្យនឹងការងារ, ភាពជាប់គុណឥតវិហារៈ, កើតកើនសប្បាយទាំងអស់នេះជាគ្រឿងប្រទូស្តនៃអាមាត្យទាំងឡាយ ។

៤៣– អាហារទឹកដោះដ៏ពិសពុល ធ្មេញដែលរង្គើ និងអាមាត្យប្រទូស្ត ទាំងអស់នេះត្រូវកកាយដកចោលឲ្យទាល់តែអស់ដល់បាទដល់ឫសគល់ទើបបានសេចក្ដីសុខ ។

៤៤– ការបណ្ដុះបណ្ដាលឲ្យចំរើន ឬការពង់អានលើកដំកើងឲ្យប្រសើរនឹងអាចញុំាង មនុស្សវិលខូច ចិត្តអាក្រក់ឲ្យត្រេកអរពេញចិត្តដូចម្ដេចកើត ? ដូចដើមឈើមានពិសពុល សូម្បីយកទឹកអម្រឹតទៅស្រោចស្រប ក៏មិនត្រឡប់ចេញផ្លែផ្កាជាវិប្រាថ្នាបានដូច្នោះដែរ ។

៤៥– នរជនណា ណែនាំព្រះរាជា ក្នុងការមិនគួរធ្វើជាជាការគួរធ្វើដើម្បីផ្គាប់តាមចិត្តព្រះនរបតី ដោយអែបផ្គាប់បុណ្យ នរជននោះសូមធ្វើជាមន្ត្រីឬទេ? ការធ្វើឲ្យលិចបាត់ព្រះ

ទ័យម្ចាស់ ប្រះសើរជាងការធ្វើឲ្យម្ចាស់វិនាស ព្រោះការនេះ គ្រាន់តែជាកិច្ចមិនគួរប៉ុណ្ណោះទេ ។

៤៦– មនុស្សទ្រុះវិនាសយស; មនុស្សមានចិត្តមិនស្មើបាត់ត្រកាត, មនុស្សគេលឥន្ទ្រីយ៍ មិនមានត្រកូល, មនុស្សលោភមិនមានធម៌, មនុស្សច្រើសេចក្ដីអន្តរាយខាតផលវិជ្ជា, មនុស្សកំណាញ់វិនាសសេចក្ដីសុខ. ឯព្រះនរបតី មានតែអាមាត្យអែបអបស្រីផលាភយស វិនាសពង្ស ។

៤៧– អ្នកនាំដែលប្រព្រឹត្តហៅហាងតាមទំនើងចិត្តខ្លួន ឬដែលខូចចិត្តក្នុងការធ្វើនយោបាយ រមែងមិនបានទទួលផលដ៏ពិសាលបានឡើយ សេចក្ដីចំរើនតែងធ្លាក់មកលើដៃជនអ្នកមាននយោបាយល្អនឹងសេចក្ដីក្លៀវក្លាហាន ។

៤៨– ក្លៀវក្លា តែងបានទ្រព្យ ជនបរិភោគអាហាររលួយឆ្ងាយតែងមិនមានរោគ, ជនមិនមានពេរតែងបាននូវសេចក្ដីសុខ ជនមានព្យាយាមតែងបានដល់ត្រើយនៃវិជ្ជា, ជនមាន

វិន័យតែងបានសេចក្ដីចំរើនទ្រព្យសម្បត្តិនិងយសសក្ដិ ។

៤៩– សំពៅ គេសាងសម្រាប់ទូងសមុទ្រសាគរ ដែលគេធ្វើងបានដោយក្រ, ប្រទីបៈគេសាងសម្រាប់អុចស្រោលបំភ្លឺក្នុងពេលងងឹតអន្ធការ, វិជនីគេធ្វើសម្រាប់បក់ក្នុងពេលមិនមានខ្យល់, កន្ទេរគេធ្វើសម្រាប់ហ៊ុំកហ៊ុំទដីការពារទ្រនង់ងងឹតមុខចុះប្រែង, នាម៉ឺនព្រះរាជាតាំងឡើងដើម្បីជាព្រះនេត្ររបស់ទ្រង់, ដូចនោះ នៅក្នុងលោកនេះមានរបស់អ្វីមួយ ដែលសង្ខារកាត់តែងបង្កើតហើយទុកដាក់តាមចិន្ដា, ហេតុនេះសូម្បីតែព្រះព្រហ្ម ដែលមានព្រហ្មវិហារធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ល្អ ក៏ខំម្ចាក់ព្យាយាមក្នុងការទូន្មានប្រៀនប្រដៅសត្តានមនុស្សទុជនដែរ ។

៥០– ប្រាជ្ញមន្ត្រី គេឃើញច្បាស់ក្នុងពេលធ្វើការជាស់ស្ពានមេត្រីប្រាជ្ញាគ្រពេទ្យ គេមើលឃើញច្បាស់ក្នុងពេលព្យាបាលរោគកាច – ព្រោះជាកិច្ចការដែលប្រព្រឹត្តទៅល្អហើយនរណាមួយមិនអួតខ្លួនជាជាងល្អិត ? ។

៨១– ដោយពិត, ជនណាអប្បឥតប្រាជ្ញា សូម្បីប្រាថ្នាធ្វើការឆោរគួចគាច តែងសំដែងអាការៈខ្សោះខ្សុះ, ឯអ្នកមានប្រាជ្ញាសូម្បីប្រាថ្នាធ្វើការធំៗ ក៏នៅនឹងថ្កល់ដូចថ្ម មិនសំដែងអាការៈខ្វេះខ្វះ ។

៨២– មន្ត្រីអាក្រក់ណា ដែលមិនធ្វើឲ្យភ្លាត់ខុសក្នុងផ្លូវនយោបាយ? ជម្ងឺណា ដែលមិនទាក់ដោតអ្នកណាដែលបរិភោគចំណីអាហារមិនល្អ? ទ្រព្យសម្បត្តិណា ដែលមិនធ្វើឲ្យនរជនទៀនតាន? នរជនណាដែលម្រិត្យមិនសម្លាប់? នរណាដែលស្ត្រីធ្វើឲ្យលុះក្នុងវិស័យយក់ ហើយមិនរសាប់រសល់ខ្វល់ខ្វាយក្នុងចិត្ត? ។

៨៣– ការមិនហ៊ានប្រារព្ធធ្វើការអ្វី ព្រោះភ័យខ្លាចតែពីខុស នេះជាលក្ខណៈនៃបុរសគំរក់ទេ, ដូចជានរណាលះបង់នូវអាហារភោជនមិនហ៊ានបរិភោគ ព្រោះខ្លាចអាហារមិនរលួយ ។

៥៤– នាវជនណាមួយ លះបង់សេចក្តីសុខផ្ទាល់ខ្លួន ទំធ្វើការជាប្រយោជន៍ប្រទេស ការពារនិងប្រតិបត្តិតាមច្បាប់របស់រដ្ឋ នាវជននោះ ពេញជាមនុស្សមួយគួរគប្បីយើងលើកជាគំរូបាន ។

៥៥–ក្នុងពេលណា ឬ កាលៈទេសៈណា ដែលមានអយុត្តិធម៌មកប៉ះពាល់ដល់ប្រទេសជាតិ ឬក៏ដល់ពលរដ្ឋជាតិ ពេលនោះ ឬ កាលៈទេសៈនោះ បុគ្គលគប្បីក្រោកឡើងប្រយុទ្ធច្បាំងនឹងអយុត្តិធម៌នោះ តាមវិន័យ ក្លាហានរបស់សមត្ថភាពខ្លួន, អ្នកណាធ្វើបានដូច្នោះ អ្នកនោះសមបានដំណែងជាអ្នកកាន់ចង្កូតនាវាគឺប្រទេសជាតិនេះណាស់ ។

៥៦–ដោយពិត, សព្វកិច្ចការទាំងពួង បើធ្វើឲ្យតឹងរឹងហួសវិន័យពេក ឬក៏ធូរថយហួសច្បាប់ពេក ក៏ជាហេតុនាំឲ្យខូចប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិវិញ ក្នុងពេលដែលគេធ្វើតាមពុំបាន ឬក៏ក្នុងពេលដែលគេប្រព្រឹត្តធូរថយគ្មានវិន័យពេក;-

ដូចជាពិណាបើគេតឹងក៏ដាច់ បើធូរពេកក៏មិនពីរោះទៀត ។

៩៧– ប៉ុន្តែក្នុងកាលណាក៏ដោយ បុគ្គលគួរកុំបណ្ដោយខ្លួនឲ្យលុះក្នុងអគតិធម៌ឲ្យសោះ សូម្បីតិចតួច, ព្រោះថាបើបណ្ដោយយូរៗទៅ ជាហេតុនាំឲ្យខូចដល់គុណសម្បត្តិរបស់យើងក្នុងអនាគតកាលពុំខាន ។

៩៨– ទ្រព្យសម្បត្តិណា ដែលឡើងដោយអធម៌ ទ្រព្យសម្បត្តិនោះអាចធ្វើឲ្យបុគ្គលលុះក្នុងអគតិធម៌, ទ្រព្យមានសភាពនោះអាចហិនហោចចុះទៅជាលំដាប់ៗ យ៉ាងយូរបំផុតមួយដំណរ, ដូចដំណក់ទឹកដែលបុគ្គលដាំលើចង្ក្រាន តើមិនរីងខ្លះឬអ្វី ? ។

៩៩– មិនមែនជាតែគុណធម៌ទេ, ទ្រព្យសម្បត្តិ, យសស័ក្តិ, សេចក្ដីចម្រើន, ការសប្បាយភ្លើតភ្លើនចិត្ត ដែលកើតអំពីអំពើទុច្ចរិតមនុស្សព្រមតាំងទៅតាំ ក៏តែនឹងផ្ដន្ទាសាអស់កាលជានិច្ច, ព្រះអាទិត្យ ព្រះច័ន្ទ ពេលសន្ធ្យាទីងទៅតា

តែងតែនាំអោយកើតទុច្ចរិតរបស់ទុជ៌នសព្វ ៗ កាល ។

៦០– បុគ្គលដែលដឹកនាំ ធ្វើការជាប្រយោជន៍ដល់ជាតិ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងនីតិសាស្ត្រ មានសេចក្តីក្លាហាន មានវិន័យ មានពាក្យយាម ទាំងលះបង់ការសប្បាយក្តើតក្តើនចិត្ត ពោលស្រវ៉ះ, ជនណាមួយទៅប្រទុស្តប្រើទុច្ចាយកោល បន្ទុសបាត់រុកដោយក្តីល្មោភ ជននោះឈ្មោះថា សាធក់សនា អាក្រក់របស់ប្រទេសជាតិ ព្រមទាំងទុកសម្រាប់ញាតិរបស់ខ្លួនក្នុងអនាគតកាល ។

៦១– ទុជ៌នដែលប្រើអំណាចបុណ្យហួសមាត្រា, ប្រព្រឹត្តអំពើទុច្ចរិត, បំបិទមាត់កស្ត្រ, បំបាំងទោសខ្លួន, យកអំណាចនីតិប្រតិបត្តិជាន់ទុក, ប្រកបដោយអគតិធម៌, បំផុតបំផ្លាញផលរបស់ប្រទេស, ក្តិបពន្ធ័បនជនស្លូតក្នុងនីតិសាស្ត្រ, រដ្ឋណាប្រកបដោយបុគ្គលមានសភាពបែបនេះសូម្បីតែម្នាក់ធ្វើជាមន្ត្រី រដ្ឋនោះនឹងលប់បាត់ពីផែនទី លោកយ៉ាងឆាប់

ទោស ។

៦២– បុគ្គលមិនគប្បីនិន្ទារិះគន់ បន្តុះបង្អាប់បុគ្គលនានាពាល បង្កាច់បំពារះជនណា ដែលធ្វើការជាប្រយោជន៍មាតុភូមិឲ្យសោះ, ដូចជាបុគ្គលអ្នកខ្ជិលច្រអូស មិនគប្បីរិះគន់អ្នកមានព្យាយាមឡើយ ។

៦៣ – បុគ្គលដែលធ្វើការល្អដើម្បីប្រយោជន៍សាធារណៈជន មិនគប្បីប្រកាន់ខឹងចងគំនុំនឹងទុជ្ជនអាក្រក់ឡើយ ទុកណាជាទុជ្ជននោះពោលបង្ខូចដាក់ទណ្ឌកម្មណាក៏ដោយ ពន្លឺព្រះអាទិត្យបើទុកជាពពកបាំងជិតក៏គង់មានពន្លឺរះភ្លឺចាំង មកបំភ្លឺមនុស្សបានដែរ ។

៦៤– បុគ្គល អ្នកប្រព្រឹត្តល្អធ្វើការជាប្រយោជន៍ដល់សាធារណៈជនកុំគប្បីខ្លាចពាក្យនិន្ទារិះគន់, ការមើលងាយ, ការបៀតបៀន និងទណ្ឌកម្មអាក្រក់ របស់មនុស្សពាលឲ្យសោះ គប្បីដាស់ដល់មុខការខុសបុគ្គលពាលវិញ អ្នកប្រាជ្ញ

ភិតៗតែងកោតសរសើរដល់បុគ្គលមានសភាពបែបនេះ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា បានត្រាយផ្លូវនាំសុខក្នុងប្រទេសក្នុងអនាគតកាល ។

៦៤– នរជន មិនគប្បីក្រោធតបត, ព្យាបាទ, គុំគួន និងធ្វើកម្មអាក្រក់ ចំពោះអ្នកប្រាជ្ញណាដែលបានជំទាស់ដល់មុខការខុសឆ្គងដែលខ្លួនគិតធ្វើ គប្បីតែសំដែងទោសដែលមានដល់អ្នកនោះវិញ អ្នកណាអាចធ្វើយ៉ាងនេះអ្នកនោះទុកជាមានបាបកម្មយ៉ាងណា ក៏មិនអាចទៅទុគ្គតិភពឡើយ ។

៦៥– បុគ្គលគប្បីខំសិក្សានូវសាស្រ្តាឲ្យបានចេះដឹងគ្រប់ៗគ្នា ព្រោះថាសាស្រ្តាវិជ្ជាជាគ្រឿងកាត់បង់នូវសេចក្ដីសៅហ្មងអនេកជាគ្រឿងបើកបង្ហាញនូវអាថ៌កំបាំង អ្នកណាចេះសាស្រ្តវិជ្ជាអ្នកនោះទុកដូចជាមានភ្នែកភ្លឺ ។

៦៧– សេវកាមាត្យ ត្រូវវៀរហេតុ ៣ យ៉ាងចេញ, គឺគប្បីបរិភោគកាមគុណឲ្យលើសនិងព្រះរាជា, មិនគប្បីពោល

ពាក្យទ្រគោះបោះបោកគបក, គប្បីតបតែងខន្តីឲ្យសមតាម ឋានៈខ្លួន ។

៦៨–រាជអាមាត្យគួរគប្បីគិតថា ព្រះរាជាមិនមែនជា មិត្រ សាច់សាលោហិតទេ ព្រះរាជាពិតជាម្ចាស់ផែនដី ដែល សម្រាប់គ្រងនូវភោគសុខ ។

៦៩–អាមាត្យកាលចូលគាល់ ព្រះមហាក្សត្រគប្បី វៀរទោស៦ប្រការគឺ កុំឲ្យឆ្ងាយពេកជិតពេកដល់ម៉ាំងព្រះភក្ត្រ, កុំឲ្យជិតទីអាសនៈព្រះអង្គ, កុំអង្គុយលើខ្យល់ដាល់ព្រះអង្គ, កុំអង្គុយចំមុខព្រះភក្ត្រ, កុំអង្គុយត្រង់ទីទាបពេក, កុំអង្គុយខ្ពស់ ជាងអាសនៈព្រះរាជា ។

៧០–បុគ្គលក្នុងលោកនេះ បើព្រះរាជាលះបង់ចោល លែងរាប់អានហើយតែងដល់នូវការទុក្ខសោកថយ សូម្បី មានបញ្ញានឹងវិជ្ជាច្រើនស្មើនឹងព្រះសមុទ្រក៏ដោយ, ដូចកែវមណី មានដម្លៃច្រើន បើមិនមានមាសព័ទ្ធទេនឹងគប្បីបានរុងរឿងដូច

ម្តេចបាន ? ។

៧១– បុគ្គល គួរគប្បីអត់សង្កត់សេចក្តីក្រោធ ចំពោះ សមណៈព្រាហ្មណ៍, ព្រះរាជា, ទេវតា, ចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ, កូនក្មេងនិងមនុស្សឈឺទាំងឡាយ ។

៧២– សេវកាមាត្យ តែងរកម្ចាស់ប្រកបដោយគុណ គឺមានចិត្តសទ្ធា ជាអ្នកអត់ធន់ ស្គាល់ដម្លៃពាក្យបានដោយក្រពេកណាស់ ។

៧៣– សូមមន្ត្រីទាំងឡាយក្រេបជញ្ជាក់នូវអត្ថរសនៃនីតិសាស្ត្រនេះឲ្យបានគ្រប់ៗគ្នា សូមឲ្យជាអ្នកមានគុណសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់, សូមព្រះរាជាទាំងឡាយកុំគាប់ព្រះទ័យនឹងមន្ត្រីដែលគ្មានគុណសម្បត្តិ ដែលនៅចំពោះព្រះភក្ត្រលើកជើងបញ្ជោរអែបអបឡើយ, សូមមន្ត្រីទុច្ចរិតទាំងឡាយដែលជាអ្នកបំបែកសាមគ្គីភាព ជាអ្នកប្រាថ្នាប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន រសាត់តាមធម្មជាតិឲ្យបាត់អស់ទៅ, សូមមន្ត្រីទាំងនោះជាអ្នកមាន

ចិត្តស្មោះត្រង់នឹងព្រះរាជាម្ចាស់ផែនដី ព្រមទាំងប្រជារាស្ត្រព្រះ
អង្គគ្រប់ៗកាល, សូមឲ្យប្រជារាស្ត្រទាំងឡាយមានភក្តី ចំពោះ
ព្រះរាជាម្ចាស់ផែនដីផង ចំពោះមន្ត្រីដែលជាព្រះនេត្រ
របស់ព្រះអង្គផង ។

ចប់

រាជវគ្គ

១– តាមធម្មតា, បុគ្គលត្រូវកក្កាស់ផែនដីឲ្យបានទុកជាបឋមរួចហើយទើបសឹមកកកាយទឹកទ្រព្យ ជាះបើមិនមានស្ដេចគ្រប់គ្រងរក្សាទេ តើនឹងត្រូវកកកាយទឹកទ្រព្យធ្វើអ្វីក្នុងលោកនេះ ។

២– បើមិនមានព្រះនរបតី ជាអ្នកគ្រប់គ្រងដឹកនាំដោយប្រពៃទេ ប្រជាជនទុកដូចជានាវាមិនមានអ្នកកាន់ចង្កូត នឹងវង្វេងលេចលង់ក្នុងសមុទ្រជលធី ។

៣– ព្រះនរបតីការគ្រប់គ្រងរក្សានូវប្រជាជន ប្រជាជនធ្វើឲ្យបំរើនព្រះនរបតី, ការគ្រប់គ្រងប្រសើរជាងសេចក្តីបំរើន

បើមិនមានការគ្រប់គ្រងរក្សាសេចក្ដីចំរើននោះទេ សេចក្ដីចំរើន
នឹងវិនាសបាត់បង់ទៅវិញ ។

១ ៤– ម្ចាស់ផែនដីជាទីពឹងនៃរដ្ឋទាំងឡាយ ដូចភ្លៀងជាទីពឹងនៃសត្វទាំងឡាយ, បើភ្លៀងអាក់អួល សត្វលោកអាចញុំាងជីវិតឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបានខ្លះ បើព្រះរាជាមិនប្រកបដោយធម៌ពលរដ្ឋរស់នៅមិនបានទេ ។

៥– ទឹកជាកំពែងការពារជាតិទាំងឡាយ ប៉មជាកំពែងការពារអ្នកនៅក្នុងប៉ម ទ្រូងជាកំពែងការពារសត្វទាំងឡាយមានខ្លួនជាដើម សេនានុភាពនៃព្រះរាជាជាកំពែងការពារកងពលអរិន្ទកផ ។

២ ៦– នរជនណា បរិសុទ្ធដោយត្រកូល ដោយផៅ
៣ ពង្ស ដោយអាចារៈធម៌ មានតបៈតេជៈដ៏ខ្លាំងខ្លា ប្រកបដោយធម្មចរិយា នឹងនីតិកោសល (ជំនាញក្នុងនយោបាយ) នរជននោះសមនឹងបានជាស្តេចលើផែនដីនេះ ។

៧- ការឲ្យរង្វាន់ត្រូវ១ ការពោលពាក្យគួរឲ្យចង់ស្តាប់១ ប្រព្រឹត្តនាំតែប្រយោជន៍១ ការតាំងខ្លួនឲ្យស្មើ ៗ គឺប្រើបុគ្គលឲ្យល្មមពេញចិត្តដល់ប្រជាជន១ ទាំង៤ប្រការនេះជាសង្គហៈរបស់ព្រះរាជា ។

៨- អង្គរបស់រាជមាន៩ប្រការគឺ មានព្រះរាជាជាប្រធានរបស់ប្រទេស១ មានមហាមាត្យជាអ្នកឈ្លាសវៃជាប្រធានសម្រេចកិច្ចការរាជការ១ មានប្រទេសដែលជាមិត្រស្និទ្ធ១ មានទ្រព្យបរិបូណ៌ល្មមដល់ការគ្រប់គ្រងប្រទេស១ មានអ្នកប្រាជ្ញជំនាញខាងនីតិកោសលជាច្រើន១ មានបន្ទាយមាំមួន១ មានទាហានសម្រាប់ការពារប្រទេសឲ្យបានបរិបូណ៌១ មានប្រជារាស្ត្រស្លូតត្រង់១ មានបុរោហិតនិងអ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រដែលមានចំណេះវិជ្ជាស្ទាត់ប្រាកដ១ ។

៩- មកុដ១ ព្រះខ័ន១ សុវណ្ណបាទុក១ វាលវិជនី១ ស្វេតច្ឆត្រ ១ ទាំង ៥ នេះជាវត្ថុសម្រាប់រាជ្យៈ មានន័យមួយ

ទៀតជា មកុដ១ ព្រះខ័ន១ សុវណ្ណបាទុក១ ព្រះខណ្ឌចាម ១ ស្វេតច្ឆត្រ១ ។

១០- ទសពិធរាជធម៌ សម្រាប់ព្រះរាជាប្រតិបត្តិទឹងនាំ អស់នាម៉ឺនតូចធំព្រមទាំងប្រជារាស្ត្រប្រតិបត្តិតាមផងមាន ១០ ប្រការគឺៈ១-ការឲ្យទាន ២-ការរក្សាសីល៥ជានិច្ចឬរក្សាសីល ១០ ម្តងម្កាល, ៣-ការបំណាយព្រះរាជទ្រព្យទំនុកបំរុងនគរ, ៤-មានសេចក្តីស្មោះត្រង់, ៥-មានសេចក្តីទន់ភ្លន់សុភាពរាបសា, ៦-ការកាន់ឧបោសថសីលតាមកំណត់ម្តង ៗ, ៧-មិនដុតកំដៅក្រហាយអ្នកដទៃ, ៨-មិនបៀតបៀនអ្នកដទៃ ៩-មានសេចក្តីអត់ធន់, ១០-មិនបំពារបំពានលើច្បាប់លោកនិងច្បាប់ធម៌ ។

១១- ព្រះរាជា ជាប្រធាននៃមនុស្សទាំងឡាយ ដូចមហាសមុទ្រជាប្រធាននៃស្ទឹងទាំងឡាយ, ព្រះរាជាប្រកបដោយធម៌ ប្រជារាស្ត្រទាំងពួងរមែងនៅជាសុខ, ព្រះរាជាមិន

ក្រោធតបអ្នកដែលក្រោធហើយប្រជាកស្ត្រមែនបូជា ។

១៦– ព្រះកដាដាគ្រឿងប្រាកដនៃប្រទេស ជាអ្នកទ្រង់នូវគ្រឿងចម្បាំងទេបសង្ហា. ដូចព្រះអាទិត្យបើបញ្ចេញរស្មីរៀបរោគា បើមានមន្ទិលគឺអព្ភបាំងជិតងងឹតហើយមិនរោភាទេ ។

១៣– កាលបើព្រះចមពលបំព្រះនេត្រហើយ(ទេវទ្គត់) លោកវាងមូលកប់ទង្គកតាមដែរ, កាលបើទ្រង់តេឌ(កេត) វៀងលោកតាំងមូលកំកេតវៀងដែរ, ដូចជាព្រះអាទិត្យ កាលបើព្រះអាទិត្យអស្តង្គតកយ្ហេ. កាលបើព្រះអាទិត្យរះករកទទួល ។

១៤– ម្ចាស់ផែនដី១ អាមាត្យ១ អាណាចក្រ១ បន្ទាយ១ ឃ្លាំង១ ស្រែឡាន្ទុភាព១ សម្ពន្ធមិត្រ១ ពលវដ្ត១ សង្គមប្រជាករ១ តាំងអស់នេះ ជាអង្គនៃរាជ្យគ្រប់ប្រទេសជាតិ ។

១៥– ភាពជាមហាអំណាច១ មានមន្ត្រីចំណេះវិជ្ជា១

មានកម្លាំងសត្តានុភាព១ ទាំង៣នេះឈ្មោះថាកដភ័ណ្ឌ ។

១៦– គុណសម្បត្តិរបស់ព្រះរាជាមាន៤ប្រការគឺ មានពាក្យសត្យ១ សេចក្តីអង់អាច១ សេចក្តីអាណិត១ និងបរិច្ចាគទាន១ ព្រះមហាបាលខ្វះគុណសម្បត្តិទាំងនេះ ហើយត្រូវបានពាក្យគេហៅខ្នាពិតប្រាកដ ។

១៧ - ប្រមឹកស្រា, ស្រើងដោយនារី, វក់ការបរបាញ់, លេងល្បែងភ្នាល់, បំជាន់ទ្រព្យសម្បត្តិ, វាចាអាក្រក់ និងទណ្ឌកម្មដ៏អាក្រក់ ទាំងនេះជាសេចក្តីអន្តរាយរបស់ព្រះរាជា ។

១៨– ស្តេច, ស្ត្រីក្រមុំនៃត្រកូល, សមណៈព្រាហ្មណ៍ មន្ត្រី, ចោរ, ក្របក, ឈ្មេញ, សក់និងនរជន បើគេដកចេញពីកន្លែង (ជំណែង) មិនល្អទេ ។

១៩– តាមធម្មតាមក, ព្រះរាជាទ្រង់ផ្ទំតែយាមមួយទ្រង់តើន, បណ្ឌិតដេកអស់យាមពីរ, គ្រហស្ថដេកអស់យាមបី, ស្មូមយាចកដេកអស់យាម៤ទើបភ្ញាក់ ។

៤០- ហេតុដែលវិបត្តិផលគឺ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ទ្រង់ចាត់ការមិនបានគិតគូរមុន, បណ្ឌិតចិត្តសប្បុរសមានសេចក្ដីក្រោធច្រើន, នរជនបរិភោគកាម រិលច្រអូសមិនប្រឹងប្រែង និងអ្នកបួសក្នុងសាសនាមិនប្រតិបត្តិតាមវិន័យសិក្ខា ។

៤១- នរជនដែលពោលពាក្យសត្យមិនរើះហើយអាចសម្រេចផលមាន៣ពួកគឺ ព្រះមហាក្សត្រទ្រង់ពុះជ្យ១ សមណៈព្រាហ្មណ៍១ និងបណ្ឌិតចិត្តសប្បុរស១ ពាក្យសំដីនៃជនទាំង៣ពួកនេះ បើពោលហើយមិនអាចគប្បីកែប្រែវិញទេ, ដូចទឹកមាត់បើគេស្ដោះចេញចាកមាត់ហើយ មាននរណាហ៊ាននឹងអាចលិទ្ធយកវិញ? ។

៤២- ព្រះរាជា គប្បីធ្វើប្រទេសរបស់ព្រះអង្គឲ្យមានពលរដ្ឋបរិបូណ៌ ដោយការនាំយកប្រជាជនពីបរទេស ឬពុំនោះទំនុកបំរុងប្រជាជនដោយការឲ្យបាននឹងពប់អាន, មួយទៀតប្រទេសដែលមានប្រជាជនច្រើនមកពីបរទេសនោះ អាច

កត្តួនទ្រព្យសម្បត្តិជាសេដ្ឋីបាន ។

២៣ - ប្រក្រតីឥភលវេជ្ជ សូម្បីចំរើនធំប៉ុណ្ណាក៏ដោយ បើព្រះពជាជាម្ចាស់លះបង់ចោលហើយ មិនអាចនៅសុខបេរ បានទេ, ដូចជន្ទូទ្រីជាកេវ្យទេវតា បើនជនដល់កាលមរណៈ ហើយនឹងធ្វើអ្វីកើត ។

២៤– ព្រះពជា អង្គណាមានសេចក្តីកំកពយ នឹងសេចក្តីក្រោធស្ទើរ ភ្លាមានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងសាស្ត្រនឹងអាច មានសេចក្តីទុកចិត្តនូវអាមាត្យអស់កាលជានិច្ច, ផែនដីគប្បី បានចំរើននូវទ្រព្យអស់កាលជានិច្ច ចំពោះព្រះពជាអង្គនោះ ។

២៥ - ព្រះពជាអង្គណា ប្រមូលកៀតទ្រព្យសម្បត្តិសូម្បី ១កាកណិតផែលមិនគួរទុះទាយ ក៏នការមិនគួរពោយតុកស្ទើ ទីនព្រះពដទ្រព្យមួយពាន់ទិសុះ តែដល់ការគួរហើយទ្រង់ត្រូវ បរិច្ចាគ ទ្រព្យតាំងកោដិ លក្ខ (ទ្រព្យ-ព្រេង-សេរី-សំណាង) តែនមិនលះបង់នូវសីពា: គោលតព្រះពជាអង្គនោះទៀយ ។

២៦ - ព្រះពជា ជាភាជន៍សម្រាប់ទ្រទ្រង់នូវភោគសុខ (គឺសុខដែលកើតអំពីទ្រព្យសម្បត្តិ) មិនមែនជាភាជន៍សម្រាប់ទ្រទ្រង់នូវកដការទេ, កាលបើកដការវិនាសខូចខាតហើយ មន្ត្រីត្រូវជាប់ទោស ។

២៧– ព្រះភូមិបាល សូម្បីមិនមានការចេះដឹង ក៏អាចទទួលសេចក្តីចំរើនយ៉ាងឯកបាន ដោយសេពគប់អ្នកចេះដឹងវិជ្ជា ប្រៀបដូចព្រឹក្សដែលដុះនៅក្បែរទឹកដូច្នោះ ។

២៨– បើទ្រង់មើលងាយអ្នកចេះដឹង ទ្រង់មុនតែជនអប្បឥតប្រាជ្ញាជាប់ជាប់រាវ, តពៅអាស្រ័យហេតុនេះ ទ្រង់នឹងមិនមានជនអ្នកប្រាជ្ញនៅក្បែរព្រះអង្គឡើយ ព្រោះការមិនស្គាល់ទឹកវិធីនេះឯង, កាលបើពង្សណា លះបង់សេវកាមាត្យជាអ្នកប្រាជ្ញហើយ, ពង្សនោះមិនមានផ្លូវនៃយោបាយល្អទេ, បើវៀបក្តិនយោបាយល្អហើយ ប្រទេសជាតិតាំងមូលនឹងគប់លេច ឬ វិនាសបាត់ចេញពីភពផែនដីលោកនេះឥតសង្ស័យ

ឡើយ ។

២៩– ភរិយាខ្លួនឯង នៅក្នុងកណ្តាប់ដៃនៃស្តេចដទៃគ្រប់គ្រង ដូចជាភាជន៍ សម្រាប់គ្រងនូវបាបអប្បមង្គល ព្រះរាជាប្រព្រឹត្តលើសច្បាប់ ដូចជាសីហៈសម្លាប់ដំរី (ព្រោះសីហៈសម្លាប់ដំរី ទោសធ្លាក់មកសត្វសីហៈ ដោយសាច់ និងឆ្អឹងដំរីត្រូវបានជាអាហារសត្វដទៃ) ។

៣០– មេគោ សម្រាលកូនគោ សុទ្ធសឹងតែមានទ្រង់ទ្រាយដូចមេគោដោយច្រើន រីមេគោបង្កើតកូនបានជាម្ចាស់គោ (គោឧសុភ) មានស្នែងវែងស្ទួនដល់ផងខ្លួន កម្រមានណាស់ ។

៣១– នរជនណា យកធម៌ដាក់ពីមុខ មិនរវល់ថាគិតឲ្យម្ចាស់ ស្រឡាញ់ ឬមិនស្រឡាញ់ ហើយអាចហាមពោលពាក្យពុះពារចំពោះពាក្យមិនជាទីពេញចិត្តម្ចាស់ផង នរជននោះទុកជាមិត្រនៃព្រះរាជា ។

៣២– ព្រះនរបតី ជាប់ព្រះទ័យស្អិតក្នុងកាម មិនគយគន់មើលកិច្ចការរាជការ និងផលប្រយោជន៍របស់ប្រទេសជាតិ ប្រព្រឹត្តធ្វើតែតាមទំនើងព្រះទ័យ ស្រវឹងពន់ពេកក្រៃដូចដំរីចុះប្រេង, កាលតមក ទ្រង់កើតមានក្សត្រគ្រប់សក្តិ ធ្លាក់ព្រះអង្គទៅក្នុងគ្រោះគ្រាំ គឺសេចក្ដីសោកសល់ហើយ, ទ្រង់តែងដាក់ទោសទម្លាក់ទុសមកលើអាមាត្យមុខមន្ត្រី មិនបាននឹកនាដល់ទោសពៃរ៍កើតឡើងដោយព្រះអង្គហើយ ។

៣៣– ក្នុងកាលណាក៏ដោយ ព្រះរាជាមិនគប្បីមើលងាយនូវអាមាត្យដែលធ្លាប់នឹងរៀន នឹងសេចក្ដីអាប់ឱនជាមួយព្រះអង្គដោយយល់ថា វាគ្រាន់តែជា "អាមាត្យ ១" ដូច្នេះឡើយ ។

៣៤– ក្នុងកាល ព្រះរាជាងងឹតងងល់ដោយការស្រវឹងរាជ្យតែងធ្លាក់ខ្លួនព្រះអង្គទៅក្នុងការអាក្រក់ច្របូកច្របល់ ដូចជាដំរីធ្លាក់ជាប់ភក់ មានតែមន្ត្រីជាមិត្រពិតប្រាកដទេ ទើបលូកដៃ

ចូលទៅជួយព្រួយទំស្រង់ព្រះអង្គបាន ។

៣៥– ម្ចាស់ណា គិតតែខ្លួនម្នាក់ឯងឥតពិចារណាកាច ច្រនែនមិនដឹងឧបការៈគេ ម្ចាស់នោះត្រូវអ្នកបំរើដែលប្រសើរ លះបង់ចោល ។

៣៦– សេវកាមាត្យ ដូចគ្នានឹងគ្រឿងអលង្ការណៈជាវិការៈនៃមាស បើគេយកកែវមណីទៅប្រដាប់គ្រឿងអលង្ការណៈជាវិការៈនៃសំណកែវមណីនោះ មិនមានពន្លឺប្រះធ្លុះប្រភ្លឺផងមិនល្អរុងរឿងផង តែការនេះជាកំហុសជាងមាសដោយឡែកទេ ។

៣៧– លើកកញ្ចក់ទៅតុបលើកំពូលមកុដ សម្រេច កែវមណីយកៈទៅប្រដាប់កងជើងវិញ នេះជាទោសនៃកែវមណីឥតអង្គមាន ជាទោសនៃជាងមាសល្ងង់មិនចេះប្រើមិនស្គាល់ដំរៀបទេតើ ? ។

៣៨– កែវមណីយកទៅប្រដាប់ជើង កញ្ចក់យកទៅប្រដាប់សិរសារ ហេតុជាដូចនេះរបស់ណាដូចម្ដេចរបស់នោះ

ទៅតែដូច្នោះដដែល គឺកញ្ចក់នូវជាកញ្ចក់ កែវមណីនៅជាកែវមណី ។

៣៩– ពាក្យដែលត្រឹមត្រូវគួរដល់ការងារ សូម្បីជាសំដីនៃក្មេង អ្នកមានប្រាជ្ញាក៏គួរកាន់យក, បើមិនមានពន្លឺព្រះអាទិត្យទេ ពន្លឺចង្កៀងប្រទីប នឹងមិនមានប្រយោជន៍ឬអ្វី ? ។

៤០– អាមាត្យដែលធ្លាប់លេងល្បែងជាមួយនឹងស្ដេច តែងមើលងាយស្ដេចគ្រប់កាលនាំផ្ដួល ព្រោះការធ្លាប់ស្និទ្ធ ។

៤១– ព្រះរាជា មិនត្រូវដាក់ទណ្ឌកម្មដល់ជនដទៃ ដោយអាងតែយកពាក្យពោលបង្កាច់នៃជនដទៃទៀយ, គួរគប្បីសាកសួរឱ្យឃើញទោសប្រាកដដោយខ្លួនឯង សឹមត្រូវចាប់ចងដាក់ទោសបុគ្គលនោះត្រូវបូជា ។

៤២– នរជន មិនបានពិចារណាគុណនឹងទោសឱ្យឃើញម៉ត់ចត់តាមវិធីមុនសិនទេ មិនគួរអាណិតលើកលែងឬ

ដាក់ទោសវណ្ណកម្មទេ ដូចការមើលងាយ យកដៃលូកចូលទៅ ទ្រាតពស់ ឈ្មោះថាយកសេចក្តីវិនាសមកឲ្យខ្លួនឯងពិតប្រាកដ ។

៤៣– ដោយច្រើន, ព្រះរាជាតែងគាប់ព្រះទ័យនឹងអាមាត្យមិនមានគុណសម្បត្តិ នារីទាំងឡាយតែងសេពគប់ទុជ៌ន ទ្រព្យសម្បត្តិតែងហូរទៅរកតែមនុស្សកំណាញ់ ឯភ្លៀងតែងបង្អុរចុះលើកំពូលភ្នំ និងមហាសមុទ្រ ។

៤៤– ព្រះនរបតី តែងរាប់អាន ជៀបុគ្គលណាដែលនៅជិតជាប់ព្រះអង្គ ទោះមនុស្សនោះល្ងង់ទៀតក្តី ឬមិនបានទទួលខ្លួនដោយប្រពៃក្តី, ឧបមាព្រះរាជា, ស្ត្រីភាពបុលតាជាតិតែងព័ទ្ធព័ទ្ធ ចំពោះតែអ្នកណា ឬដើមឈើណាដែលនៅជិត ។

៤៥– ព្រះរាជា តែងជួបប្រទះតែមនុស្សបញ្ជោររឿយៗ ឯមនុស្សដែលមិនសូវជួបប្រទះនោះ គឺមនុស្សដែលចង់និយាយ

ឬចង់ស្ដាប់តែសេចក្ដីពិត សូម្បីរឿងមិនពេញចិត្ត ។

៤៦– មែនពិត, នរជនណា កាន់យកហេតុណាមួយជាទិដ្ឋិហើយទើបត្រូវក្រោធ នរជននោះកាលបើកំចាត់បង់ហេតុនោះបានហើយនឹងបាត់ក្រេវក្រោធ ហើយកើតសេចក្ដីជ្រះថ្លាក្លាម, បើចិត្តនៃនរជនណា ក្រេវក្រោធស្អប់ដោយមិនមានហេតុធ្វើដូចម្ដេចហ្ន៎ នឹងញ៉ាំងចិត្តនរជននោះ ឲ្យស្ងប់ហើយត្រេកអរបាន ? ។

៤៧– ព្រះនរបតី សូម្បីអាមាត្យប្រតិបត្តិដោយការប្រយ័ត្នប្រយែងដ៏ក្រៃលែង, ក៏មិនសព្វព្រះទ័យត្រេកអរប៉ុន្មាន, តែរឿងនេះទុកជាប្លែកដូចម្ដេចកើត ? ឯអាមាត្យណាមួយដែលគោរពភក្ដីដោយល្អហើយត្រឡប់បានទៅជាសត្រូវវិញនេះទើបប្លែកអស្ចារ្យមែន ។

៤៨– អាមាត្យខ្លះជាអ្នកប្រាជ្ញជាអ្នកស្វាមីភក្ដិស្និទ្ធស្នេហាធ្វើឧត្ដមប្រយោជន៍ចំពោះព្រះរាជាពិតៗ ត្រឡប់ជាបានក្ដីស្អប់

ហើយវិញក៏មាន, មានអាមាត្យខ្លះទៀតក្បត់ព្រះកជាដោយប្រក្បក្រឡាំងៗត្រឡប់ជាបានមេត្រីភាពវិញក៏បាន, ទុចរិតនៃព្រះកជាជាទីជ្រកកោននៃជនទនេះ ប្លែកអស្ចារ្យច្រើនប្រការអ៊ីម្ល៉េះហ្ន៎! សេវកធម៌ (នាទីនៃអាមាត្យ) នេះមានប្រស្នាញែកញែក សាំញ៉ាំស្មុគស្មាញណាស់ សូម្បីព្រះយោគីមានបញ្ញា ក៏មិនអាចប្រតិបត្តិឲ្យល្អបរិបូណ៌បានឡើយ ។

៤៩ — ដោយច្រើន, ព្រះកជាតាំងព្រះទ័យចំពោះទៅលើមន្ត្រីណាដែលមិនជាទីពេញចិត្តនៃជនទាំងពួង, មន្ត្រីនោះច្រើនតែប៉ុនប្រ៉ុខបាយនាដកិត្តិ ប្រើការពោលពាក្យបញ្ជោរលើកដើងកេចំនងណាដែលត្រូវចំណុចព្រះទ័យ ទីងការមិនជាប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ ។

៥០ — បុគ្គលអាចកត់សំគាល់នូវទឹកចិត្តនៃបុគ្គលដទៃដែលបិតនៅខាងក្នុង ដោយអាការៈខាងក្រៅបាន គឺដោយឥរិយា ដោយគតិ ដោយកិរិយា ដោយទឹកសំដី ដោយវិការៈ

នៃរក្ខុកទឹងមុខមាត់ ។

៥១– ពាក្យសំដី ដែលបុគ្គលពោលហើយ សូម្បីតែបសុសត្វក៏ចាប់យកសំដីបាន, សេះទឹងដំរីដែលគេបានហ្វឹកហ្វឺនល្អហើយ កាលបើគេបង្គាប់អាចនាំយកជនទៅបាន, ជនជាបណ្ឌិតសូម្បីគេមិនទាន់ហាមាត់ចេញនិយាយ ក៏អាចដឹងទាន់ ព្រោះប្រាជ្ញាមានផលដ៏ប្រសើរគឺដឹងនូវចិត្ត នៃជនដទៃដែលមានអាការៈចេញមកខាងក្រៅ ។

៥២– មានរបស់អ្វីមួយ ដែលល្អទឹងមិនល្អទៅតាមសភាពរបស់វាឬទេ? របស់ណាគាប់ចិត្តទឹងជនណា របស់នោះឈ្មោះជាល្អសម្រាប់ជននោះ ។

៥៣– សេះ, សាស្ត្រាវុធ, សាស្ត្រវិជ្ជា, ពិណ, សុន្ទរ-កថា នរជនទឹងនារី វិសេសឬមិនវិសេស ប្រើបានល្អទឹងមិនបានល្អ ស្រេចហើយតែវិធីនៃម្ចាស់អ្នកប្រើអ្នកបង្គាប់បញ្ជាទេ ។

៥៤- ក្នុងកាលណាក៏ដោយ ព្រះច័យភូមិបាលដែលបន្ទ្រព្រះអង្គព្រះញាណ៍បែរទៀបែកហើយ តវិញមិនជាប់ទេ ដូចកងដៃជាវិការនៃកែវផលិតដែលជនឲ្យបែកហើយ ជនណាហ្ន៎ មានអំណាចអាចតឲ្យជាប់ដូចដើមវិញបាន ? ។

៥៥- ក្នុងកាលណាក៏ដោយ, បុគ្គលមិនគប្បីព្រះញាណ៍ធ្វើឲ្យម្ចាស់ផែនដីលែងពឹងពាក់សេវកាមាត្យជាអ្នកប្រាជ្ញទេ, បើសេវកាមាត្យធ្វើឲ្យម្ចាស់លែងពឹងហើយ ទីងដល់សេចក្តីវិនាសឥស្សរៈយសម្ចាស់មិនខាន ។

៥៦- ប្រាជ្ញាប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ជាងកម្លាំង ការអប្បឥតប្រាជ្ញានាំឲ្យធ្លាក់ខ្លួនទៅតាមដូចដំរី, តែការពោលដូច្នេះដូចហ្វូងដំរីដោយស្គរយោសនាឲ្យលាន់ឮឥតគ្រាប់បែកដំរីទេ ។

៥៧- ធ្វើគុណដល់អសប្បុរស១០០ដងមិនបានផល និយាយពាក្យសុភាសិតដល់មនុស្សល្ងង់១០០ដងឥតអំពើ និយាយពាក្យពិរោះដល់មនុស្សគេ១០០ដងឥតប្រយោជន៍, ប្រើ

ទបាយស្រាថ្នាំ ១០ដងចំពោះដែនឥតការត្រិះរិះពិចារណាក៏មិនបានការ ។

៥៨- នៅលើដើមច័ន្ទន៍មានពស់, នៅក្នុងក្រពាំងដែលដេរដាសដោយផ្កាឈូកមានក្រពើ, នៅក្នុងភោគទ្រព្យមានជនពាលអ្នកកេងកន្លងឈ្លានីស, ក្នុងលោកនេះ សេចក្តីសុខប្រាសចាកខ្វាំងថ្នាក់ចិត្តមិនដែលមានសោះឡើយ ។

៥៩- នៅគល់ដើមច័ន្ទន៍មានអសិរពិស, នៅផ្កាច័ន្ទន៍មានឃ្មុំកាច នៅមែកច័ន្ទន៍មានពានរ, នៅចុងដើមច័ន្ទន៍មានខ្លាឃ្មុំដូច្នេះនៅដើមច័ន្ទន៍តាំងមូល ឥតមានផ្នែកត្រង់ណាដែលមិនមានសត្វចង្រៃអាក្រក់អាស្រ័យនៅទេ ។

៦០- ត្រូវឲ្យវិនាសភាគផែនដីខ្លះ ឬក៏ត្រូវឲ្យវិនាសអាមាត្យដែលមានគុណសម្បត្តិទាំងប្រាំ ? ការវិនាសអាមាត្យទុកដូចជាមរណៈនៃព្រះរាជាទាំងឡាយ, ឯការវិនាសភាគផែនដីគេអាចដណ្តើមវិញបាន មិនមែនដូចខ្លះ ខាតអាមាត្យ

ឡើយ ។

៦១– ហុចដៃបក់ហៅពីចម្ងាយ ក្នែកក្រឡេកមើល ដោយអាការៈស្រឡាញ់ពេញចិត្ត, ហៅឲ្យអង្គុយអាសនៈរួមជាមួយនាក់ណាម្នាក់ លូកដៃទៅត្រកងខ្នប ដោយក្តីស្នេហា. សំដែងអាការៈអើពើទៅនៅសាកសួរ ដោយពាក្យជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តតែខាងក្នុងពេញទៅដោយពិសពុល, ខាងក្រៅទឹកសំដីផ្អែមដូចទឹកឃ្មុំ ស្ទាត់ជំនាញដោយកលោបាយបោក, ទុនាដកវិធី(កិកក្ខល់ទុបាយអ្នកពាំ)បែបថ្មីនេះ ពួកទុជនសិក្សាយកមកប្រើជាល្បែងបានហ្ន៎ ? ។

៦២– នរជនទៀតទាត អាចប្រឌិតរបស់ដែលមិនពិតឲ្យមើលឃើញថា ជារបស់ពិតប្រាកដបាន ដូចចិត្តកំប្រសព្វ ប៉ុនប៉ាវ អាចគូររូបលើផ្ទៃក្របស្មើឲ្យក្ដុះស្រមោល គេមើលទៅឃើញមានតាបក្ខស់ទៅតាមចិត្តបាន ។

៦៣– មនុស្សរើនុះ វិនាសយស មនុស្សមានចិត្តមិន

ស្មើបាត់មិត្តភាព មនុស្សកែលឥន្ទ្រីយ៍មិនមានត្រកូល មនុស្ស ពេញកមិនមានធម៌ មនុស្សធ្វើសេចក្ដីអន្តរាយវិនាសផលវិជ្ជា, ឯព្រះនរាធិបតីមានតែអាមាត្យ អែបអបស្រវឹងលាភយស វិនាសពាក្យ ។

៦៤– មែនមិត, ដូចជាបិតា ត្រូវតែការពារប្រជាករឲ្យផុតពីភយន្តរាយដែលកើតអំពីចោរ, អំពីអាមាត្យមុខមន្ត្រី, ពីសត្រូវក្រៅប្រទេស, ពីបរិវារជិតព្រះអង្គ និងសេចក្ដីលោភរបស់ព្រះអង្គឯង ។

៦៥– ព្រះភូមិបាល សូម្បីតាំងនៅក្នុងយោពូនវ័យ (ឬពាលល្ងង់ខ្លៅ) បុគ្គលមិនគប្បីមើលងាយព្រះតេស្ដាទុកដូចជាជនសាមញ្ញទេ, ព្រោះជាព្រះរាជា ជាទេវតាមានស័ក្ដិធំមកប្រាកដព្រះអង្គជាព្រះកាយមនុស្ស ។

៦៦– ហេតុដែលគួរឲ្យភ័យខ្លាចមានពីរប្រការ គឺអស-និបាត (រន្ទះ) និងតេជានុភាពនៃព្រះរាជា, អសនិបាតធ្លាក់

បានតែមួយកន្ទេច ឯគេជាទុកាគារនៃព្រះរាជាធ្លាក់នៅជុំវិញខ្លួនយើង ។

៦៧- ដីគ្រាន់តែពាល់ កុជង្គនាគគ្រាន់តែព្រួលពិស ព្រះរាជាគ្រាន់តែក្រោធ មនុស្សទុជ៌នស្ញុំញញឹម ទាំងអស់នេះ សុទ្ធតែធ្វើឲ្យដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ទាំងអស់ ។

៦៨- កិរិយាមិនធ្វើតាមអាជ្ញានៃព្រះនរេន្ទ្រ កិរិយាមិនអើពើចំពោះសមណៈព្រាហ្មណ៍ កិរិយាដេកផ្សេងពីភរិយា ទាំងអស់នេះឈ្មោះថាស្លាប់មិនបាច់ប្រហារដោយសាស្ត្រាវុធឡើយ ។

៦៩- ព្រះពាយមិនរំលើងឫសគល់ស្មៅទាំងឡាយដែលទាប ៗ ហើយទន់ពោនក្រាបស្រពាប់ទៅតាមខ្យល់សព្វ ៗ កាល, តែរមែងរំលើងឫសដើមឈើធំខ្ពស់ ៗ, រីអ្នកធំហៅហានរមែងបំបាក់បំបបអ្នកធំហៅហានដូចគ្នា ។

៧០- ព្រះរាជាទតព្រះនេត្រដោយក្រៃលែងចំពោះជនណា ពោះជាព្រះរាជបុត្រក្តី ពោះជាអាមាត្យក្តី ឬជន

បរទេសក្តី លក្ខីតែងតែទៅជាសេរីនៃជននោះ ។

៧១– បុគ្គលគួរបូជាព្រះអាទិត្យពីក្រោយខ្នង បូជាភ្លើងពីខាងពោះ បូជាម្ចាស់ផែនដីដោយកាយនិងចិត្តនិងប្រតិបត្តិធម៌ដើម្បីទៅកាន់បរលោកដោយមិនមានមារយា ។

៧២– ការចិញ្ចឹមខ្ញុំបំរើដែលផ្ទុកអាស្រ័យនៅជាមួយ ការសេពគប់បូជាម្ចាស់ ការប្រតិបត្តិធម៌និងការប្រសូត្រកូន ទាំងអស់នេះឥតមាននរណាលូកដៃទៅធ្វើជំនួសទេ ។

៧៣–ការពឹងពាក់ព្រះនរបតី អ្នកប្រាជ្ញត្រូវការចង់បាន ដើម្បីធ្វើឧបការៈជួយមិត្រ និងដើម្បីបំផ្លាញសត្រូវនរណា ហ្ន៎ ! ពឹងពាក់ព្រះនរបតីព្រោះតែហេតុបំពេញផ្ទៃខ្លួនប៉ុណ្ណោះ ។

៧៤– បើអ្នកណា មានជីវិតរស់នៅបានញុំាងជនដទៃ ច្រើននាក់ឲ្យមានជីវិតរស់នៅបានផង សូមឲ្យអ្នកនោះមានអាយុយឺនយូរ សត្វក្អែកវាមិនអាចបំពេញផ្ទៃវាបានដោយចំពុះវាឬ? ។

៧៥– ការប្រព្រឹត្តចិញ្ចឹមជីវិត ដែលលោកអ្នកសប្បុរសទាំងឡាយសរសើរនៅក្នុងលោកនេះ ដោយគុណណា គុណនោះ បុគ្គលអ្នកមានគុណត្រូវគេក្ដុកដោយប្រពៃផង គួរធ្វើឲ្យចំរើនទៀតផង ។

៧៦– ក្នុងសង្គ្រាម ជនណាកេចបាញ់ព្រួញដើរដោស ព្រះធរណីដ៏ល្អនេះ ដោយសេចក្ដីអង់អាច ដោយទ្រង់ក្រាយ នើតនីនដោយការពេះដ្រាលជ្រៅ ជននោះ កាលនៅជិតព្រះរាជា ក៏ត្រូវនិយាយដោយញញើតញញើម ដោយសេចក្ដីគោរពខ្លាចព្រះចេស្ដា, នៅចំពោះព្រះភក្ត្រ ត្រូវធ្វើគារវកិច្ចបែបនេះជាដើម ។

៧៧– នៅចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះរាជា នៅកណ្ដាលប្រជុំពាលទីននៅក្នុងទីប្រជុំស្រីផ្កាមាស សូម្បីនរជនមានសំដីមាត់ក៏មានចិត្តខ្វបខ្វាយទៅជាតក្រិនតក្រនទីមចាំមដែរ ។

៧៨– ពន្ទិតខ្ញាំសត្វជាអនេក ដូចកលមារយាស្ត្រីមាន

ព្រហ្ម គឺថាត្រង់តាមសេចក្ដីពិត ឬមិនត្រង់តាមសេចក្ដីពិតខ្លះ ពោលពាក្យផ្ទើរ ឬក៏ជាទីស្រឡាញ់ខ្លះ, ធ្វើកាចឃោរឃៅ ពុំនោះសោកអាណិតអាសូរខ្លះ, កំណាញ់ស្វិតស្វាញ ពុំនោះ ខ្វលាយជួយទ្រព្យដាដើមទុនខ្លះ, បំណាយព្រះរាជទ្រព្យជា មិច្ច ឬ ពុំនោះសោកទៀត ប្រមូលគៀរគរគេនាំគុំទ្រព្យ សម្បត្តិឲ្យបានច្រើនខ្លះ ។

៧៩– នរជនណា ចង់សម្លាប់ម្ចាស់ ព្រោះប្រាថ្នារាជ្យ ឬក៏ដោយការមើលងាយគំនិត ទោសនរជននោះ បើឲ្យសម តាមកំហុសមានតែបទ១ទេ គឺប្រហារជីវិត មិនមែនធ្វើដោយ បការដទៃទៀតឡើយ ។

៨០– នរជនដែលធ្វើអន្តរាយដល់ជីវិត (ធ្វើគត់ព្រះរាជា) នោះបិតាឬបងក្ដី ពុំនោះជាបុត្រឬមិត្រសំឡាញ់ក្ដី ព្រះរាជាប្រាថ្នាសេចក្ដីចំរើន ត្រូវតែសម្លាប់ចោលចង់ ។

៨១– ការអត់ធុនចំពោះសត្រូវ ឬមិត្រជាគ្រឿងលំអរ

នៃអ្នកប្រាជ្ញដែលបំពេញព្រឹត្ត (ធម៌) ពិតមែនហើយ, តែទុកនូវសត្វដែលមានកំហុសនេះ ត្រឡប់ជាគ្រឿងប្រទុស្តនៃព្រះរាជាទាំងឡាយវិញទេ ។

៨២- ព្រះរាជាអាណាតហួសមាត្រា, ព្រាហ្មណ៍បរិភោគសាច់មិនបន្ទោះ, ភរិយាមិននៅក្នុងឱវាទ, មិត្រមាននិស្ស័យបង់ធ្វើឲ្យអន្តរាយ, អ្នកបំរើនឹងខឹង, ភ្នាក់ងារពេទ្យប្រហែស ទឹងមនុស្សអកតញ្ញូ នាំឲ្យគ្នាលះបង់គោលទ្រព្យប្រ-ឡោះចេញ ។

៨៣- សេចក្តីសន្តោសជាវិបត្តិនៃព្រះរាជា, សេចក្តីមិនសន្តោសជាវិបត្តិនៃសមណៈព្រាហ្មណ៍, ក្តីអៀនខ្មាសជាវិបត្តិនៃស្រ្តីជាមាស ក្តីមិនអៀនខ្មាសជាវិបត្តិនៃកុលធីតាទាំងឡាយ ។

៨៤- បុគ្គលដែលកើតមកក្នុងលោកនេះ គប្បីធ្វើនូវពលិកម្ម៥យ៉ាងគឺ គប្បីជួយបង់ពន្ធអាករដល់ម្ចាស់ផែនដី

ជួយទំនុកបំរុងញាតិ, ធ្វើបដិសណ្ឋារៈទទួលភ្ញៀវ, ធ្វើបុណ្យឧទ្ទិសដល់ញាតិដែលស្លាប់ទៅហើយ, និងធ្វើសក្ការៈបូជាដល់ទេវតាដែលជួយដោះទុក្ខយើង ។

៨៥– សូមព្រះភូមិបាលទាំងឡាយ រក្សាប្រជាជនទៅលើផែនពសុធាដោយប្រពៃ ហើយស្ថិតនៅក្នុងទសពិធរាជធម៌ជានិច្ចជានិរន្តរតទៅ។ សូមព្រះករុណាគ្រប់ព្រះអង្គទាំងព្រះទ័យជាសប្បុរស មានសេចក្តីពេញចិត្តនិយមប្រើនីតិសាស្ត្រ ទុកនីតិសាស្ត្រនេះដូចជាព្រះជាយាចមួយព្រះអង្គទៀត។ សូមសាធុជនទាំងឡាយ សាមគ្គីមូលត្រកូលបងប្អូនគ្នាជាសាមគ្គីឲ្យមានមិត្រភាព។ សូមប្រជាជនក្នុងជនបទសម្បូណ៌ដោយសេរីសម្បត្តិគ្រប់ការ។ សូមទេវតាមានសក្តិធំប្រសិទ្ធពរបវរសួស្តីដល់មហាជន ឲ្យប្រកបដោយវិបុលសុខសេរីសួស្តីជ័យមង្គលគ្រប់ទិនទិវារាត្រីទៅហោង។ ។

ចប់.

សង្គ្រាមវគ្គ

១ – ក្នុងកាលខ្វះ សេចក្ដីអត់ធន់ជាគ្រឿងលំអនៃបុរស ដូចក្ដីអៀនខ្មាស ជាគ្រឿងលំអនៃស្ដ្រីទាំងឡាយ; តែក្ដីក្លាហានជាគ្រឿងលំអនៃបុរសក្នុងកាលត្រូវគេមើលងាយ ដូចការមិនអៀនខ្មាសជាគ្រឿងលំអនៃស្ដ្រី ក្នុងកាលសេពសន្ថវៈ ដូះប្ដាះដែរ ។

២ – នរជនណា កាលមើលឃើញការមានកម្លាំងទទឹង ការឥតកម្លាំងនៃខ្លួនទទឹងសត្រូវហើយ មិនស្គាល់ប្រភេទផ្សេងគ្នាទៀត នរជននោះត្រូវសត្រូវមើលងាយ ។

៣ – ដកបណា ក្ដីភ័យក្ដារៈមិនទាន់មកដល់ទេ ដកបនោះបុគ្គលគប្បីប្រុងប្រយ័ត្នដល់ភ័យនោះ, បើភ័យមកដល់ហើយ គប្បីក្លាហានតស៊ូនឹងភ័យនោះតាមគំនិតដែលខ្លួនបាន

គិតទុកមុនស្រេច ។

៤– គួរប្រើចារបុរស ក្នុងការស៊ើបអង្កេតឲ្យដឹងសេចក្តីជាគួរធ្វើនឹងមិនគួរធ្វើ ក្នុងប្រទេសខ្លួន នឹងបរទេសជាមុនសិន ព្រោះចារបុរសជាព្រះនេត្រានៃព្រះរាជា, ព្រះរាជាអង្គណាមិនមានសូម្បីតែម្នាក់ ព្រះរាជាអង្គនោះ ទុកដូចជាមនុស្សខ្វាក់ពិត ៗ ។

៥– ព្រះរាជាត្រូវបញ្ជូនចារបុរស ឲ្យយកភេទជា តាបស ឲ្យចូលទៅសិក្សាសាស្ត្រដ៏ក្នុងបុណ្យស្ថាន ក្នុងអាស្រម ឬក្នុងទេវស្ថានផ្សេង ៗ ។

៦– មន្ត្រីការសម្ងាត់នេះ បើដឹងដល់ត្រចៀក៦ ហើយតែងបែកធ្លាយ ហើយខ្ជាយទៅដោយការនិយាយតៗគ្នា ហេតុនេះព្រះរាជាគប្បីរក្សាការសម្ងាត់បានចំពោះតែរូបព្រះអង្គនឹងមនុស្សជាគំរប់ពីរប៉ុណ្ណោះ ៗ

៧– កាលបើមន្ត្រីការសម្ងាត់បែកធ្លាយហើយ ទោស

តែងធ្លាក់ស្រាចមកលើព្រះកជា ទោសនេះមិនងាយបុគ្គល
កែសម្រួលឲ្យបានងាយទេ នេះជាមតិអ្នកនយោបាយ ៗ

៨– ការៈ នៃបារបុរស ត្រូវលួងលោមបោកផន
បរទេសដោយឲ្យត្រូវគាប់ចិត្ត ដូចជាបង្ហាញបាច់សៅឲ្យ
គោសុី ដើម្បីចាប់ចងផ្ដាច់, ការលួងលោមបោកផនឲ្យ
ជឿទុកចិត្តហើយ តាំបាច់ប្រើសេចក្ដីក្លៀតក្លាតអ៊ីប៉ុន្មាន ដូច
ជាការប្រហារដនដែលដេកស្លាយើងហើយ តាំបាច់ប្រើសេច-
ក្ដីអង់អាចជាជាតិបុរសអ៊ីប៉ុន្មាន ៗ

៩– ពិតណាស់ នរជនណាដឹងថាខ្ជិនពោលពាក្យ
សច្ចៈដូចខ្លួនដឹងដែរ នរជននោះត្រូវខ្ជិនលួងលោមបោកបាន
ដោយងាយ ហើយនឹងត្រូវទទួលផលគឺសេចក្ដីវិនាសអន្តរាយ
ក្នុងអនាគត ៗ

១០– អ្នកប្រាជ្ញបើមានកិច្ចការណាមួយ ដែលត្រូវធ្វើ
ទានមិនបាន សូម្បីតែសត្រូវក៏ត្រូវយើងទូលលើក្បាល ហើយ

ដែលអាចគ្រាតែបានសម្រេចកិច្ចរបស់មាតុប្រទេសដែរ ។

១១– ត្រូវព្យាយាមបំបែកសត្រូវឲ្យបែកបាក់គ្នា វិធីបំបែកនេះមិនមានអ្វីដទៃក្រៅពីការញុះញង់ ព្រះពលទាហាន កងពលសត្រូវ ព្រោះហេតុនោះត្រូវព្យាយាមតាំងពលទាហាន របស់ប្រទេសសត្រូវឲ្យទាល់តែបាន ។

១២– ក្នុងការផ្ដើមធ្វើសង្គ្រាម សេវកណាមិនមានការពិចារណាមត់ចត់ ដឹកនាំព្រះរាជាឲ្យធ្វើសង្គ្រាម ឬឲ្យលះបង់ប្រទេសជាតិចោល សេវកនោះសមជាអាមាត្យឬទេ? សមជាមន្ត្រីឬទេ?

១៣– ជនទាំងឡាយ មិនធ្លាប់ចូលសង្គ្រាម តែងអួតអាងថាខ្លួនក្លៀវក្លា នរណាមួយដែលមិនទាន់ឃើញសមត្ថភាពនៃសត្រូវទេ ម្តេចឡើយមិនទៀងចិត្តទ្រទង់? ។

១៤– ក្នុងកាលណាក៏ដោយ ព្រះរាជាគប្បីយកឈ្នះសត្រូវដោយការផ្សះផ្សាខ្លះ ដោយការបំបែកបែកខ្លះ ដោយ

ប្រើឧបាយបំបែកសាមគ្គីខ្លះ គប្បីប្រើឧបាយទាំងនេះឬប្រើឧបាយណាមួយៗ ធ្វើដូចម្ដេចក៏ឲ្យកើតសង្គ្រាមបាន ។

១៥- នរជនណាមិនទាន់ដល់ការគួរ ហើយធ្វើសង្គ្រាម អ្នកនោះឈ្មោះថាមនុស្សល្ងង់ ព្រោះថាការច្បាំងតទល់អ្នកមានកម្លាំង ប្រាកដដូចជាការប្រើស្លាបរុយឲ្យហោះដូច្នេះ ។

១៦- ការច្បាំងទល់អ្នកមានកម្លាំងជាង ដូច្នេះមិនមានជាឧទាហរណ៍ទេ មនុស្សច្បាំងតទល់ដំរី ឈ្មោះថានាំម្រឹត្យុមកឲ្យឥតសង្ស័យ ។

១៧- ក្នុងកាលណាក៏ដោយព្រះរាជាគប្បីព្យាយាមយកជ័យជំនះ ចំពោះសត្រូវដោយការមិនច្បាំងឲ្យបាន ព្រោះកាលបើអ្នកទាំងពីរខាង ច្បាំងតយុទ្ធគ្នាហើយគេមិនសូវឃើញមានជ័យជំនះទៀងទាត់ទេ ។

១៨- បុគ្គល មិនគប្បីអាចគាស់លើកដុំថ្មធ្ងន់ ដោយកម្លាំងមនុស្ស បានស្មើដោយការប្រើកំណាត់ឈើទេ យ៉ាង

ណា ដោយការខំប្បាយតែបន្តិច គេអាចសម្រេចប្រយោជន៍ធំយ៉ាងនោះ, នេះហើយការប្រើកក្រក់ខំប្បាយមានផលធំណាស់ ដូច្នេះ ។ ...

១៩– មែនពិត ការប្រឹងហួសកម្លាំងជាខបស្គុំខាងដើមនៃការសម្រេចសព្វកិច្ចការទាំងអស់ ចំកស្មូប្យត្រជាក់ទីនមិនចំណាយក្តីបានឬអ្វី ? ។

២០– កសិកម្មដែលបានផលល្អ មកពីការគេប្រឹងព្យាយាមធ្វើល្អ មិនចត់ទៅតាមកាលវេលាយ៉ាងណា នរយោបាយនេះគេធ្វើដោយម៉ត់ ហើយអស់កាលយូរជង់ទើបបានផល មិនមែនធ្វើដោយកញ្ចក់កណ្តៀតទេ ។

២១– ភ័យនៅឆ្ងាយ មានក្តីខ្លាច (គឺគប្បីប្រុងប្រៀប) ភ័យមកដល់ជិតមានសេចក្តីក្លៀវក្លា (គឺក្រោកតស៊ូមិនរុញរា) នេះជាគុណលក្ខណៈមហាបុរស កន្ត្រាវិបត្តិនៅនាលោកនេះ មហាបុរសជាអ្នកសំដែងខ្លួនជាធំជេន ។

២២– នវជនបេះដឹងនយោបាយ (ទីតិសាស្ត្រ) ត្រូវនៅក្នុងគ្រឿងការពារដូចអណ្ដើកនៅក្នុងស្នូក ហើយត្រូវបេះអត់ធន់ គ្រឿងប្រហារទៅសត្រូវផង កាលបើកាលគួរមកដល់ ហើយគប្បីលោតឡើងតស៊ូ ដូចពស់មានអាសិរពិស ។

២៣– នវជនបេះនយោបាយ អាចរំលើងឫសគល់សត្រូវទោះធំតូច ឬក៏ប៉ុនគ្នាបាន ដូចខ្សែទឹកអាចនាំយកឈើ ឬស្មៅទាំងឫសទាំងគល់បានដូច្នោះដែរ ។

២៤– គួរសាងបន្ទាយការពារ ហើយឲ្យមានគូធំ ។ មានប្រាការខ្ពស់ ។ មានគ្រឿងយន្ត មានទឹក មានភ្នំ មានខន្ទពលខ្វក់ចន់នឹងគ្រឿងការពារ ។

២៥– សម្បត្តិបន្ទាយការពារមាន៧ប្រការដូចខាងលើនេះ ត្រូវកសាងឲ្យមាំធំ សត្រូវចូលប្រយុទ្ធលំបាកជាទីបំផុត ត្រូវមានឃ្លាំងដាក់ស្បៀងអាហារ ទឹកស្រូវអង្ករ ហើយឲ្យមានផ្លូវចេញចូល ។

២៦- ប្រទេសជាតិដែលឥតបន្ទាយការពារ គឺឥតមាន ម័កឹង ដូចជាមនុស្សម្នាក់គីសំពៅកណ្ដាលសមុទ្រ ។

២៧- រដ្ឋមន្ត្រី១ ព្រះរាជមិត្រ១ ព្រះរាជទ្រព្យ១ ព្រះរាជអាណាចក្រ១ បន្ទាយព្រះអង្គ១ កងពលព្រះអង្គ១ នឹងសម្ពន្ធមិត្រ១ ទាំង៧ផ្នែកនេះជាសារវន្តនៃរដ្ឋាភិបាល ។

២៨- បន្ទាយ១ មេទ័ព១ រដ្ឋមន្ត្រីឃ្លាំង១ អគ្គរាជទូត១ បុរោហិត១ ហោរាសាស្ត្រ១ នឹងពេទ្យ១ ទាំង៧នេះ ទុកជាទីប្រឹក្សានៃព្រះរាជា ។

២៩- ទាហានជើងម្នាក់នៅក្នុងបន្ទាយ សម្លាប់ទាហានសត្រូវបាន១០០នាក់ ទាហានជើង១០០នាក់ សម្លាប់ទាហានសត្រូវបាន១០០០នាក់ ព្រោះហេតុនោះការតាំងបន្ទាយការពារទុកមុនជាកិច្ចសំខាន់មួយ ។

៣០- ការប្រមូលគរទុកនូវស្រូវអង្ករជាស្បៀងអាហារ ប្រសើរជាងប្រមូលទុកនូវទ្រព្យឯទៀត, ព្រោះថាពេជ្រទទឹម

ដែលបុគ្គលយកមកក្រាទុកក្នុងមាត់ មិនអាចធ្វើឲ្យធំរីកច្រើនទៅបានទេ ។

៣១– បណ្តាវត្ថុទានរសជាតិគេទាំងអស់ អំបិលគេទុកជាវត្ថុមានរសប្រសើរជាងគេ បុគ្គលគប្បីស្វែងរកអំបិលទុកកុំបីឃ្លាត ព្រោះថាបើឥតអំបិលហើយសម្លគេទុកដូចជាគោម័យ ។

៣២– បុគ្គលគប្បីប្រឹងប្រយ័ត្នកុំឲ្យជនបរទេសជាសត្រូវចូលមកនៅអាស្រ័យជាមួយបាន ព្រោះជនបរទេសអាចបំបែកមន្ត្រី រដ្ឋាយាចឬព្រះរាជាម្ចាស់ផែនដីឲ្យបែកសាមគ្គីទៅក្រោយកម្លាំងមិនខាន ហើយអាចមើលឃើញការមានកម្លាំងនិងការឥតកម្លាំងរបស់យើងទៀតផង ជនណាស៊ូទុស្សាលចំពោះសត្រូវ ដោយការពេះអានក្តី ដោយយល់ខុបការក្តី ជននោះទុកដូចជាមនុស្សដេកលក់លើដើមឈើ ហើយបេក្ខាត់ធ្លាក់មកដល់ដីទើបភ្ញាក់ដឹងខ្លួន ។

៣៣- បើសត្រូវស្គាល់ចំណុចខ្សោយរបស់យើង និងសេចក្ដីក្លៀវក្លារបស់យើងហើយ គេនឹងចូលទៅដល់ក្នុងចិត្តគំនិតយើងខាងក្នុងទៀត ហើយសម្លាប់យើងពេលបន្ទៀត, ដូចកើនៈនេះឈើស្អុតតែងនេះរូវហូតដល់ខ្លឹមខាងក្នុង ។

៣៤- កាលណាសាមាគ្យជាពួកអ្នកមានចិត្តស្រឡាញ់មានភក្ដីយាំហើយវិនាសចំពោះសត្រូវ កាលណោះគប្បីធ្វើសង្គ្រាម ព្រោះជាការធ្វើសង្គ្រាមដោយធម៌ មិនមែនជាវិធីត្រឹមត្រូវទេ ។

៣៥- ត្រូវបានភាគផែនដី សម្ពន្ធមិត្រ បានមាស នេះជាផល៣ប្រការដែលគេត្រូវធ្វើសង្គ្រាម កាលណាបើគេប្រាកដជាបានផលទាំង ៣ ប្រការនេះហើយ កាលនោះគេត្រូវធ្វើសង្គ្រាម ។

៣៦- មនុស្សល្ងង់ណា មិនបានពិចារណាសេនានុភាពពៃរីហើយចូលទៅប្រយុទ្ធដោយស្រេកន មនុស្សល្ងង់

នោះនឹងបានទុបមុខជាប់ នេះជាសច្ចៈឥតសង្ស័យឡើយ ។

៣៧– នរជនណា ទ្រាំតក់នឹងកិច្ចការណា គួរតាំង នរជននោះឲ្យចាត់ចែងការនោះ នរជនដែលមិនធ្លាប់ប្រសព្វ កិច្ចការនេះ សូម្បីចេះដឹងសាស្ត្រវិជ្ជាក៏មែនធ្វើការមិនដឹតដល់ ដែរ ។

៣៨– នរជនណាមិនមានប្រាជ្ញាខ្លួនឯង សាស្ត្រវិជ្ជា នឹងធ្វើអ្វីដល់ជននោះកើត? នរជនខ្វាក់ភ្នែកទាំងសងខាងកញ្ចក់ នឹងធ្វើប្រយោជន៍អ្វីឲ្យដល់នរជននោះបាន ? ។

៣៩–ដោយពិតនរជនអប្បឥតប្រាជ្ញា សូម្បីប្រាថ្នាធ្វើ ការតូចតាច តែងសំដែងអាការៈទ្រេះទ្រះ, ឯអ្នកមានប្រាជ្ញា សូម្បីប្រាថ្នាធ្វើការធំ ១ នៅនឹងថ្កល់ដូចថ្មមិនសំដែងអាការៈ ទ្រេះទ្រះឡើយ ។

៤០– សេចក្តីសោកសៅ ចម្ងាយចង់ទៅសេចក្តីភ័យ, សេចកាល់ចំណាយចង់ទៅសោភាគ្គងើរទៅក្តៅ, ព្រះពេចក្ស

ទម្លាយបង់នូវងងឹត, ការមិនតបគុណ ទម្លាយបង់នូវសេចក្ដីល្អ, ការបានធ្វើអ្វីមួយជាទីស្រឡាញ់ ទម្លាយបង់នូវការខូចចិត្ត, នយោបាយល្អ ទម្លាយបង់នូវការវិបត្តិ, នយោបាយមិនល្អ ទម្លាយបង់នូវសេរីសួស្ដីដែលខ្លួនបានហើយ ។

៤១– សេចក្ដីពិត, សភាពនៃជនណាដូចម្ដេច នរជននោះមិនអាចប្រព្រឹត្តក្នុងសភាពខ្លួនបានឡើយ បើលើកឲ្យសុនខជាតិឲ្យធ្វើជាស្ដេច ក៏នឹងមិនអាចធៀមទ្រទាប់ជើងនៃស្បែកឬអ្វី ? ។

៤២– នរជនណា លះបង់ពេលពួកបក្សខ្លួន ហើយត្រេកអរចូលដៃនឹងបរបក្ស (ជនបរទេសជាសត្រូវ) វិញ នរជននោះជាមនុស្សល្ងង់ ត្រូវបរបក្សសម្លាប់ពេលបន្ទៀតមិនខានឡើយ ។

៤៣– ជាបើបុគ្គលរត់ចេញពីសង្គ្រាម ក៏ស្ងួមរក្ខម ហើយមិនមានភ័យពីក្ដីស្លាប់ទៀតទេ ដូច្នេះក៏គួរគេរត់ចេញ

ទៅវិញដែរ តែសេចក្ដីស្លាប់ជាធម៌ទៀត សម្រាប់សត្វគ្រប់រូបគ្រប់នាមហើយ ហេតុអ្វីក៏ឲ្យកិត្តិយសខ្លួន ប្រឡាក់សៅហ្មងដោយឥតប្រយោជន៍ ។

៤៤– ភពលោកនេះ មានតែការបែកធ្លាយដូចជាការពពុះពពាននៃរលកទឹក ដែលខ្យល់ទាក់បក់រលាយហើយ ការលះបង់ជីវិតដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ជនដទៃ (ជាជាតិរួមឈាមជាមួយ) ឈ្មោះថាប្រកបកិច្ចការជាបុណ្យ ។

៤៥– ឯជនណា ក្លៀវក្លាហានលះបង់ជីវិតដើម្បីម្ចាស់ក្នុងសង្គ្រាម មានភក្តីចំពោះអ្នកចំពាម ជាបុគ្គលកតញ្ញូ ឯជននោះទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ ។

៤៦– អ្នកប្រាជ្ញគប្បីលះបង់ទ្រព្យធន ទាំងជីវិតផង ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជាតិ ថាបើសេចក្ដីស្លាប់ជាធម៌ទៀត គួរលះបង់អត្តភាពខ្លួនទើបប្រសើរ ។

៤៧– ឯជនណាប្រតិព័ទ្ធនឹងជនណា (ឬសញ្ជាតិជា

មួយគ្នា) គប្បីមានការខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងការជោគជាំបមួយអន្ទើដោយ ជននោះ, នាជននោះគួរប្រគល់ជីវិតជនទ្រព្យធន ដល់ជននោះដើម្បីប្រកបកិច្ចការទាំងពួង ។

៤៧– វីរៈបុរសជាតិអ្នកចម្បាំង ដែលសត្រូវឡោមព័ទ្ធជាប់ហើយ គេបំណាន់ប្រហារជីវិតបង់ក្នុងទីណាក៏ដោយមិនតក់ស្លុតលះបង់ឋានៈជាកូនប្រុស នឹងបានទៅដល់អមរលោក ។

៤៨– មេគោសម្រាលកូនគោ សុទ្ធសឹងតែមានទ្រង់ទ្រាយដូចមេគោដោយច្រើន ពីមេគោបង្កើតកូនបានជាម្ចាស់គោមានសែនសំស្បើនដល់ដង្ខូនកម្រមានណាស់ ។

៤៩– ម្ចាស់ណា គិតតែខ្លួនឯងម្នាក់ឥតពិចារណាគាបទ្រង់មិនដឹងទុក្ខបការៈគេ ម្ចាស់នោះត្រូវអ្នកបំរើដែលប្រសើរលះបង់ចោល ។

៥០– ទាហានទាំងម្ចាស់ត្រូវស្គាល់ចិត្តគ្នាទៅវិញទៅមក មានសេចក្តីភក្តីយ,- មានចិត្តជាប់លះបង់ជីវិតជាពលី, ជាអ្នក

មានត្រកូល, ជាអ្នកតីមទ័ពសសេរីហើយតាចកម្រមតលពៃ

រីបានគេយប្រពៃ ។

៨១– ពាហានណា ទៀនសេះចុលប្រយុទ្ធសម្បីទៅតា

កំរំបាកទីងរ៉ះតល្អះភាហាននោះបាន ព្ទះតែរីបើទុកជានៅ

ក្ចាយកំទុកដូចជាឆ្កាត់មកនៅក្នុងកណ្ដាប់ដៃស្រេចហើយ ។

៨២– មនុស្សគ្រីនលោក ចូលទៅច្បាំងដោយក្លាហាន

ព្រោះចង់បានកិត្តិយសរីមាស់របស់ខ្លួន មិនមែនចង់បានស្រាក់

តីទ្រព្យទេ ។

៨៣– ថាបើបុគ្គលគប្បីបានទូវកិត្តិយស ដែលទៀន

ពាក់មិនមានមន្ទិលតីការបរិច្ចាគកាយ ដែលផ្ទុកដោយគ្រឿង

មន្ទិលសៅហ្មងស្មោកគ្រោកមិនទៀនពាក់នេះបាន បើដូច្នោះ

តើបុគ្គលទីងមិនគប្បីបានទូវគុណធម៌គឺកិត្តិយសនោះឬអ្វី? ។

៨៤– សរីរៈ (កាយ) ទីងតិត្តិគុណា មានចន្លោះតាំង

នៅក្ដាយពីភ្លាះទូង់លទ្ធាចណាស់,. សរីរៈនេះរលត់រលាយ

នៅក្នុងខណៈ ឯកិត្តិគុណស្ថិតនៅហេតុផលរបស់កល្យាណទី
បុរសគប្ប ។

៥៥– ស្លាប់ហើយ បានកើតក្នុងឋានសួគ៌ សម្រាប់សត្រូវហើយបានសេចក្ដីសុខ ធម៌ពីប្រការនេះឯងជាធម៌មានគុណប្រសើរបំផុត គេធ្វើបានដោយកម្រក្រៃលែងមានតែបុរសមានចិត្តក្លៀវក្លាហានទេទើបអាចធ្វើបាន ។

៥៦– បើមានជ័យត្រូវបានទ្រព្យសម្បត្តិឬភាគផែនដី បើបានជាស្លាប់វិញក៏ត្រូវបានជាកស្ដាស្រីទេវអប្សរបរិវារកញ្ញា, កាយរមែងនេះ ជារបស់ត្រូវបែកធ្លាយទៅមួយខណៈៗទេ ហេតុអ្វីក៏ញញើតញញើមមិនហ៊ានស្លាប់ក្នុងរណរង្គ ។

៥៧– «ការស្លាប់និងការកើតវិញ» ជាធម៌ទៀងពិតប្រាកដ ហេតុនេះនរជនជាអ្នកប្រាជ្ញ គប្បីលះបង់នូវទ្រព្យធន នូវជីវិតផង ដើម្បីការពារមាតុប្រទេសជាប្រយោជន៍ដល់បច្ចាជនជាជាតិរួមឈាម ។

៥៨– នរជនក្រៀវក្រាហារ លះបង់ជីវិតធ្វើជាទាន ដើម្បីម្ចាស់កងសង្គ្រាម មានភក្ដីចំពោះអ្នកចំបាំង ជាបុគ្គលកតញ្ញូ, កាលធ្វើទានថែបទនេះលោកហៅថា «ជីវិតទាន» ស្លាប់ហើយមិនបានកើតក្នុងឋានសួគ៌ឥតសង្ស័យឡើយ... ។

៥៩. បុគ្គលភប្បីជ្រាបថា, នរជនណាចូលប្រយុទ្ធក្នុងសង្គ្រាម បានតាំងចិត្តអធិដ្ឋានថា «សូមឲ្យកើតជាជាតិដូចដើមវិញ» ការស្លាប់នៃនរជននោះអាចចូលមកកើតជាទីដើមវិញ យ៉ាងយូរ៧ថ្ងៃ, ៧ខែ ឬក៏៧បក្ស នេះជាសច្ចៈ, ព្រោះជាបុគ្គលមានចិត្តជាប្រធាន មានចិត្តជាធំ ជាងសហជាតិឯមិតាំងពុយ ។

៦០– នរជនណាក៏ដោយ សូម្បីលេចលង់ក្នុងកណ្ដាលសមុទ្រ ឬធ្លាក់ពីលើភ្នំ ឬក៏ត្រូវនាគ-ពស់ចឹក បើមិនទាន់ដល់កាលស្លាប់ទេ អាយុនៃនរជននោះ នៅតែថែរក្សាជីវិតិន្ទ្រីយ៍ឲ្យរស់នៅតទៅបាន ។

៦១- មនុស្សលោក សូម្បីត្រូវរស់ ១០០ ឆ្នាំ បើមិនទាន់ដល់កាលក៏មិនស្លាប់ តែបើដល់កាលមរណៈហើយ សព្វបើមុតដោយស្បៀងថ្នាំឪសថ ឬឆ្មាំគពីលើខ្នើយក៏ដោយ ក៏ស្លាប់ដែរ ។

៦២- វត្ថុណាមួយ មិនមានគេថែរក្សា តែបើមានបុណ្យជួយថែរក្សាក៏អាចរស់នៅឬគង់នៅបាន, វត្ថុណាមួយដែលគេថែរក្សាប្រយ័ត្នប្រយែង តែបុណ្យរាសីនាមិនជួយថែរក្សាផង ក៏វិនាសអន្តរាយទៅបាន, ប្រៀបដូចទុជនដែលគេបោះបង់ចោលក្នុងកណ្តាលព្រៃជ្រៅ ក៏គង់មានជីវិតរស់នៅបាន, ឯនរជនខ្លះគេថែរក្សាដោយប្រយ័ត្នប្រយែង ទុកក្នុងប្រាសាទឬក្នុងរូងផ្ទះក៏អាចស្លាប់ទៅបានដែរ ។

៦៣- ជនខ្លះក្រៀវក្រា តែងបានទ្រព្យជនបរិភោគអាហារល្អឆ្ងាញ់ តែងមិនមានរោគ ជនមិនមានរោគតែងបានសេចក្តីសុខ ជនមានពព្យាយាមតែងបានដល់ត្រើយនៃវិជ្ជា

ជនមានវិន័យតែមិនបានសេចក្តីចំរើនទ្រព្យសម្បត្តិ និងយសស័ក្តិ

៦៤– ចាពោនអ្នកចម្បាំង មានវិន័យល្អ ព្រមព្រៀងគ្នា មានទឹកចិត្តដាច់ខាត សុទ្ធតែជាវីរៈយោធា សូម្បីតែ៥០០ នាក់ក៏អាចសំរាប់វាយសត្រូវបាន ១ វាហិនី[១]បាន ។

៦៥– កងទ័ពមានចំនួនតិច តែសុទ្ធសឹងវិញ្ញូជនវិន័យ ប្រសើរកងទ័ពមានចំនួនច្រើន តែសុទ្ធតែយោធាអសំពាស មិនល្អទេ ព្រោះយោធាអសំពាសបណ្តាលឲ្យចាញ់ឆាប់ ហើយនាំឲ្យខាងបានវិញ្ញូជនយកជ័យថែមទៀតផង ។

៦៦– សេចក្តីពិត ស្រី (គឺជ័យជំនះសេរីសួស្តី) ឯណា ដែលបុគ្គលមិនគប្បីបានដោយតម្លៃនៃការបរិច្ចាគកាយ ស្រី នោះសូម្បីមានការត្រេកត្រអាលយ៉ាងណាៗ ក៏មិនតែងទៅរកបុគ្គលអ្នកចេះតែនឹងទីសាស្ត្រ (នយោបាយ) ។

---

១) គឺ ១ កងទ័ព មានដំរី ៨១, រថ ៨១, ទាហានសេះ ២៤៣, ពលថ្មើរជើង ៤០៥នាក់ ។

៦៧- អ្នកប្រាជ្ញ គប្បីលះបង់ទ្រព្យផង ជីវិតផង ជា ពលីកម្មដើម្បីការពារជាតិ ការបរិច្ចាគជីវិតក្នុងអំពើល្អបែបនេះ ជាកិត្តិយសប្រសើរណាស់ បើសេចក្តីកើតមិនសេចក្តីស្លាប់ ជាធម៌ទៀង ។

៦៨- បុគ្គលមិនគប្បីធ្វេសប្រហែសដោយគិតថា ឈ្នះ បានប្រទេសហើយដូចេះមិនគួរទេ ព្រោះថាការមិនអាទរើយ អាចបំផ្លាញព្រះពុទ្ធសាសនាចក្របាន ដូចជាដកក្ទើទ្បុះសោភា វិនាសបាន ។

៦៩- អ្នកប្រាជ្ញពោលថា បន្ទាយដែលមានសេចក្តី អន្តរាយ គឺបន្ទាយមិនមាំគ្រាំគស្បៀងមិនបាន, គូចពក, មេបញ្ជាការល្ងង់ឬគម្រក់ ការពារមិនល្អ មានតែយោធាកម្សាក ។

៧០- គ្រពើដែលហៅហានពន្លក បើចេញផុតពីរកហើយ គឺអន់អំណាច, សីហៈសូម្បីសាហាវយង់ឃ្នង បើចេញផុតពីព្រៃហើយដូចគ្នានឹងសត្វចចក ។

៧១– បណ្ដាទីតាំងឡាយ មានស្ទឹង ព្រៃ ភ្នំ បន្ទាយ ជាដើមណាមានភ័យ សេនីយត្រូវលើកព្យូហ៍ក្នុងពេលយាត្រាទ័ពទៅក្នុងទីនោះ ។

៧២– សេនាបតី ព្រមជាមួយមេកងពលក៏បានត្រូវដើរទៅមុខទ័ព. ត្រូវដាក់ស្ត្រី ម្ចាស់ដែនដី ឃ្លាំង ទ័ពពលដែលកំឡាំងខ្សោយនៅកណ្ដាលទ័ព ។

៧៣– ត្រូវដាក់កងទ័ពសេះ នៅស្លាបទ័ពទាំងសងខាង នៅខាងទ័ពសេះត្រូវដាក់ពលរថ នៅសងខាងពលរថត្រូវដាក់ពលដំរី នៅសងខាងពលដំរីត្រូវដាក់ពលថ្មើរជើង ។

៧៤– សេនាបតីត្រូវដើរទៅខាងក្រោយទ័ព ដើម្បីកម្លាកម្លាំងចិត្តកងពលដែលអន់ថយឲ្យក្លាហាន ព្រះកជា ទាមកេមះដោយដេមន្ត្រីជាទីប្រឹក្សា ទីទំរៈយោធាច្រើនជាអង្គបញ្ញាការកងទ័ព ។

៧៥– ត្រូវយាត្រាទ័ពចូលទៅក្នុងដែនពហុស៊ ទីងកំព្រ

ព្រៃដោយកងពលដំរី ក្នុងវាលដោយកងទ័ពសេះ ក្នុងទឹក ដោយកងជើងទឹក ក្នុងទំនាំទួលដោយកងពលថ្មើរជើង ។

៧៦- ក្នុងផ្លូវវៀចវេរលោកសំដែងទុកថា ត្រូវក្បួនដំណើរ ដោយកងពលដំរី ផ្លូវស្រឡះត្រូវប្រើកងទ័ពសេះ ឯកងពលថ្មើរជើងប្រើបានគ្រប់ពេលទាំងពួង ។

៧៧- គម្ពីរប្រយុទ្ធសង្គ្រាមព្រះរាជាទុកក្នុងរទេះ ឬតាមផ្លូវ ដែលគេទៅបានដោយលំបាក សូម្បីព្រះអង្គមានយោធា ទៅហានទោមកេមរក្សាហើយក្តី ទ្រង់ក៏ត្រូវចូលទៅកាន់ យោធិនត្រូវទាបត្តិចាញ់ឈ្នះ ។

៧៨- ព្រះរាជាប្រថាប់នៅទីណា ត្រូវឃ្លាំងនៅទីនោះ មិនមានឃ្លាំងពាក់មានពល ព្រះរាជាទ្រង់ត្រូវប្រកបដោយ ព្រះទ័យទូលាយ ទ្រង់ត្រូវប្រទានរង្វាន់ដល់យោធាគ្រប់គ្នា តែសេចក្តីពិតយោធាណាមួយដែលមិនច្បាំងដើម្បី ព្រះរាជា ? ។

៧៩– មនុស្សមិនមែនជាទាសនៃមនុស្សទេ មនុស្សជាទាសនៃទ្រព្យ ការបានទៅជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ ឬការធ្លាក់ចុះទៅជាបុគ្គលថោកទាប ស្រេចហើយតែមានទ្រព្យ ឬក្រីក្រទ្រព្យតែប៉ុណ្ណោះ ។

៨០– ត្រូវចូលប្រយុទ្ធកុំឲ្យបែកទ័ព ហើយប្រយ័ត្នមើលគ្នីគ្នា កងទ័ពណាទន់ខ្សោយកម្លាំង ត្រូវប្រមូលមកទុកកងកណ្ដាលក្បួនទ័ព ។

៨១– គប្បីចូលទៅប្រយុទ្ធកងទ័ពពល ដោយកងទ័ពរថ និងទ័ពសេះ កងទ័ពទឹកដោយកងទ័ពទូកនិងដរ, កងទ័ពព្រៃ និងព្រៃញាតស្បាត់ដោយកងទ័ពជើង, កងទ័ពគោកដោយដំរី ដែលទឹងអាវុធផ្សេងៗ ៕

៨២– បណ្ដាកងទ័ពទាំងអស់ កងទ័ពដំរីជាកងទ័ពជាងឯក សម្រាប់ព្រះមហាបាល មិនមានកងទ័ពអ្វីប្រសើរជាងឡើយ ព្រោះដំរីសុទ្ធតែអវៈយវៈរ៉ប៉ុណ្ណោះ កំទុកថាជា

សាវុធ ៨ ប្រការបានស្រេចហើយ ។

៨៣– សេះជាកម្លាំងនៃកងទ័ព គេទុកជាកំពែងដើរបាន ព្រោះហេតុនេះ បើព្រះរាជាអង្គណាប្រកបដោយកងទ័ពសេះច្រើនក្រៃលែងជាងសត្រូវហើយ កំណោះជាមានជ័យក្នុងយុទ្ធសង្គ្រាម ។

៨៤– លោកពោលថា កងទ័ពដែលប្រសើរនោះ គឺកងទ័ពដែលមាននិស្ស័យក្លៀវក្លាពីកំណើត ប៉ិនប្រសប់ក្នុងការប្រើសាវុធមានគក្ត ធន់ទ្រាំក្នុងការទ្រាយកម្លាំង ហើយមានទាហានក្សត្រជាប្រមុខដោយច្រើនផង ។

៨៥– ព្រះរាជាប្រាថ្នាជ័យ ដោយមិនធ្វើកងទ័ពព្រះអង្គឲ្យលំបាកក្តៅក្រហាយ កងទ័ពដែលរួយស្រពន់ដោយដើរផ្លូវឆ្ងាយ សត្រូវយកជ័យបានដោយងាយ ។

៨៦– ពិណរក ទ្រនង់យង់យួន ជិលៈម្ជិមមានពាក្យសត្យ ត្រូសប្រហែស ខ្លាច មិនម៉ឺងម៉ាត់ ល្ងង់ខ្លៅ មើល

ងាយ ។ល។ តាំងអស់នេះជាលក្ខណៈសត្រូវដែលបរ

បក្សយកជ័យជំនះបានដោយងាយ ។

៨៧– នឿយហត់ដោយដើរផ្លូវឆ្ងាយ ចំមតាមដោយ

ស្ទឹងទន្លេ ភ្នំទីទៃព្រៃ គក់ស្លុតដោយអគ្គិភ័យសម្បើម រហោម

រហោមដោយឃ្លានបាយក្រហាយទឹក ។

៨៨– ធ្វេសប្រហែស ខ្វះស្បៀងអាហារ មានពក្រាដ៏

ទឹងទុំកិត្យ បៀតបៀន គ្រប់គ្រងកងពាហនមិនល្អមិនបាន

អស់ពេលច្រើន ប្រឡូកប្រឡល់លំបាកដោយភ្លៀងទឹកខ្យល់ ។

៨៩– បំបាំងដោយកក់ទឹងទឹក រសាត់រសាយខ្ចាត់

ខ្ចាយខ្ទះបៀតដោយសត្រូវ សែនក្ររកនៃតែមានប្រការ

ដូច្នេះ សត្រូវអាចពិឃាដបានដោយងាយ ។

៩០– ការបរាជ័យចូលប្រយុទ្ធ ព្រះរាជាគប្បីចត់ព្រះ

នេត្រគ្រួតត្រាមើល ហើយពោលពាក្យលើកទឹកចិត្តយោធា

ឲ្យក្លាហានឲ្យចូលតស៊ូជាញសត្រូវ សូម្បីសុនខកាលបើ

ម្ចាស់ឈ្មោះពេស្យានាំផិតហើយនឹងសំដែងខ្លួនដូចជាសីហា ពិតប្រាកដមិនមែន ឬអ្វី ? ។

៩១-ម្ចាស់ផែនដី, អាមាត្យ, អាណាចក្រ, បន្ទាយ, ឃ្លាំង, សេនានុភាព, សម្ពន្ធមិត្រ, ពលរដ្ឋ, សន្តិមប្រជាករ, ទាំងអស់នេះជាអង្គនៃរាជ្យក្រឹត្យប្រទេសជាតិ ។

៩២- គប្បីបំផុតបំផ្លាញ សម្លាប់សត្រូវ ញាំញីសត្រូវឲ្យខ្ចាយ ដោយការបំផ្លាញកុំឲ្យមានបន្ទាយ មានភូមិ មានគ្រឿងជំរុំ កាលចូលទៅបរទេសហើយ ត្រូវបញ្ជូនអ្នកបើព្រៃទៅជាមុន ។

៩៣-ទ្រង់ត្រូវបំផុតបំផ្លាញរឿយៗ នូវកលស្បៀងស្រូវ អង្ករសត្រូវ ហើយត្រូវបង្អត់កុំឲ្យមានទឹកមានអុសត្រូវទំលាយទំនប់ទឹកក៏តែងទឹកមន្ទីរ ។

៩៤ - ព្រះមហាបាលត្រូវដាក់កងពលថ្មើរជើង ទៅនៅមុខទ័ពកាលបើបង្ក្រាបសត្រូវបានហើយ ព្រះអង្គត្រូវប្រជាប់

នៅកំពប់អិកដ៏សត្រូវឲ្យរាបទាប ។

៩៥– គន្លឹះបរមគិច្ច នៃយុទ្ធសង្គ្រាម ការអភិបាលពល និងការទុកឲ្យសព្វគ្រប់ គេទុកជាគោលដ៏សំខាន់ព្រោះការក្រោប សត្រូវកងវិសវាតែក្នុងជាជីវិតនៃកងពល ។

៩៦– កិច្ចដ៏សំខាន់បំផុត ត្រូវចងស្ពានមេត្រីនឹងស្ដេច យុវរាជ ឬនាយករដ្ឋមន្ត្រីរបស់ប្រទេសសត្រូវបានហើយ គប្បី បំបែកសាមគ្គីខាងក្នុងក្រុមសត្រូវដែលមានចិត្តមិនមាំ ។

៩៧– លុះដល់ទៅបាយសង្គ្រាមយ៉ាងនេះបានហើយ គប្បី សម្លាប់មិត្រជំហៅការនៃសត្រូវនោះចោលចេញ កុំនោះចាប់ បង្ហាញមុខមន្ត្រី ឬ គូនចៅបះការឃុំឃាំងទុក ធ្វើដូចជាបំបែក គូនគោះហើយចាប់មគោដូរចោះ ។

៩៨– កុំនោះសោតចូលដៃនឹងមន្ត្រី កដបភោក គូនចៅ សត្រូវឬព្រះវង្សាយាទរបស់ប្រទេសសត្រូវ ដោយឲ្យទ្រព្យ សម្បត្តិមាស-ប្រាក់ ស្ត្រីក្រមុំមានរូបល្អ ដូចជាបញ្ញាញស្ដុះ

បង្កាគេគារហើយចាប់ផ្ដោះ ។

៩៩– ញុះញង់បំបែកឲ្យកើតក្ស័ត ១ ខ្សោយពន្ធុកឲ្យ បានយុរ១ ចូលលុកទោមកាយ ១ ក្លាហានក្រៃលែង ១ ពាំង ៤ នេះលោកពោលថាជាមធ្យោបាយ សម្រាប់កាយបន្ទាយឲ្យ បែក ។

១០០– ការកាន់យកពាក្យបញ្ញាម៉ត់ចត់ ១ សំដែងទឹក ចិត្តក្លាហានមុះមុត ១ គយុទ្ធបញ្ចាំងម៉ឺងម៉ាត់ ១ ជយចំពោះឲ្យ រៀបរយល្អ ១ បើកាលយ៉ាងនេះមកដល់ហើយបុគ្គលគប្បី ធ្វើភាព តាមការដែលអាចធ្វើបាន. កុំរង់ចាំឡើយ ។

១០១– ការមិនជ្រះថ្លា ១ ការបាក់មុខញយ ១ ការ មិនឲ្យចំណែកដល់បុគ្គលម្នាក់ៗដែលត្រូវបានចំណែក១ ការ ពន្យារពេលវេលាចែក១ ការមិនធ្វើតបច១ ចំណុចអស់នេះជា ហេតុនាំឲ្យព្រាងើយកន្តើយពីគ្នា ។

១០២– ព្រះកថា គប្បីធ្វើឲ្យប្រទេសព្រះអង្គ មានពល

រដ្ឋច្រើនបរិបូណ៌   ដោយការកៀរយកប្រជាជនពីបរទេសម្តុំ នោះទំនុកបំរុងប្រជាជនដោយការឲ្យភានទទឹងកប់ការ ប្រទេសណាមានពលរដ្ឋច្រើនប្រទេសនោះឈ្មោះថា មានកម្លាំងច្រើនក្នុងយុទ្ធសង្គ្រាម ។

១០៣- ក្នុងកាលណាជនណាចេះចាយទ្រព្យសម្បត្តិឲ្យជនដទៃស្មើភាគគ្នា មានចារបុរសចេះលាក់លៀមការសម្ងាត់ទុកដោយល្អ មានការប្រើក្ញុយ៉ាងស្ងាត់ មិនពោលពាក្យអសុរោះចំពោះសព្វមនុស្សរាល់ឡាយ ក្នុងកាលនោះជននោះអាចគ្រប់គ្រងប្រឹថពីដែលមានសាគរជាខបខណ្ឌបាន ។

១០៤- វីរះយោធា ដែលមានគ្រឿងការពារទុកល្អរក្សាការសម្ងាត់ទុកដោយប្រពៃ យាត្រាទ័ពដំណាសំណាន់ភានតាប់ហើយមានរបៀប ចូលទៅផុតកំដៅសត្រូវណាដែលមានកម្លាំងស្មើភាគគ្នាឲ្យខាន សត្រូវដែលក្តៅក្រហាយខាននោះ ទឹងចូលមកធ្វើសន្តិភាព ព្រោះហេតុតែសេចក្តីខាន

នោះឯង ។

១០៥- ការផ្សះផ្សារ១ ការចែករំលែក១ ការញុះញង់បំបែក១ ការផ្តន្ទាទោស១ តាំង៤ប្រការនេះជាឧបាយយកឈ្នះ ។

១០៦- ឧបាយដើម្បីចាប់ផ្តើមធ្វើការ១ រកពលនិងទ្រព្យសម្បត្តិ១ ការលៃលកនៅដើម្បីកាលៈទេសៈ១ ឧបាយការពារមិនឲ្យចាញ់១ តាំង៤ប្រការនេះជាអង្គនៃការប្រឹក្សា ។

១០៧- អានុភាពនៃឧស្សាហៈ១ អានុភាពនៃការប្រឹក្សា១ អានុភាពនៃព្រះរាជា១ តាំង៣ប្រការនេះហៅថា «អានុភាព» (អានុភាពគឺ សក្តិក្នុងចម្បាំងមាន៣ប្រការ គឺ ឧស្សាហសក្តិ១ មន្ត្រីសក្តិ២ ប្រភុសក្តិ៣ ។

១០៨- សូមព្រះរាជាតាំងឡាយ កុំបានជួបប្រទះសឹកសង្គ្រាមដែលប្រកបដោយពលដ៏រ, តែៈ សត្រូវចំណាន១ នឹងយោធាទាំងឡាយជួបប្រះឡើយ សូមឲ្យអរិទ្ធកផ្តួកបច្ចា

មិត្រពាក់បង្ខូចបង្ខាចព្រះបារមី ដោយគ្រាន់តែរៀលគីព្រះកជ នយោបាយហើយរត់ខ្វាត់ខ្វាយទៅពួនលាក់ខ្លួននៅនាព្រៃភ្នំក្រ ថ្ងៃរាសគ្រប់កាលវេលាទៅហោង ។

ចប់

សន្តិភាពវគ្គ

១– អ្នកប្រាជ្ញ កាលបើនឹកឃើញដល់សេចក្តីចំរើនហើយ ត្រូវនឹកដល់សេចក្តីវិនាសផង ការធ្វេសប្រហែសសប្បាយភ្លេចគិតដល់សេចក្តីវិនាសផងទេ, សេចក្តីចំរើនដែលខ្លួនបានហើយ តែងធ្លាក់ស្រឹមចុះទៅហិនភាពអនាគតយ៉ាងឆាប់ ៗ

២– ជនណាមួយត្រេកអរមុន ចំពោះប្រយោជន៍ដែលមិនទាន់មកដល់តាមគំនិតដែលខ្លួនគិតទុក ជននោះនឹងទទួលសេចក្តីទុក្ខ ក្តៅក្រហាយ ស្តាយក្រោយក្នុងអនាគតមិនខាន ៗ

៣– បុគ្គលគប្បីប្រាថ្នាធ្វើសន្តិភាព ចំពោះសត្រូវដែលមានកម្លាំងស្មើគ្នា ការយកជ័យជំនះក្នុងសង្គ្រាមតែងមិនទៀងទាត់ទេ ៗ

៤– នរណាហ៊ានទះឈ្មោះជាលួង បើយកខ្លួន, មិត្រសម្លាញ់ រេហ៍ពល, កដ្ឋរបស់ខ្លួន, ទីដែលគេហៅឈ្មោះទៅព្រោះពោលនៅក្នុងផ្ទាំងប៉ះបើក គឺសេចក្ដីសង្ស័យមិនច្បាស់ក្នុងចិត្តក្នុងសង្គ្រាម ? ។

៥– យុទ្ធសង្គ្រាម ដូចកាលក៏ខ្លួចភាគតាំងសង្វាងក៏បាន, ដូចបាញ់ដុំឈ្មោះទៅវិញទៅមកក៏បាន ដូចជាកន្ត្រេះដូនកាំត្រាច់ចុះក្រោម កាំជ្រួចឡើងលើផ្លាស់ប្ដូរវេនគ្នាដូច្នោះ ។

៦– បុគ្គលមានពាក្យសច្ចៈ ១ បុគ្គលមានការព្យជាតិ ១ បុគ្គលប្រព្រឹត្តធម៌ ១ បុគ្គលអនារិយជាតិ ១ បុគ្គលមានបងប្អូនច្រើន ១ បុគ្គលមានកម្លាំង ១ បុគ្គលធ្លាប់មានជ័យក្នុងយុទ្ធសង្គ្រាមច្រើនដង ១ ទាំង ៧ ប្រភេទនេះ លោកពោលជាត្រូវធ្វើសន្តិភាព ។

៧– បុគ្គលមានសច្ចៈ តែងរក្សាសច្ចៈទៀងទាត់, នរណាធ្វើសន្តិភាព មួយអន្លើដោយបុគ្គលមានពាក្យសច្ចៈ

សន្តិភាពមែនមិនប្រែប្រួលទេ, បុគ្គលជាអារ្យជាតិសូម្បីខូចខាតដល់ជីវិតក៏មិនព្រមលះបង់កិត្តិយស មិនព្រមដើរទៅតាមវិធីដែលជាអនារ្យជាតិឡើយ ។

៨- មែនពិត, ជនដែលបានរៀនឈ្មោះថា ជាអ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ហើយ កាលបើត្រូវគ្រោះអន្តរាយ នរណាៗក៏ទៅជួយថែរក្សាដែរ, អាស្រ័យដោយការពប់អាននៃប្រជាជនចូលទៅដឹងគុណធម៌នៃខ្លួន អ្នកទ្រទ្រង់ធម៌ដែលជាទីពប់អាននៃជនដទៃ បុគ្គលណាមួយទៅធ្វើអន្តរាយមិនបានដោយងាយទេ ។

៩- កាលបើសេចក្តីវិនាស ចូលមកដល់ជាតិហើយ សូម្បីអនារ្យជន យើងក៏គួរធ្វើសន្តិភាពដែរ ព្រោះថា បើវៀរមិនអាស្រ័យអនារ្យជននោះហើយ យើងមិនអាចធ្វើឲ្យយើងរស់នៅទៀតបានឡើយ ។

១០- ឫស្សីដុះជាគុម្ពក្រាស់ ជិតប្រកិតគ្នាតាមកោម

ព័ទ្ធដោយដៃឬស្សី មានបន្លាស្កេកស្កះ បុគ្គលមិនអាចចូលទៅកាប់កាត់ឬស្សីនោះបានដោយងាយទេ យ៉ាងណា បុគ្គលដែលមានបងប្អូនច្រើនក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

១៧– ពាក្យដែលនិយាយថា «ត្រូវច្បាំងតស៊ូនឹងអ្នកមានកម្លាំង» ដូច្នេះ មិនមានឧទាហរណ៍ណាជានិទស្សនៈទេ ក្នុងកាលណាក៏ដោយ ដុំពកមិនរសាត់កាន់ទីច្រាសខ្យល់ឡើយ ។

១៨– ជនគ្រប់គ្នា ទីឋាន គ្រប់កន្លែង គ្រប់កាលវេលា បុគ្គលរមែងចុះយ៉មព្រមតាញ់អានុភាព នៃវីរៈបុរសដែលធ្លាប់មានជ័យច្រើនជនណាស់មកហើយ ។

១៩– អ្នកធ្លាប់មានជ័យក្នុងយុទ្ធសង្គ្រាម ច្រើនដង ហើយទៅធ្វើសន្តិភាពជាមួយនឹងព្រះរាជាអង្គណា សត្រូវនឹងព្រះរាជាអង្គនោះ នឹងលុះក្នុងអំណាចនៃព្រះអង្គភ្លាម ដោយអានុភាពនៃការចងស្ពានមេត្រីសន្តិភាពនោះ ។

១៤– បុគ្គលដែលយើងមិនគប្បីធ្វើសន្ថិភាពជាមួយ នោះមាន២០ពួកគឺ ១.ក្មេង, ២.មនុស្សចាស់, ៣.មនុស្សឈឺរ៉ៃ, ៤.មនុស្សដែលញាតិបណ្ដេញៈចោលបង់, ៥.នាយខ្មះច, ៦.បរិវារខ្មាច, ៧.នាយលោក, ៨.បរិវារលោក;

១៥– ៩.មនុស្សដែលមានប្រក្រតីព្រាងើយកន្ទើយ, ១០.មនុស្សដែលមានចិត្តជាប់ក្នុងកាមគុណ, ១១.មនុស្សមានចិត្តផ្លាស់ប្ដូរច្រើន (ចិត្តមិនទៀងទាត់), ១២.មនុស្សទិទ្ទាទៅគាទីងសមណៈព្រាហ្មណ៍;

១៦– ១៣.មនុស្សមានព្រេងសំណាងអាក្រក់, ១៤.មនុស្សជឿព្រេងសំណាង, ១៥.មនុស្សត្រូវអន្តរាយដោយទុរ្ភិក្ស, ១៦.មនុស្សមានចិត្តសាហាវសាយក្ដុងក្តីអន្តរាយហើពល;

១៧– ១៧.មនុស្សមិនរនៅប្រទេសខ្លួន,- ១៨-

មនុស្សមានសត្រូវច្រើន, ១៩. មនុស្សមិនប្រកបដោយវេលា, ២០. មនុស្សមិនកាន់សច្ចៈនិងធម៌, មនុស្សដែលមិនត្រូវធ្វើសន្ធិភាពមាន ២០ ពួកដូចបានពោលមកនេះ ។

១៨- បុគ្គល ២០ ពួកនេះ មិនត្រូវធ្វើសន្ធិភាពជាមួយឡើយ មានតែធ្វើសង្គ្រាមតបវិញតែប៉ុណ្ណោះ ព្រោះថាបុគ្គល ២០ ពួកនេះ កាលបើបានធ្វើសង្គ្រាមហើយ មុខជាធ្លាក់ទៅក្នុងអំណាចសត្រូវពិតប្រាកដហើយឆាប់រហ័សផង ។

១៩- ធម្មតាលោកតែងមិនពេញចិត្តធ្វើសង្គ្រាមមួយនឹងអ្វើ ដោយកូនក្មេង ព្រោះកូនក្មេងមិនមានអំណាច, ម្យ៉ាងទៀតកូនក្មេងមិនយល់ផលនៃការច្បាំង ទើបការមិនច្បាំងទេ ។

២០- មនុស្សចាស់នឹងមនុស្សឈឺរើរ៉ៃ មិនមានសូហៈនិងអង់អាចទេ ជនពីរពួកនេះ សូម្បីតែបងប្អូនឯងក៏មើលឃើញឥតសំខាន់ឡើយ ។

២១- មនុស្ស ដែលត្រូវញាតិទាំងពួងបណ្ដេញចោល

បង់គេអាចចំលាយបានដោយងាយ ព្រោះញាតិតាំងឡាយ ដែលមានគ្រោះដល់ខ្លួន នឹងសម្លាប់ជនពួកនេះតាលបង់មិន ទាន ។

២២– នាយខ្លាច តែពោលសង្គ្រាម នឹងដល់នូវ សេចក្តីវិនាសដោយខ្លួនឯង បរាជ័ខ្លាចក៏តែពោលម្ចាស់ខ្លាច សង្គ្រាមដូច្នោះដែរ ។

២៣– នាយល្បោក តែងមានបរាជ័មិនសូវចង់ច្បាំង ព្រោះបរាជ័មិនសូវបានចំណែក ឯបរាជ័ល្បោកដែលមិនបាន ទាន់នឹងសម្លាប់នាយល្បោកបង់ ។

២៤– មនុស្សដែលមានប្រក្រតីព្រងើយកន្តើយ លះបង់ ពោលគ្នាក្នុងសង្គ្រាម ឯមនុស្សដែលជាប់ជំពាក់ក្នុងកាមគុណ គេតែងយកឈ្នះបានដោយងាយ ។

២៥– មនុស្សមានចិត្តផ្លាស់ប្តូរច្រើន តែងជាទីបែកចិត្តនៃ ជនអ្នកជួយប្រឹក្សា (មន្ត្រី) ដល់មានការកើតឡើង មនុស្ស

មានចិត្តផ្លាស់ប្ដូរនោះ តែងព្រងើយកន្តើយព្រោះមានចិត្តមិនទៀងទាត់ ។

២៦ មនុស្សខ្ជិលទៅគាល់សមណៈព្រាហ្មណ៍ នឹងសាបសូន្យទៅឯងៗ ព្រោះអំណាចព្រះធម៌ដ៏ទូលាយណាស់, ឯមនុស្សមានព្រេងសំណាងអាក្រក់ក៏វិនាសដូចគ្នា ។

២៧– មែនពិត, ការជឿព្រេងសំណាង ជាហេតុនៃសម្បត្តិ (សេចក្ដីចំរើន) ផង ជាវិបត្តិ (សេចក្ដីវិនាស) ផង កាលបើដូច្នេះមនុស្សជឿព្រេងសំណាង នឹងមិនតាំងចិត្តព្យាយាមធ្វើអ្វីដោយខ្លួនឯង ។

២៨– មនុស្សដែលត្រូវអន្តរាយដោយទុក្ខ នឹងលេចស្រឹមទៅខ្លួនឯង, រីទោយមានសេចក្ដីសោកសោយគន្ធក្ដី អន្តរាយហើយពេល ក៏មិនអាចនឹងគេចចូលបញ្ចៀសទៀតបានទេ ។

២៩– មនុស្សដែលមិននៅប្រទេសខ្លួន សូម្បីតែកូនសត្រូវតូចមួយក៏អាចសម្លាប់បាន ដូចក្រពើសូម្បីតូចតាចបើ

នៅក្នុងទឹក ហើយអាចចាប់នូវដំរីសារធំក៏បាន ។

៣០- មនុស្សមានសត្រូវហើយ តែងរន្ធត់តក់ស្លុតដូចព្រាបនៅកណ្តាលហ្វូងខ្លែង បើទុកជាដើរទៅណាទៅណាក៏ដោយ មិនយូរប៉ុន្មាននឹងដល់ក្តីស្លាប់មិនខាន ។

៣១- មនុស្សដែលមានសេនានុភាពមិនប្រកបដោយវេលា នឹងត្រូវយោធាដែលប្រកបដោយកាលវេលាក៏វាយខ្ចាត់ខ្ចាយបាន ដូចក្អែកនៅក្នុងពេលរាត្រីឥតពន្លឺត្រូវទីទុយសម្លាប់បាន ។

៣២- ក្នុងកាលណាក៏ដោយ បុគ្គលមិនគប្បីធ្វើសន្ធិភាពដោយបុគ្គលមិនកាន់ពាក្យសច្ចៈនឹងគេឡើយ ព្រោះថា កាលបើធ្វើសន្ធិភាពជាមួយនឹងជនបែបនេះហើយ មិនយូរប៉ុន្មានគង់នឹងដល់នូវការប្រែប្រួល ដោយហេតុតែមិនមែនជាសប្បុរសនោះឯង ។

៣៣- សន្ធិភាពស្ងប់សឹកដែលបុគ្គលគប្បីធ្វើមាន១៦

ប្រការគឺ៖ កបាលៈ១ ឧបហារៈ១ សន្តានៈ១ សំគត១ ឧបន្យាសៈ១ ប្រតីការៈ១ សំយោគៈ១ បរសន្តារៈ១ ។

៣៤– អនុស្សវៈ១ អចិន្តៈ១ អាត្មាចិន្តៈ១ ឧបគ្រហៈ១ បរិក្រយៈ១ ឧច្ឆិន្នៈ១ បរក្ខសណៈ១ ។

៣៥– ស្តនោបទេយៈ១ សន្និកាតទាំង១៦ប្រការនេះ បណ្ឌិតអ្នកជំនាញក្នុងសន្និសញ្ញាស្ទប់សឹកបានពោលហើយ ៗ

៣៦– ១ ដែលហៅថាកបាលសន្និសញ្ញា បុគ្គលគប្បីដឹងថា ប៉ុសឹកដោយមានលទ្ធិកៈ ស្មើគ្នាទាំងសងខាង; ២សន្និសញ្ញាណា ដែលកើតដោយការឲ្យសន្និសញ្ញានោះហៅថាឧបហារៈ ។

៣៧– ៣ដែលហៅថាសន្តានសញ្ញា បុគ្គលគប្បីដឹងថាជាសញ្ញាមានការចៀជិតជាកាយាទុកខាងដើម; ៤ការបេនស្ពានមេត្រីមួយអន្ទើរបាយសប្បុរសទុកជាខាងដើម លោកឲ្យឈ្មោះថាសំគតសន្និសញ្ញា ៗ

៣៨– សិក្ខសន្ធិសញ្ញានេះ មានគុណលក្ខណៈដូចជាសុវណ្ណ ព្រោះវាតែងផ្តល់នូវសប្បុរស ជូនកាលលោកដែលទៀវភ្ជាប់ក្នុងសន្ធិសញ្ញាឲ្យឈ្មោះថា កាញ្ចនសន្ធិសញ្ញា ។

៣៩– សិក្ខសន្ធិសញ្ញានេះ មានចរិយាដកបដល់អស់កាយ មានការប្រយោជន៍ស្មើៗគ្នា ក្នុងគ្រាចំរើនក្តី ក្នុងគ្រាវិបត្តិក្តី ក្នុងហេតុការណ៍ណាមួយក្តី មិនដាច់ស្ពានមេត្រីនឹងគ្នាទេ ។

៤០– ៥.សន្ធិសញ្ញាណា ដែលបុគ្គលទទួលខ្លួនឬព្រមឲ្យខ្លួន គិតឲ្យតែខាងបានសម្រេចសន្ធិសញ្ញានោះ លោកអ្នកទៀតទុកក្នុងសន្ធិសញ្ញាឲ្យឈ្មោះថាឧបន្យាសៈ ។

៤១– ៦.សន្ធិសញ្ញាណា ដែលធ្វើដូច្នេះ គឺកាលដើមយើងធ្វើឧបការៈគុណដល់គេ គេត្រូវធ្វើឧបការៈគុណតបវិញ សន្ធិសញ្ញានោះលោកឲ្យជាប្រតិការៈ គឺការតបស្នង ។

៤២– "ក៏នោះយើងត្រូវជួយគេ គេក៏ត្រូវជួយយើង

វិញ» ដូច្នេះក៏ឈ្មោះថាប្រតិការៈដែរ ។

៤៣- ៧.សន្និសញ្ញា ដែលអ្នកតាំងសនិទានទុនបំណងដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍តែមួយដូចគ្នា ហើយធ្វើសន្និសញ្ញានោះលោកឲ្យឈ្មោះ សំយោគសន្និសញ្ញា (ការប្រជុំ) ព្រោះជាការប្រជុំជាប្រមាណ ។

៤៤- ៨- ត្រូវទុកឲ្យសេនាប្រមុខនៃយោធាទាំងឡាយ តាំងសនិទានធ្វើការស្ងប់សឹក សម្រេចដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ យើងទាំងឡាយ សេចក្តីព្រមព្រៀងយ៉ាងនេះហើយធ្វើនៅក្នុង សន្និសញ្ញាណា លោកហៅសន្និសញ្ញានោះថា បុរសាន្តរៈ ។

៤៥- ៩. «មានតែអ្នកមួយទេ ដែលអាចធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ខ្ញុំឲ្យសម្រេចបាន» សត្រូវដែលចូលមកសុំធ្វើការស្ងប់សឹកយ៉ាងនេះ ក្នុងសន្និសញ្ញាណា សន្និសញ្ញានោះលោកហៅថាអទិស្តបុរស ។

៤៦- ១០. សត្រូវព្រមធ្វើស្ងប់សឹក ដោយការបែងចែក

ដីមួយចំណែកទៀត សន្ធិសញ្ញាបែបនេះ លោកជាអ្នកធ្វៀត ទាត់ពីសន្ធិសញ្ញាឲ្យឈ្មោះថាអាទិស្ត (ការបែងចែកឲ្យ) ។

៤៧-១១- សន្ធិសញ្ញាណា ដែលសម្រេចដោយសេទក្នុភាពរបស់ខ្លួន លោកហៅថាអាត្មាទិស្ត (ការឲ្យខ្លួនឯង); ១២. សន្ធិសញ្ញាដែលធ្វើដើម្បីរក្សាជីវិតខ្លួន ហើយព្រមប្រគល់សម្បត្តិឲ្យដល់សត្រូវលោកហៅថា ឧបគ្រហ: (ការសូមលា) ។

៤៨-១៣- សន្ធិសញ្ញាណា ដែលព្រមបែងសម្បត្តិក្នុងឃ្លាំងមួយចំណែក ឬពាក់កណ្ដាលពុំនោះឲ្យទាំងអស់ដល់សត្រូវដើម្បីរក្សាទ្រព្យដែលនៅសល់ខ្លះ សន្ធិសញ្ញានោះលោកឲ្យឈ្មោះថា បរិក្រយ: ។

៤៩-១៤- សន្ធិសញ្ញាណា ដែលព្រមលើកភូមិប្រទេសដែលឧត្តមទីបំផុតឲ្យសត្រូវ លោកឲ្យឈ្មោះថាឧច្ឆិន្ន: (ការតាំសំលើន); ១៥- សន្ធិសញ្ញាដែលព្រមលះបង់ផល

ព្រះធរណីដែលកើតក្នុងប្រទេសខ្លួនឲ្យសត្រូវ លោកហៅថា ប្រកូសណៈ (ប្រដាប់ដនដៃ) ។

៥០– ១៦. អ្នកប្រាជ្ញទៀតតាំងក្នុងសន្ធិសញ្ញាពោលថា «ការព្រមបែងចែកផលខ្វះក្នុងចំណែក ដែលខ្លួនបេះបានហើយលើយកមក» សន្ធិសញ្ញានេះឲ្យឈ្មោះថា ស្កន្ទាបនេយៈ ។

៥១– សន្ធិសញ្ញា៤ប្រការទៀត ដែលបុគ្គលគួរដឹងគឺ បរស្សោបការ (ការធ្វើឧបការៈទៅវិញទៅមក)១, មេត្រី (ការចងស្ពានមេត្រី)១, សម្ពន្ធៈ (ការពាក់ព័ន្ធគ្នា)១, ឧបហារៈ (ជំនួយ)១ ។

៥២– មានតែឧបហារៈសញ្ញាមួយប៉ុណ្ណោះទេ ដែលខ្ញុំយល់ថាគួរ កាលបើលើកយកឧបហារៈចេញហើយ មេត្រីភាពក៏មិនមាន ។

៥៣– បុគ្គលមិនត្រូវធ្វើការអ្នកក្តាំង ដូចជាគ្រោម

ក្រេងក្រោ ដូចមយក្ខបរទេះកាលទេ អ្នកមានបុណ្យធំមិន ត្រូវប្រកាសជ័យជំនះ ឬ បរាជ័យនៃសត្រូវទេ ។

៥៤– ព្រះរាជាជាធំ មិនត្រូវធ្វើសង្គ្រាមក្នុងកាលតែ មួយចំពោះសត្រូវច្រើននាក់ទេ ដូចពស់សូម្បីមានពិសក្លៀវ ក្លា ត្រូវហ្វូងកណ្ដូបបំផ្លាញសម្លាប់បានដោយពិត ។

៥៥– ជនពាលល្ងង់ មិនដឹងច្បាស់ខ្លាំងសេចក្ដីពិតនៃប្រ យោជន៍ យកតែតាមអំណាចនៃសេចក្ដីក្រោធ ជនទាំងនោះនឹង ត្រូវក្ដៅក្រហាយស្ដាយក្រោយមិនខាន ។

៥៦– មនុស្សប្រមឹកស្រា មនុស្សឆ្កួត មនុស្សពាច កក្រោល មនុស្សអស់កម្លាំង មនុស្សអត់ឃ្លាន មនុស្សល្មោភ មនុស្សខ្លាច មនុស្សហត់ស្អែក និងមនុស្សបរិភោគកាម មនុស្សទាំងអស់នេះមិនចេះធម៌ទេ ។

៥៧– បុគ្គលគួរធ្វើនូវការចងស្ពានមេត្រីមួយអន្ទើដោយ សត្រូវដែលធ្វើឧបការៈ, តែកុំធ្វើមួយអន្ទើដោយមិត្រដែលធ្វើ

អបការៈ (ទោស) ហើយ, ឧបការៈនិងអបការៈទាំងពីរប្រការនេះជាលក្ខណៈ ដែលបុគ្គលគប្បីកាន់ជាប់ចំពោះសត្រូវនិងមិត្រទាំងឡាយ ។

៥៨– នរណាហ៊ាននឹងរៀបលោកទាំងមូលយល់ថា ជាសត្រូវដ៏ក្រៃលែងដោយឥតកោតញញើត? គាត់តែងតាំងផនលោកធាបកងដំណែងរបស់នោះ ទុកដូចជាគំនូសដែលគេគូសលើដីខ្សាច់ ។

៥៩– ក្នុងកាលណាក៏ដោយ គេមិនដែលតាំងមនុស្សលោកធាបឡើងកាន់ដំណែងរបស់ទេ មនុស្សលោកធាបការបើបានដំណែងខ្ពង់ខ្ពស់ តែងតែប្រាថ្នាកំចាត់បង់នាយខ្លួនដោយពិត ។

៦០– គុណសម្បត្តិ និងសេចក្ដីប្រព្រឹត្តនៃជនដែលគេមើលមិនឃើញបុគ្គលគិញ្ចូតាបទៅតាមទំពើនៃជននោះ ដែលបានជ្រើសពួកពលទាំងពួង, មែនពិតហើយ សេចក្ដីប្រព្រឹត្ត

នៃជនៈគេមើលមិនឃើញនោះ គេអាចស្ទង់មើលឃើញនូវផល អំពើរបស់ជននោះបាន ។

៦១– មនុស្សល្ងង់គេធ្វើឲ្យពេញចិត្តបាន ដោយងាយ មនុស្សអ្នកចេះដឹងពិសេស គេធ្វើឲ្យពេញចិត្តដ៏រឹតតែងាយ ទៅទៀត តែឯបុគ្គលដែលចេះដឹងបន្តិចបន្តួច កុំថាឡើយ ត្រឹមមនុស្ស សូម្បីព្រះព្រហ្ម ក៏ធ្វើឲ្យពេញចិត្តមិនបានដែរ ។

៦២– បុគ្គលឥតគរុសិក្ខ មិនត្រូវធ្វើការប្រញាប់ ប្រញាល់ទេ ព្រោះការខ្វះខាតការពិចារណា ត្រឹមត្រូវជា ប្រភពនៃសេចក្ដីវិនាស ។

៦៣– អំពើដែលគេត្រូវទទួលទង់គេត្រូវឲ្យ បុគ្គលគប្បី ធ្វើឲ្យឆាប់ៗ បើបុគ្គលមិនធ្វើឲ្យឆាប់រហ័សទេ កាលវេលា នឹងលេបផ្លាក់ស៊ីរស់ជាតិនៃអំពើនោះអស់ ។

៦៤– កាម១ ក្រោធ១ មោហៈ១ លោភ១ បុស្សក១ មានៈ១ ស្រះធ៍១ ធម៌ទាំង ៧ ប្រការនេះបើលះបង់

បានទើបបានសេចក្ដីសុខ ។

៦៥– អ្នកបរិភោគកាម ១ ព្រះរាជា ១ គ្រូនេក្ខ័ ១ និងមនុស្សក្រ្កត ១ ទាំង ៤ ពួកនេះតែងចង់បាននូវវត្ថុណាដែល មិនគួរបង់បាន សូម្បីតែរបស់ភ្ជាប់ប៉ុន ភ្ជាប់ស្ពាល់គេដោយ ។

៦៦– បុគ្គលគួរលះបង់កាមឲ្យស្រឡះ ថាបើអត់ទ្រាំទប់ទល់កាមមិនបាន គួរសេពគប់ចំពោះតែភរិយាខ្លួនមួយប៉ុណ្ណោះហើយ ព្រោះថាភរិយាជាភេសជ្ជៈកែរោគ គឺកាមរោគបាន ។

៦៧– គួរលះបង់កិច្ចដែលជាប់ជំពាក់នេះចេញឲ្យស្រឡះពីខ្លួន ថាបើមិនអាចលះបង់បានទេ គួរសមាគមមួយអន្លើដោយសប្បុរសទាំងឡាយ ព្រោះជាសមាគមមួយអន្លើដោយសប្បុរសទាំងឡាយជាភេសជ្ជៈ កែរោគគឺសេចក្ដីទុក្ខបាន ។

៦៨– ភាពជាធំលើផ្ទៃផែនដី (ស្ដេច) នេះរលត់រលាយទៅក្នុងមួយខណៈៗ ប្រៀបដូចពពកដែលខ្យល់ផាត់, ការបរិ-ភោគកាមមានមធុរសតែមួយភ្លែត, ប្រាណគឺជីវិតនៃមនុស្ស

សត្វទាំងឡាយញាប់ញ័រយេង យ៉ាងដូចដំណក់ទឹកនៅលើចុង
ស្មៅ ឯព្រះធម៌វិញជាសម្មាញ់ក៏ក្រៃលែងព្រោះដឹកនាំសត្វទៅ
កាន់បរលោកខាយ ។

៦៩– កាលបុគ្គលពិចារណាឃើញច្បាប់ទូន្មានសាវជ្ជៈនេះថា ជាកំហែកប្រះធាធាប់ក្នុងមួយខណៈ ប្រៀបដូចជាស្រ ពោលកដីទឹក តប្បីគេសេពគប់មួយអន្ទើដោយសប្បុរសទាំងឡាយ ដើម្បីគេជម្រំផង ដើម្បីគេសេចក្តីសុខផង ។

៧០ ថាប៉េយកអស្សមេធៈមួយពាន់ដងនឹងសច្ចៈតែមួយ មកធ្វើងកាន់ត្រាជូ ហើយថ្លឹងមើល សច្ចៈតែ១នេះឯង មានទឹកចម្ងន់ធ្ងន់ជាងអស្សមេធៈទាំងពាន់ដោយពិត ។

៧១– អទិន្នាធម៌ ទុកដូចជាមាតា ឧបក្រោសាចចិញ្ចឹម អ្នកបដិសន្ធិទុកក្នុងទ្រូង តាំងតែពីប្រថមម្ល៉េះ ឯមាតាជាអ្នកបង្កើតនេះមាននៅក្នុងកាលជាខាងក្រោយទេ ។

៧២– ព្រះភិក្ខុមិត្តបាលទាំងឡាយ ប្រកបដោយរេហ៍ពល

នៃបទក្កុភាពយ៉ះនភៈពាន ទាំងឡាយច្រើនដល់ម្លេះ ស្បូវ នេះស្តេចទៅណាអស់ទៅហ្ន៎ ? ផែនប្រឋពីតហេតង់នៅ ហេតុមកដល់ថ្ងៃនេះ ជាសាក្សីនៃការត្រាស់ប្រាស់ព្រះកជាតាំង ឡាយនោះស្រាប់ ។

៧៣ - ប៉ុន្តែថ្ងៃនេះឬថ្ងៃស្អែក សត្វទាំងត្រូវវិនាសដោយ ក្តីទុក្ខនឹងជម្ងឺបៀតបៀន នរណាហ្ន៎ហ៊ានប្រព្រឹត្តធ្វើអំពើខុស តាមគន្លងធម៌ព្រោះតែក្រុកកង់កាយ ។

៧៤ - មែនពិត, ជីវិតសត្វទាំងឡាយយើងហ្មង់ណាស់ ដូចជាការញាប់ញ័រនៃស្រមោលព្រះចន្ទនៅក្នុងទឹក កាលបើ ដឹងថាជីវិតមានលក្ខណៈយ៉ាងនេះហើយ បុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត កល្យាណធម៌ជានិច្ច ។

៧៥ - ត្រូវប្រើត្រណាស់ ! កងកាយនេះកើតឡើង ហើយក៏ដល់នូវការបែកធ្លាយទៅវិញ គោតសម្បត្តិកើតឡើង បរិបូណ៌ហើយក៏ដល់នូវក្តីគោតវិបត្តិទៅវិញ, ការជួបជុំគ្នាកើត

មានរឿងហើយ ក៏ដល់នូវការព្រាត់ប្រាស់គ្នាទៅវិញ, សារពើភ្នំទាំងឡាយ មានការកើតរឿងនឹងការបាក់បែកពុកផុយរលួយទៅវិញយ៉ាងនេះជាធម្មតា ។

៧៦- កាយនេះ រលត់រលាយទៅគ្រប់ខណៈ កាលកំពុងរលាយទៅ បុគ្គលកំណត់មើលមិនឃើញទេ. ដូចគ្នានឹងផាំវិការនៃដីដែលគេដុតមិនល្អ (ឆៅ) បិតនៅលើទឹករលាយបន្តិចម្តងៗដល់បែកធ្លាក់ហើយទើបគេមើលឃើញច្បាស់ ។

៧៧- ម្រឹត្យូតែងដើរចូលទៅជិតរាល់ថ្ងៃ ឯសត្វក៏ដើរទៅរកសេចក្តីស្លាប់គ្រប់ជំហានដែរ ដូចជាសត្វគេនាំទៅកាន់ទីសត្តឃាត កាន់ជិតសេចក្តីស្លាប់រាល់ជំហានដើរ ។

៧៨- អនិច្ចធម៌ យោនៃវ័យ រូបជីវិត ការសន្សំកពូនទ្រព្យ សប្បាយយស ការនៅរួមរួមអន្ទើរជាមួយផងជាទីស្រឡាញ់ ទាំងអស់នេះបណ្ឌិតមិនរាប់ថាទៀងរហូតដល់កើតទុក្ខបានប្រកាន់ស្អិតយ៉ាងនេះទេ ។

៧៩ – សំណាកមួយទីណា សំគមួយទៀតមែនសោត ទៅជួបគ្នានៅក្នុងមហាសមុទ្រ លុះបានកពប្រសព្វជួបគ្នា ហើយក៏ឃ្លាតឃ្លាចាកប្រាសគ្នាទៅវិញ យ៉ាងណា ការជួបជុំនៅរួមគ្នានៃជនដែលកើតមកក្នុងលោកនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

៨០ – មែនពិត, អ្នកដំណើរតាំងឡាយ ចូលទៅឈប់សម្រាកកម្លាំងក្រោមម្លប់ដើមឈើ ហើយបិតនៅជួបជុំគ្នាហោង លុះឈប់សម្រាកកម្លាំងរួចហើយ ធ្វើដំណើរតទៅទៀត មានឧបមាយ៉ាងណា ការជួបជុំនៅរួមគ្នានៃជនដែលកើតមកក្នុងលោកនេះ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

៨១ – ពងកាយបេងនេះ ធម្មជាតិនិម្មិតដោយហេតុ៤ យ៉ាង ហើយបែកធ្លាយត្រឡប់ទៅកាន់ធាតុទាំង៤ យ៉ាងវិញ ធាតុទាំង៤ នេះតែងចូលទៅកាន់កំណើតដើមវិញជាធម្មតា ។

៨២ – ការនៅជួបជុំគ្នាហេតុទីបំផុតនេះ មិនមានអ្នកណាមួយបាននេសាះ កុំថាឡើយដល់ញាតិសន្ដាន សូម្បីតែ

រូបកាយ ខ្លួនឯងក៏គាត់ណាមួយ ក៏ឥតមាននរណាមួយបាន ដែរចាំបាច់និយាយថ្វីដល់ញាតិសន្តានដែលនៅក្រៅពីកាយ ។

៨៣– ការស្វែងរកការជាប់លាប់នៅក្នុងជីវិតមនុស្សទើប ការស្វែងរកការជាប់លាប់ដើម្បីកក៏ឥតប្រយោជន៍ដូចគ្នា ដូច គេចង់ឲ្យក្រពេញទឹកចិត្តនៅយូរដូចខ្លោះដែរ ។

៨៤– ដរាបណា សត្វលោកណា ត្រូវបម្ពន្ធជាមួយ ញាតិសន្តានជាទីស្រឡាញ់ទុកក្នុងចិត្ត ដរាបនោះសត្វលោក នោះឈ្មោះថាកប់ទុកនូវបន្ទា គឺសេចក្តីសោកក្នុងចិត្តស្រេច ទៅហើយ ។

៨៥– មែនពិតការនៅជួបជុំគ្នា ឈ្មោះថាឲ្យកំណើត ផលការព្រាត់ប្រាសគ្នាវិញ ឯកំណើតក៏ឈ្មោះថាទាមកនូវ ប្រែត្យធម៌នេះមិនមានបុគ្គលណាមួយគេចរួចបាននះឡើយ ។

៨៦– ការលាប់ប្ញូសៅ នៃការជួបជុំជាទីរីករាយនេះ លឿនក្រៃពេកមួយអន្ទើជាយវនជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយជា

ធមិតាៈណាក្រៃលែងណាស់ ដូចជាការបញ្ចុះអាហារស្អុងដ៏អាក្រក់ក្រៃលែងដូច្នោះដែរ ។

៨៧- ខ្សែចំណងនៃស្នេហ៍ទាំងឡាយ តែងព្យួរនៅៗហើយកាន់យកពួកណាត់ទៅជាមួយផង មិនដែលត្រឡប់ថយក្រោយវិញទេ គ្រប់ៗកាល មានឧបមាយ៉ាងណា យប់និងថ្ងៃក៏ចាប់ផ្តក់យកនូវអាយុនៃសត្វទាំងឡាយ ហើយទៅមិនត្រឡប់ថយក្រោយគ្រប់ៗកាល មានឧបមេយ្យយ៉ាងនោះដែរ ។

៨៨- ក្នុងសំសារវដ្តនេះ ការនៅជួបជុំមួយអន្ទើដោយជនជាទីស្រឡាញ់ណា ដែលមានសេចក្តីសុខនៅជាខាងដើមការនៅជួបជុំមួយអន្ទើ ដោយជនជាទីស្រឡាញ់នោះក៏ចងជាប់ជាមួយនឹងនឹមនៃសេចក្តីទុក្ខ ព្រោះការជួបជុំនោះមានការព្រាត់ប្រាសនៅក្នុងទីបំផុត ។

៨៩- ហេតុនេះឯង បានជាសប្បុរសទាំងឡាយមិនប្រាថ្នានូវការជួបជុំមួយអន្ទើ ដោយជនជាទីស្រឡាញ់ទាំង

ឡាយៈព្រោះមិនមានថ្នាំកែក្ខចិត្ត ដែលមុតដោយដាវគឺសេចក្ដីព្រាត់ប្រាសឲ្យសះស្បើយបានឡើយ ។

៩០– កាលបើគិតហើយគិតទៀត នូវអំណាចម្រឹត្យ ដែលមានអាជ្ញាដ៏អាក្រក់ក្រៃលែងនេះ សេចក្ដីប្រឹងប្រែងទាំងអស់នៃមនុស្ស សូម្បីជាអ្នកប្រាជ្ញក៏ថមថយចាញ់ដៃប្រៀបដូចជាវិទ្យានជាវែការៈនៃស្បែកដែលទទឹកដោយទឹកភ្លៀង ។

៩១– នរជនសូម្បីជាវីរៈបុរស ដែលចូលទៅចាប់បដិសន្ធិទៅកាន់គភ៌ក្នុងបឋមរាត្រីណា ចាប់តាំងពីបឋមរាត្រីនោះមក វីរៈបុរសនោះដើរត្រង់ឡើយចូលទៅកាន់ម្រឹត្យរាល់ៗថ្ងៃ ។

៩២– ជាបើសេចក្ដីព្រាត់ប្រាស ជាហេតុនៃសេចក្ដីសោក មិនមែនមោហៈជាហេតុទេ ហេតុអ្វីថ្ងៃដែលកន្លងទៅៗ សេចក្ដីសោកមិនចេះតែចំរើនឡើងរាល់ថ្ងៃទៅហ៎ះ? ។

៩៣– សេចក្ដីសោកដ៏ខ្លាំងណាស់ ទុកដូចជាសរដែលបាញ់មកមុតចំសាច់ឈឺជាងគេ ហើយជាធម្មជាតិត្រូវ

តែធ្លាក់ចុះមក មិនដាំបាចសព្វសត្វគ្រប់គ្នាដឹងខ្លួនមុនទេ ការប្រហារបំបាត់សេចក្ដីសោកនេះ មានតែការមិនគិតមួយទេ ដែលទុកជាមហោសថទិព្វជួយគេបាន ។

៩៤-- ជនណា មានភោជនគ្រាន់តែញ៉ាំងជីវិតឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ មានមេថុនគ្រាន់តែបណ្ដុះពូជ មានវាចាគ្រាន់តែពោលពាក្យសត្យ ជននោះឈ្មោះជាកន្លងផុតនូវឧបសគ្គដ៏លំបាកបានហើយ ។

៩៥-- អាត្មា យើងនេះទុកជាស្ទឹង ដ៏មានការសង្រួមជាកំពង់បុណ្យ មានពាក្យសច្ចៈជាទឹក មានសីលជាត្រើយ មានករុណាជារលក, អ្នកចូលអភិសេកគឺចូលមុជក្នុងស្ទឹងគឺអត្តភាពនេះចុះ អន្តរាត្មាគឺចិត្តខាងក្នុងមិនមែនបរិសុទ្ធបានដោយទឹកទេ ។

៩៦-- សំសារវដ្ដនេះឥតខ្លឹមសារទេ កើតឡើងដោយឧបទ្រពចង្រៃ គឺទុក្ខវេទនាដែលកើតអំពីកំណើត ម្រិត្យុ

ផឹកទឹកត្រជាក់ ជនណាមួយលះបង់សារជាតិនេះបាន ហើយ
បានសេចក្ដីសុខ ។

៩៧- ក្នុងលោកនេះ មានតែសេចក្ដីទុក្ខមួយប៉ុណ្ណោះពិត មិនមានសេចក្ដីសុខទេ ដំណើរនេះបុគ្គលកំណត់ឃើញជាក់ច្បាស់ណាស់ ព្រោះថា ការបានជួយការពារបុគ្គលដែលមានសេចក្ដីទុក្ខឲ្យរួចស្រឡះហើយ ទើបគេសំគាល់ថា មានសេចក្ដីសុខបាន ។

៩៨- នរជនណា មិនប្រព្រឹត្តបៀតបៀនសព្វសត្វទាំងឡាយឲ្យក្ដៅក្រហាយ ព្យាយាមអត់ធន់ចំពោះការងារតាំងខ្លួន ឯងជាទីពឹងពំនាក់អាស្រ័យនៃសព្វសត្វទាំងឡាយ នរជននោះឈ្មោះថាកសាងស្ពានទៅកាន់ស្ថានសួគ៌ដោយពិត ។

៩៩- មានតែព្រះធម៌មួយទេ ហៅថា «មិត្តធម៌» ដែលជាប់ជិតតាមខ្លួនក្នុងពេលស្លាប់ ឯអ្វីៗដទៃទៀត សុទ្ធតែដល់នូវសេចក្ដីវិនាសអន្តរាយជាមួយនឹងសរីរៈកាយទាំងអស់ ។

១០០ – ធម៌ណាដែលមានឈ្មោះថា «អនិច្ចាធម៌គឺសភាពប្រែប្រួលមិនទៀងទាត់» ធម៌នោះមិនមែនជាធម៌សម្រាប់អ្នកស្រុក, សម្រាប់អ្នកនិគម ឬសម្រាប់ត្រកូលតែមួយៗទេ, សេចក្តីគឺ ធម៌នោះជាធម៌សម្រាប់មនុស្ស សត្វព្រមទាំងទេវតាមារព្រហ្មគ្រប់ៗរូប ។

១០១ – ធម៌ណាដែលមានឈ្មោះថា «ទុក្ខតាធម៌សភាពជាទុក្ខ» ទុក្ខតាធម៌នោះ មិនមែនជាធម៌សម្រាប់អ្នកស្រុក អ្នកនិគម ឬជាធម៌សម្រាប់ត្រកូលតែមួយៗទេ, ធម៌នោះគឺជាធម៌ តែងមានដល់មនុស្សនិងសត្វ ព្រមទាំងទេវតាមារព្រហ្មទាំងអស់គ្រប់រូប ។

១០២ – ធម៌ដែលមិនមែនជារបស់ខ្លួន គឺអនត្តាធម៌ ព្រោះមានសភាពមិនស្ថិតស្ថេរ មិនទៀងទាត់ ឃាត់មិនបានដែលមានឯណា ធម៌នោះ មិនមែនមានសម្រាប់តែអ្នកស្រុក អ្នកនិគម ឬត្រកូលមួយៗទេ ពិតជាធម៌ សម្រាប់មានដល់

មនុស្សសត្វព្រមទាំងទេវតា មារព្រហ្មទាំងអស់គ្រប់រូប ។

១០៣– សង្ខារធម៌ទាំងឡាយមិនទៀងទាត់ មានការកើតឡើងហើយនឹងវិនាសទៅវិញជាធម្មតា គឺសុទ្ធតែកើតឡើងហើយរលត់ទៅវិញ កាលបើរលត់នូវសង្ខារទាំងឡាយនោះហើយ ទើបបានសេចក្តីសុខគ្រប់យ៉ាង ។

១០៤– មនុស្សទាំងសត្វទាំងឡាយ ទៀងតែនឹងស្លាប់គ្រប់ៗគ្នាមិនមាននរណាមួយចៀសវាងផុតទេ ហើយតែងតែនាំយកបុណ្យនឹងបាបដែលខ្លួនបានធ្វើទៅតាមផង អ្នកណាបានធ្វើបុណ្យតែងបានកើតក្នុងឋានសួគ៌ អ្នកណាធ្វើបាបតែងធ្លាក់ទៅសោយទុក្ខក្នុងនរក ដោយពិត -

១០៥– បុគ្គលគប្បីកប់នូវប្រយោជន៍ខ្លួនគឺការខំសន្សំកិច្ចជាបុណ្យដើម្បីជាសេចក្តីសុខ ទីងជាទីពឹងពំនាក់ទៅលោកខាងនាយ ព្រោះជាគុណគឺអ្នកប្រាជ្ញតែងកប់កានលើកដំកើង ។

១០៦– កាយនេះ មិនមានស្ថិតស្ថេរនៅបានយូរទេ

បើពេលណាវិញ្ញាណលះបង់ចោលហើយ គេតែងនាំយកទៅបោះបង់ចោលលើផែនដី អន់ថយជាងអង្កត់ៗសទៅទៀតជាវត្ថុក្រៀមសាគ្មាន ។

១០៧– ពេលណា ភ្លើងធាតុ អាយុ និងវិញ្ញាណរត់ចេញពីកាយនេះទៅកាន់ទីដើមវិញហើយ ពេលនោះហើយដែលគេត្រូវនាំយកកាយនេះទៅបោះចោលនៅក្នុងព្រៃ ។

១០៨– នាយគង្វាលគោ តែងគៀងគោទាំងឡាយ ដោយដំបងឬរំពាត់ទៅកាន់ទីមានទឹកនិងស្មៅយ៉ាងណា ជរាក៏តែងគៀងនូវជីវិតនៃសព្វសត្វទាំងឡាយ ទៅកាន់មរណៈក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

១០៩– រូបរបស់យើងនេះដូចជាដុំពពុះទឹក វេទនាដូចជាក្រពេញទឹកដែលប៉ោងឡើងព្រិចៗ សញ្ញាដូចគាន់ងថ្ងៃបណ្ដើរគូទ សង្ខារទាំងឡាយមានសេចក្ដីប្រៀបនឹងដើមចេក វិញ្ញាណប្រៀបដូចជាកលមាយា សេចក្ដីប្រៀបនេះគឺព្រះពុទ្ធ

ដែលជាបុគ្គលប្រសើរក្នុងលោកទ្រង់សំដែងមក ៗ

១១០— សេចក្តីចាស់ស្លាប់ តែងតែគ្រប់សង្កត់សត្វ សត្វទាំងឡាយឥតមានសល់មុះជា នេះជាសេចក្តី ជាទាម៉ឺន ជាអ្នកជំនួញ ជាអ្នកចំការ ទឹងជាអ្នកកម្មករទេ ដូចជាថ្មភ្នំ ខ្ពស់ពេញអាកាសកាលបើធ្លាក់បែករមាលមកគ្រប់ទិសទាំង ៤ តែងគ្រប់សង្កត់សត្វលោកមិនរើសមុខយ៉ាងនោះដែរ ៗ

១១១— ពលរថ, ពលដំរី, ពលថ្មើរជើង ឬក៏ចម្បាំង តបតនៅក្នុងភូមិដកមរណៈនោះមិនមានទេ, ហេតុនោះបុគ្គល ជាបណ្ឌិត កាលបើចង់បាននូវប្រយោជន៍ខ្លួនគប្បីបណ្តុះសទ្ធា ចំពោះព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌និងព្រះសង្ឃដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ៗ

១១២— បុគ្គលណាមួយជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដោយកាយ វាចានិងដោយចិត្ត បណ្ឌិតទាំងឡាយតែងសរសើរនូវបុគ្គល នោះក្នុងលោកនេះឯង ៗ

១១៣— អាយុជីវិត ១ ព្យាធិ ១ កាលមរណៈ ១

ទីកាលមរណៈ ១ ទីដំណើរទៅកាន់បរលោកនាយ ១ សភាពទាំង ៥ ប្រការនេះ គ្មានបុគ្គលណាមួយក្នុងលោកដឹងច្បាស់បានឡើយ ។

១១៤- បុគ្គលមិនគប្បីប្រហែសធ្វេស ដោយគិតថា " សេចក្តីស្លាប់មិនមានដល់អញ " ដូច្នេះឡើយ, គប្បីគិតថា ជីវិតនៃមនុស្សសត្វនេះតិចណាស់, ដូចជាភ្លើងកាលបើឆេះដល់ក្បាលហើយគង់នឹងឆេះដល់ខ្លួនទៀតយ៉ាងឆាប់ ។

១១៥- សត្វពស់កាលបើដល់ចាស់ហើយ តែងសកសំណកចោលហើយលូនទៅយ៉ាងណា, សត្វលោកកាលបើសរីរៈចាស់គ្រាំគ្រាប្រើការមិនកើតហើយ តែងស្លាប់ទៅចោលរាងកាយនេះ ទៅកាន់លោកឯទៀតយ៉ាងនោះដែរ, សូម្បីតែសរីរៈដែលសល់នៅគេយកមកដុតឬកប់ក៏មិនដឹងខ្លួន កុំថាឡើយដល់ទៅយំសោក ។

១១៦- សេចក្តីទុក្ខមិនមែនកើតមកអំពីហេតុដទៃក្រៅ

ពិតណាទេ ទុក្ខនោះពិតជាកើតមកពីតណ្ហាតែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា "តណ្ហានេះជារបស់ពិត ១ តាមទំនងដែលជាហេតុបណ្ដាលឱ្យកើតទុក្ខ" ។

១១៧- មិនមានគុណជាតិអ្វីដែលអាចរម្ងាប់សេចក្តីទុក្ខបានឡើយ មានតែគុណជាតិមួយគឺ "ព្រះនិព្វាន" ទេ ទើបអាចរំលត់បាន, ព្រោះហេតុនោះ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់ថា "ព្រះនិព្វានជារបស់ពិត ១ តាមទំនងនៃសភាពដែលរម្ងាប់នូវទុក្ខបាន" ។

១១៨- គុណជាតិដទៃក្រៅពីមគ្គទាំង ៨ (អដ្ឋង្គិកមគ្គ) មិនមែនជាឧបាយសម្រាប់ទាញសត្វឱ្យផុតពីទុក្ខបានឡើយ (គឺមានតែមគ្គទាំង ៨ ដោយពិត) ព្រោះហេតុនោះ បានជាព្រះសម្ពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់ថា "មគ្គទាំង ៨ នោះជារបស់ពិត ១ ព្រោះជាឧបាយនាំទាញសត្វលោកឱ្យផុតចាកពីទុក្ខ

បាន ។

១៥៩- អដ្ឋង្គិកមគ្គ ៨ នោះគឺ សម្មាទិដ្ឋិ ១ សម្មាសង្កប្ប ១ សម្មាវាចា ១ សម្មាកម្មន្ត ១ សម្មាអាជីវ ១ សម្មាវាយាម ១ សម្មាសតិ ១ សម្មាសមាធិ១ ត្រូវជា ៨ ប្រការ ។

១៦០- សម្មាទិដ្ឋិ គឺប្រាជ្ញាយល់ត្រូវ បានដល់បញ្ញាចេតសិកដែលយកព្រះនិព្វានមកជាអារម្មណ៍ ហើយដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខសច្ច ដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខសមុទយសច្ច ដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធសច្ច ដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទាសច្ច ឬមគ្គសច្ច ហើយប្រតិបត្តិដកកិលេសបង់នូវអវិជ្ជាទឹងតណ្ហានោះ ឈ្មោះហៅថា សម្មាទិដ្ឋិ ជាអង្គនៃអរិយមគ្គទី ១ ។

១៦១- សភាពមានចិត្តប្រកបក្នុងការត្រិះរិះដើម្បីបំពេញទាន សីល ភាវនា ត្រិះរិះលះបង់នូវព្យាបាទគំនុំទឹងអាឃាតចងពៀរនឹងគ្នាក្តី ត្រិះរិះក្នុងការមិនបៀតបៀននូវសត្វ

ការគិតនោះគឺ ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់ហៅថាសម្មា-
សង្កប្បៈ ជាអង្គនៃអរិយមគ្គជាគំរប់ ២ ។

១៦២- វចីសុចរិត ៤ គឺមិនកុហកបញ្ឆោតឲ្យខូចប្រ-
យោជន៍អ្នកដទៃមួយ មិនញុះញង់បំបែកបំបាក់អ្នកដទៃឲ្យកើត
ក្តីក្តៅក្រហាយ១ មិនពោលពាក្យអាក្រក់មានជេរប្រទេចអ្នក
ដទៃ១ មិនពោលពាក្យតិរច្ឆានកថាក្រមាប់កំប្លែងលេងឥតប្រ-
យោជន៍១ ទាំងអស់នេះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធជាម្ចាស់ទ្រង់ត្រាស់
ថាសម្មាវាចា អង្គនៃអរិយមគ្គជាគំរប់៣ ។

១៦៣- កាយសុចរិត៣ប្រការ គឺមិនសម្លាប់សត្វមាន
ជីវិតរស់នៅឲ្យស្លាប់១ មិនលួចទ្រព្យអ្នកដទៃដែលគេមិនបាន
ឲ្យ១ មិនប្រព្រឹត្តខុសគន្លងបវេណីដោយប្រពន្ធអ្នកដទៃនឹង
ស្រ្តីមិនមែនជាភរិយាខ្លួន១ ទាំង៣ប្រការនេះ ព្រះវិតជីមារ
ទ្រង់ត្រាស់ហៅថាសម្មាកម្មន្ត-គឺការងារល្អ ជាអង្គនៃអរិយ
មគ្គជាគំរប់៤ ។

១៦៤– សម្មាជីវោ ដែលជាអង្គនៃអរិយមគ្គទី៥នោះ សំដៅយកអ្នកបួសក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលលះបង់នូវមិច្ឆាអាជីវៈ គឺចិញ្ចឹមជីវិតមិនត្រូវតាមធម៌ ឧអនេសន នឹងវេជ្ជកម្មជាដើម, ហើយដំកល់ក្នុងសម្មាជីវៈ ចិញ្ចឹមជីវិតប្រកបដោយធម៌មានការក្រាបបិណ្ឌបាតដោយកម្លាំងស្នងជាដើម ។....

១៦៥– ចំណែកខាងគ្រហស្ថវិញ ដែលវៀរចិញ្ចឹមជីវិតក្រៅនូវធម៌មានវណិជ្ជា៥ប្រការជាដើម នឹងការលក់ដូរបំបាត់ដោយក្លែងជញ្ជីង ឬរង្វាល់វេចជាដើម ។

១៦៦– បុគ្គល ដែលជឿជាក់ក្នុងព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយខំលះបង់អំពើអកុសល ដែលមានឲ្យវិនាសទៅវិញ ១ ប្រឹងស្មារតីមិនឲ្យអំពើអកុសលដែលមិនទាន់កើតមាន មិនឲ្យកើតដល់ខ្លួនបាន១ ព្យាយាមធ្វើកុសលធម៌ដែលមិនទាន់កើតឲ្យកើតឡើង១ ធ្វើនូវកុសលធម៌ដែលកើតហើយនោះមិនឲ្យវិនាសទៅវិញ១ ព្យាយាមទាំង៤ ប្រការនេះព្រះពុទ្ធទ្រង់ត្រាស់

ហៅថា សម្មាវាយាមោ ជាអង្គនៃអរិយមគ្គជាគំរប់៦ ។

១២៧- អង្គនៃអរិយមគ្គជាគំរប់៧នោះ សម្មាសតិបាន ដល់ការដំកល់ចិត្តត្រូវគឺសតិបដ្ឋាន ៤ ប្រការគឺ តាំងសតិ យកសរីរៈកាយជាអារម្មណ៍ហើយចំរើនវិបស្សនា១ យកវេទនាជាអារម្មណ៍ហើយចំរើនវិបស្សនា១ យកចិត្តជាអារម្មណ៍ហើយចំរើនវិបស្សនា១ ដំកល់សតិយកធម៌គឺសញ្ញាចេតសិក និងសង្ខារចេតសិកជាអារម្មណ៍ហើយចំរើនសមថវិបស្សនា១ ។

១២៨- អង្គនៃអរិយមគ្គជាគំរប់ ៨ គឺសម្មាសមាធិបាន ដល់ការលះបង់កិលេសកាមនិងវត្ថុកាម និងតាំងចិត្តឲ្យស្ងាត់ចាកកាមទាំងនោះ ហើយចំរើនទូវសមាធិ មានចូលបឋមជ្ឈាន ទុតិយជ្ឈាន តតិយជ្ឈាន ចតុត្ថជ្ឈាន តែមួយខណៈចិត្តក៏ឈ្មោះជាសម្មាសមាធិដែរ ។

១២៩- សូមសន្តិភាពបូរមានដល់ព្រះពជា ទាំងពួងទាំងឡាយផង ដល់ព្រះពជាដែលឥតយ័ធន៍ ហើយសូមឲ្យមាន

បីតិបាមោជ្ជៈកាយសប្បាយគ្រប់កាលទាំងពួង! សូមកិត្តិយស ខ្ពង់ខ្ពស់ចូរវិឡ្សនាការចំរើនដល់លោក ដែលប្រព្រឹត្តកុសលកម្មឲ្យបានស្ថិតស្ថេរថេរកាលតទៅ។ សូមទិកសាស្ត្រនេះចូរជិតជិតស្និទ្ធនៃបទក្សញដំនូកនៃមន្ត្រីភាពទាំងឡាយ ហើយជុំជប់នូវមាត់អស់កាលជានិរន្តរ៍តទៅ។ សូមសេចក្ដីសុខសាន្តដ៏ធំក្រៃលែងដ៏ច្រើនក្រៃលែង ចូរមានដល់ប្រជាជនទាំងឡាយរាល់ទិនទិវារាត្រីគ្រប់កាលទៅហោង ! ៗ

១៣០- សូមព្រះឥន្ទ្រាធិរាជបង្អូរនូវភ្លៀងដែលសព្វសត្វប្រាថ្នាឲ្យត្រូវតាមកាល ដើម្បីឲ្យធញ្ញជាតិដុះលូតលាស់បរិបូណ៌ដេរដាសពាសពេញភូមិឋានទៀង សូមប្រមុខនៃព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធ បណ្ឌិតគ្រប់ប្រព្រឹត្តបំពេញព្រះជ័យទេវតាទាំងឡាយដោយគ្រឿងពលីទាំងឡាយ ទៅតាមយញ្ញពិធីសព្វកាល សូមសន្តិមនៃសាធុជនទាំងឡាយ មូលមិត្រព្រមគ្រឿងគ្នាកៀរគរប្រមែប្រមូល សេចក្ដីសុខឲ្យកើតទូលំទូលាយ

ត្រឡុកត្រឡប់ទៀតហូតដល់កល្បវិនាស សូមទ្រគុំ គឺពុ-ជិនអាក្រក់សាមាន្យរឹងក្រៃលែងរឹងដូចស៊ីម៉ង់ត៍រឹង ហើយដែលគេផ្ចាញ់បានដោយកម្រនោះ ដល់ទូវវិនាសហិនហោចខ្ទេចផង់ សាបសូន្យអន្តរធានបាត់បង់អស់កុំឲ្យសេសសល់ដល់ម្នាក់ឡើយ ។

១៣១– បារមីនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាមកុដនៃត្រៃភព ដែលមានព្រមទាំងពលនៃមារ ទៅផ្ចាញ់ហើយមិនកើបញ្ញាប់ញ័រ យ៉ាងណា សូមឲ្យលោកន័យសាស្ត្រ ទុកដូចជាកុំម៉ាសគីកំហិមាលយាប៉ុព្រះអាទិត្យ ដែលមានពន្លឺរនឹងរឿងសុរនោសរនៅដូចជាភ្លើងប្រល័យលោកនេះ ផ្សាយចេញទៅពេញសា-កលលោក ហើយបិតបេរបោះតាលនៅដកបនោះ ។

ប៉ប

ការផ្សាយសៀវភៅ នេះជា eBook បាន បង្កើតឡើងដោយ

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា និង ករុណាខ្មែរ

ដើម្បីបម្រើប្រយោជន៍ជាសាធារណៈ ដោយមិនគិតកម្រៃ

ស្កេន ជា eBook ដោយ **ម៉ាន ផាន្នី**

តុលា ឆ្នាំ ២០១៥

គាំទ្រដោយ កូនប្រុស ស្រី

លោក ស៊ី ដារា និងលោកស្រី សុន ដារី ព្រមទាំងលោកស្រី បុប្ផា ដឺឡូប៉ែស

ដើម្បី ឧទិសកុសល ដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធ

លោកឪពុក សង្វារ ដឺ ឡូប៉ឺស និងលោកម្តាយ ឌិន សៅខុន

សូមអរគុណ

ខ្ញៅ យុនសំរ៉ង

ប្រធាន

មូលនិធិខ្មែរសម្រាប់ការសិក្សា

www.elibraryofcambodia.org

មានលក់ ដុំ និង លក់រាយ

សៀវភៅធម៌គ្រប់ប្រភេទនៅ "បណ្ណាគារត្រៃរតន៍"

136 Eo វិថីខេមរភូមិន្ទ

ទូរស័ព្ទលេខ: ០១២ ៧០៦ ៥៨១

សូមនិមន្ត និង អញ្ជើញដោយមេត្រីភាព ។